اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• اول مرداد ۱۴۰۲
• ۵ محرم ۱۴۴۵
• ۲۳ ژوئیه ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۸۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۶۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

غلامعلی سلیمانی مدیرعامل شرکت کاله

خطر بازگشت ایران به واردات محصولات لبنی

۱۲

سرمقاله

وقتی عرصه برای توسعه اقتصاد تنگ می‌شود!
۲

گفت‌وگو

تلاطم بورس با دستکاری نرخ خوراک پتروشیمی‌ها
۱۲

گزارش روز

واقع‌بینی، برگ برنده رشد یک کسب‌وکار
۱۳

مسیر معدن در عبور از صمت
۶

اسقاط فرسوده‌ها جدی‌تر شد

براساس گزارش‌ها، هم‌اکنون بیش از ۱۰ میلیون وسیله نقلیه در مرز فرسودگی در کشور تردد دارند که ضرورت اقدام جدی در این زمینه را می‌طلبد. اوایل خرداد وزارت صنعت، معدن و تجارت در راستای ابلاغ قانون اصلاح ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، مسئولیت راهبری و اقدامات اجرایی اسقاط خودروهای فرسوده را به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) محول کرد. در این مدت حدود دو ماهه، با ورود ایدرو به موضوع، عزم جدی برای به ثمر نشستن این تلاش‌ها در این مجموعه به وضوح مشخص است.

در این میان، براساس آخرین ابلاغیه‌های ایدرو، طبق اصلاحیه ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، تولیدکنندگان خودروهای سواری با عمق داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد و شرکت‌های واردکننده خودرو اعم از خودروهای نو و کارکرده، مجاز به پرداخت عوارض ریالی معادل ۱.۵ درصد مبلغ فروش هر دستگاه خودرو نبوده و برای تکمیل پرونده شماره‌گذاری باید صرفا گواهی اسقاط ارائه کنند.

۴

هشدار جدی به بنگاه‌های مشاور املاک

پیچ نظارت بر تخلفات سفت‌تر شد

این روزها، بسیاری از مسئولان و کارشناسان حوزه مسکن، مشاوران املاک را متهم شماره یک گرانی‌های بازار مسکن و اجاره معرفی می‌کنند و معتقدند افزایش نظارت بر عملکرد این صنف و برخورد با متخلفان طی یکی دو ماه گذشته، منجر به کاهش نرخ مسکن و اجاره‌بها شده است. برهمین اساس یکی از مهم‌ترین برنامه‌های در دست اجرای دولت، نظارت بر عملکرد مشاوران املاک است. طبق این برنامه، سازمان تعزیرات با همکاری وزارت راه و شهرسازی به‌صورت مستمر در شهرهای مختلف اقدام به بازرسی‌های میدانی از فعالیت مشاوران املاک کرده و با واحدهای متخلف برخورد جدی می‌کند. مشاوران املاکی که اقدام به انعقاد قراردادهای بدون کد رهگیری یا خارج از سقف تعیین‌شده کنند، متخلف شمرده شده و مورد برخورد قانونی قرار می‌گیرند. همچنین در صورت ادامه این تخلفات، واحد صنفی یادشده پلمب می‌شود. این طرح در استان‌هایی از جمله تهران، قم، مشهد و شهرهای جدید همچون پرند، پردیس و هشتگرد اجرایی شده و برخی معتقدند با آغاز تشدید نظارت‌ها، قیمت‌های اجاره و فروش املاک نیز منطقی‌تر شده است.

۱۰

گزارش صمت از وضعیت کمبود و افزایش نرخ برخی کالاها
بازار به آرامش می‌رسد

۸

عکس: آیدا فریدی

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای مهندس سیدمحمدحسین زینلی

مدیرعامل محترم شرکت کویرتایر

رفتن عزیزترین‌ها، یادآور ناپایداری دنیا و تعلقات آن برای همه ماست و آنچه از برادر می‌ماند تنها خاطره چشمان مهربان، دستانی گشاده و قلبی که چه بسیار با مهری برادرانه تپیده است. درگذشت برادر گرامی‌تان را به شما و خانواده محترم ایشان تسلیت گفته و علو درجات را برای آن مرحوم خواستاریم.

شرکت سرمایه‌گذاری گروه صنعتی رازی (سهامی عام)
Razi Industrial Group Investment

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای مهندس سیدمحمدحسین زینلی

مدیرعامل شرکت کویرتایر

خبر تأسف‌بار فقدان برادر بزرگوار جنابعالی، ما را داغدار کرد. مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم آن عزیز از دست رفته، صمیمانه تسلیت می‌گوییم و از درگاه خداوند متعال برای ایشان رحمت الهی و برای عموم بازماندگان صبر و اجر مسئلت داریم.

از طرف انجمن صنعت تایر ایران

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

مزایده سنگ آهن، بیس و باطله

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظر دارد **مقداری از سنگ آهن، بیس و باطله‌های موجود** خود را در محل‌های تعیین شده، از طریق مزایده عمومی به فروش برساند.

بدینوسیله از کلیه متقاضیان دعوت می‌شود جهت دریافت اسناد مزایده (و یا کسب اطلاعات بیشتر) به سایت شرکت صبانور به آدرس www.sabanour.com مراجعه و یا با شماره تلفن ۰۲۱-۲۷۶۴۵۴۱۹ تماس حاصل نمایند.

متقاضیان محترم می‌توانند تا پایان ساعت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۵ نسبت به ارائه پیشنهاد و تضمین خود به دفتر شرکت صبانور واقع در: تهران، سعادت آباد، حق‌طلب غربی (۲۶) پلاک ۴۹ ساختمان صبانور، طبقه سوم، دبیرخانه اقدام نمایند.

بدیهی است مزایده‌گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچ‌گونه ادعا و اعتراضی در این زمینه پذیرفته نخواهد بود.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

«مناقصه عمومی»

معدن کار باختر

شرکت معدن‌کار باختر در نظر دارد **جهت خرید قطعات یدکی دریل واگن JK۸۱۰** به شرح پیوست اسناد مناقصه از طریق مناقصه عمومی خریداری نماید. از متقاضیان محترم دعوت به عمل می‌آید پس از مراجعه به سایت www.madankarbakhtar.ir نسبت به دانلود اسناد مناقصه، تکمیل و تحویل آن حداکثر تا ۷ روز کاری بعد از تاریخ درج آگهی به آدرس همدان خیابان مهدیه خیابان توحید بن‌بست کیانیان درب اول سمت راست واحد پشتیبانی آقای بابایی شماره همراه ۰۹۱۸۳۱۸۹۸۲۳ و تلفن ۰۸۱۳-۸۳۷۰۲۳۵ (داخلی ۵) اقدام فرمایند.

شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص)

«مناقصه عمومی»

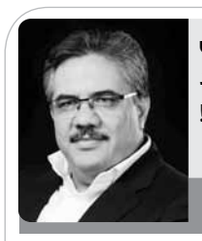
معدن کار باختر

شرکت معدن‌کار باختر در نظر دارد **خرید، نصب و راه‌اندازی ماشین‌آلات و تجهیزات سنگ‌شکن واحد شهرک (استان کردستان، جاده زنجان- بیجار، سه‌راهی قجور به طرف حسن‌آباد یاسوکند، جنب روستای سراب، مجتمع معادن شهرک آقای مهندس غلامی ۰۹۱۸۸۰۳۵۸۱۴)** را از طریق مناقصه عمومی به تامین‌کننده واجد شرایط واگذار نماید. نسبت به دریافت اسناد مناقصه از سایت www.madankarbakhtar.ir و تحویل پاکت‌ها حداکثر تا ۷ روز کاری بعد از تاریخ درج آگهی به آدرس همدان - خیابان مهدیه- خیابان توحید- بن‌بست کیانیان- درب اول سمت راست- واحدپشتیبانی آقای بابایی شماره همراه ۰۹۱۸۳۱۸۹۸۲۳ و تلفن ۰۸۱۳-۸۳۷۰۲۳۵ (داخلی ۵) اقدام فرمایند.

شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص)

سرمقاله

وقتی عرصه برای توسعه اقتصاد تنگ می‌شود!

محمدرضا مودودی
مدیر خانه ترویج تجارت جهانی

یکی از مهم‌ترین دلایل کاهش میزان سرمایه‌گذاری، بی‌ثباتی در قوانین اقتصاد کلان و تجارت کشورهاست که ریشه آن نیز به نبود ثبات و ساختار امنیت‌ساز برای جذب سرمایه‌گذاری بازمی‌گردد. مواردی مانند وضع قوانین متعدد و ناگهانی بی‌اطمینانی و تردید را به سرمایه‌گذاران القا کرده و در نهایت به خروج سرمایه و بی‌رغبتی فعال اقتصادی منجر می‌شود.

از سوی دیگر بند ناف اقتصاد ایران هنوز به نفت و صادرات نفتی وابسته است. وابستگی ریشه‌داری که با تداخل مشکلات دیگر، گاهی عرصه را برای توسعه اقتصاد تنگ می‌کند. برای درک بهتر این روند نامبارک، ناچار به نگاهی عمیق‌تر به زیرساخت‌ها و فرهنگ اقتصادی در ایران هستیم.

ایران با کشف نفت در یک سده اخیر، از نظام کشاورزی به نظام نفتی تغییر وضعیت داد. به نظر می‌رسد در این جهش ناگهانی، اقتصاد کشور آن‌طور که باید با ادبیات و محتوای جامعه صنعتی که اساس مدرنیته بر آن استوار است، آشنا نشده است. در نتیجه همچنان که در فرهنگ کشاورزی، چشم کشاورز به برکت آسمان و نزولات است، در فرهنگ نفتی نیز امیدها فقط معطوف به استخراج و فروش نفت در بازارهای جهانی است. در نهایت دولت‌ها به‌جای ترویج فرهنگ آموزش، اشتغال، مشارکت، سرمایه‌گذاری و خلاقیت و نوآوری فقط به‌دنبال کسب درآمدهای ارزان از مال‌الاجاره یا رانت نفت شدند و سهم و حق نسل‌های آتی و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت برای آیندگان نیز چندان جدی تلقی نشد.

اما چرا باوجود تجربه دوره‌هایی درخشان از تاریخ شکوفایی اقتصادی (نظیر دوره‌هایی از قرن نهم و دوازدهم میلادی و همین اواخر یعنی دهه ۵۰ و ۸۰ شمسی) فرآیند انباشت سرمایه در ایران به‌صورت پایدار نهادینه نشد و فرهنگی که منجر به شکل‌گیری دنیای مدرن، توسعه فضای اجتماعی و سیاسی و تبدیل جامعه کارآفرین به یک طبقه اجتماعی پیشرو در دنیای غرب شد، در ایران شکل نگرفت.

برای بررسی دلایل سوالات یاد شده باید به چند مورد اشاره کرد. از جمله اینکه نظام‌های سیاسی ایران همواره عمر کوتاهی داشته و از ثبات و بقای طولانی‌مدت برخوردار نبودند. همچنین با توسعه فناوری و دانش حکمرانی، عمر حکومت‌های ایرانی رو به کاهش گذاشته؛ به‌طوری که در طول هزاره یا حتی سده گذشته، شاهد تحولاتی بنیادین در رژیم‌ها، حکومت‌ها و دولت‌های غیرهمسو بوده‌ایم.

در این فرآیند دولت‌ها در طول دوران ظهور دیوان‌سالاری در ایران، بیش از هر ساختار دیگری دستخوش تحولات و دگرگونی عمیق بوده و به‌جای چالاکی، هر روز فربه‌تر و سنگین‌تر از گذشته شدند و حتی در برهه‌هایی از تاریخ سهم بالایی از اقتصاد را به‌صورت رانت، تصاحب کرده‌اند!

از سوی دیگر سرمایه‌گذاری نیازمند اطمینان به فردا، امنیت فضای کسب‌وکار و به تعویق انداختن مصرف امروز است که به آن پس‌انداز می‌گویند و بدیهی است در شرایط رکود یا تورم مزمن، پس‌انداز فقط به‌معنی استهلاک منابع و کاهش ارزش دارایی است و هیچ عقل سلیمی تن به آن نمی‌دهد.

اما نکته خطرناک‌تر آن است که چنین رویکردی، باعث تغییر فرهنگ سرمایه‌گذاری بلندمدت به دلالی و واسطه‌گری می‌شود و مانع از انباشت منابع سرمایه‌گذاران در یک فعالیت قابل‌رصد و پایدار (نظیر فعالیت‌های صنعتی) شده و سرمایه‌گذاران به فعالیت‌های کوتاه‌مدت اما پرسود تشویق و ترغیب می‌شوند.

نتیجه آنکه چنین نگاه کوتاه‌مدتی باعث ترویج فرهنگ سودجویی شده و تخریب‌های مداوم ساختارهای مدیریتی و اقتصادی، اطمینان و امنیت سرمایه و سرمایه‌دار را برای مشارکت‌های بلندمدت از بین برده و سرمایه به سمت بازارهای سوداگرانه‌ای رفته که بسیار ارزان‌تر از تولید حاصل می‌شود.

همین رویکرد سبب شده جامعه به‌جای گرایش به آموزش و ترویج فرهنگ سختکوشی و قناعت و پس‌انداز، در پی کسب درآمدهای ارزان رانتی عمدتا دولتی باشد و فرهنگ رشوه و تبانی و عضویت در شبکه عنکبوتی فساد را جایگزین تولید و تجارت مشروع کند.

نتیجه آنکه گاهی میزهای قدرت از اختیار ناکارآمدان خارج نشده و نخبگان و فرهیختگان و توانمندان، یا ناگزیر از کوچ و مهاجرت می‌شوند یا در گوشه انزوا خون دل می‌خورند. مادامی که هیچ دست سازنده‌ای اقدام به بازسازی و اصلاح این ساختار و فرهنگ منحط نمی‌کند و در پی ساخت بنایی با ساختار مستحکم و بلندمدت برای نظام حکمرانی اقتصادی نیست، سفره‌های مردم تاوان می‌پردازند و شاهد مرگ تدریجی محیط کسب‌وکارهای کوچک خواهیم بود.

حتی گاهی مشاهده می‌شود که تعریف امروز از نخبگی و زرنگی، نه در خلق و نوآوری و توسعه، بلکه در توفیق نفوذ به کانون قدرت و رسیدن به درآمدهای طلایی و بهره‌برداری از نعمات رانت دولت‌هایی است که تا امروز دستاورد دیگری جز اتلاف منابع ارزشمند ملی نداشته‌اند!

فراموش نکنیم که توسعه در مفهوم عمیق‌تر آن، فرآیندی است که نه فقط نیازهای زمان حال، بلکه خواسته‌های آیندگان را نیز در بستر اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و زیست‌محیطی آینده برآورده سازد و با نگاه به حقوق، نیازها و توانایی‌های نسل فردایی به آنها پاسخ دهد و هر چیز غیر از این، توسعه‌ای ناقص و عقیم خواهد بود.

اشد مجازات برای عامل جسارت به ساحت قرآن‌مجید

رهبر معظم انقلاب در پیامی جسارت به ساحت مقدس قرآن‌مجید در سوئد را حادثه‌ای تلخ و توطئه‌آمیز و خطرآفرین خواندند و تاکید کردند: اشد مجازات برای عامل این جنایت مورداتفاق همه علمای اسلام است، دولت سوئد باید عامل جنایت را به دستگاه‌های قضایی کشورهای اسلامی تحویل دهد.

به‌گزارش ایرنا، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی جسارت به ساحت مقدس قرآن مجید در سوئد را حادثه‌ای تلخ و توطئه‌آمیز و خطرآفرین خواندند و تاکید کردند: اشد مجازات برای عامل این جنایت مورداتفاق همه علمای اسلام است، دولت سوئد باید عامل جنایت را به دستگاه‌های قضایی کشورهای اسلامی تحویل دهد.

در متن پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی آمده است:

جسارت به ساحت مقدس قرآن مجید در سوئد، حادثه‌ای تلخ و توطئه‌آمیز و خطرآفرین است. اشد مجازات برای عامل این جنایت، مورداتفاق همه علمای اسلام است، دولت سوئد نیز باید بداند که با پشتیبانی از جنایتکار، در برابر دنیای اسلام آرایش جنگی گرفته و نفرت و دشمنی عموم ملت‌های مسلمان و بسیاری از دولت‌های آنان را به‌سوی خود جلب کرده است.

وظیفه آن دولت است که عامل جنایت را به دستگاه‌های قضایی کشورهای اسلامی تحویل دهد. توطئه‌گران پشت‌صحنه نیز بدانند که حرمت و شوکت قرآن‌کریم روزبه‌روز افزون‌تر و انوار هدایت آن درخشان‌تر خواهد شد، امثال این توطئه و عاملان آن، حقیرتر از آنند که بتوانند جلوگیر این درخشش روزافزون باشند.»

توهین به عقاید مسلمانان بی‌هزینه نیست

رئیس مجلس شورای اسلامی نیز با محکوم کردن توهین به ساحت قرآن‌کریم گفت: جریحه‌دار کردن احساسات و توهین به عقاید مسلمانان بی‌هزینه نیست و دولت سوئد باید پاسخگوی این اهانت‌ها باشد. به‌گزارش ایسنا، محمدباقر قالیباف در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی در نطق پیش از دستور خود گفت: زمینه‌سازی اهانت مجدد به ساحت مقدس قرآن‌کریم توسط دولت سوئد را شدیدا محکوم می‌کنیم. وی ادامه داد: دولت سوئد در ادعای خود پیرامون مخالفت با این اقدام صادق نیست و هیچ اقدام عملی موثری برای جلوگیری از این قبیل اقدامات به عمل نیاورده است. رئیس مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: جریحه دار کردن احساسات و توهین به عقاید مسلمانان بی‌هزینه نیست و دولت سوئد باید پاسخگوی این اهانت‌ها باشد.

بازگشت یک طرح به مجلس برای رفع ایرادات شورای‌نگهبان

طرح «ساماندهی بازار زمین، مسکن و اجاره‌بها» رد شد

سخنگوی شورای‌نگهبان از ایرادات و ابهامات این شورا به طرح «ساماندهی بازار زمین، مسکن و اجاره‌بها» خبر داد و گفت: برخی مواد این مصوبه مجلس، مغایر اصول ۲۲ و ۸۵ قانون اساسی است.

به‌گزارش ایرنا، هادی طحان‌نظیف روز شنبه آخرین وضعیت بررسی طرح «ساماندهی بازار زمین، مسکن و اجاره‌بها» را تشریح و اظهار کرد: این طرح با هدف پرداختن به بخشی از معضلات کنونی بازار مسکن، زمین و اجاره و تنظیم نرخ در این بازارها در مجلس شورای اسلامی به‌تصویب رسید و برای بررسی از حیث انطباق با شرع و قانون‌اساسی به شورای‌نگهبان ارسال شد که پس از بررسی در جلسات متعدد، از سوی این شورا، واجد ابهامات و ایراداتی دانسته شد.

سخنگوی شورای‌نگهبان بیان کرد: یکی از مهم‌ترین ایرادات شورای نگهبان، ایراد ناظر به ماده (۴) این طرح است؛ براساس این ماده، دستگاه‌های متعددی مکلف به اشتراک‌گذاری اطلاعات افراد از جمله اطلاعات هویتی، سکونتی، مالکیتی، معاملاتی و مکان‌محور سیم‌کارت شده‌اند.

طحان‌نظیف عنوان کرد: شورای‌نگهبان در راستای صیانت و حفاظت از حقوق و حریم خصوصی آحاد افراد جامعه، این حکم را به دلیل اینکه مقید به رعایت حریم خصوصی و حفظ محرمانگی اطلاعات مزبور نشده است، مغایر با اصل ۲۲ قانون اساسی تشخیص داد. همچنین، شورای‌نگهبان در همین راستا، «اطلاعات هویتی» و «اطلاعات مکان‌محور سیم‌کارت» را واجد ابهام تشخیص داد تا مجلس با تبیین دقیق حدود و دامنه این اطلاعات، مانع از تعرض به حریم خصوصی افراد شود.

وی تصریح کرد: شورای‌نگهبان حکم ماده (۸) طرح را نیز که شورای‌عالی مسکن را موظف به تعیین سقف یا میزان افزایش اجاره‌بهای سالانه در سطح کشور کرده بود، از این حیث که حقوق مالکانه افراد را محدود می‌کند، تنها در صورت وجود یک مصلحت مهم و ملزمه مجاز دانست.

سخنگوی شورای‌نگهبان ادامه داد: از این‌رو باتوجه به اوضاع نابسامان مسکن و اجاره در کشور، شورای‌نگهبان در اظهارنظر خود بیان کرده است که مجلس باید به‌نحوی مقید و مشروط بودن این حکم به وجود مصلحت مذکور را تصریح کند تا چنانچه در گذر زمان آن مصلحت منقضی شده و شرایط عادی حاکم شود، این حکم نیز به‌تبع آن ملغی گردد.

طحان‌نظیف بیان کرد: در واقع، می‌توان گفت شورای‌نگهبان در اظهارنظر شرعی خود نسبت به این ماده، اصل این حکم را در شرایط فعلی باتوجه به وضعیت بازار مسکن می‌پذیرد، اما از طرفی، این مسئله را نیز گوشزد می‌کند که چنین حکمی اختصاص به زمانی دارد که یک مصلحت مهم و ملزمه‌ای وجود داشته باشد و در شرایط عادی و غیرضروری، استمرار آن، خلاف شرع است.

طحان‌نظیف خاطرنشان کرد: ماده (۱۳) این مصوبه عوارضی با نرخ بالا بر زمین‌های بلااستفاده تعیین کرده تا مالکان آنها نسبت به ساخت یا فروش این اراضی اقدام کنند؛ همچنین تاخیر در پرداخت عوارض نیز مشمول جریمه سالانه شده است. شورای‌نگهبان در اظهارنظر خود اراضی مستثناشده در این ماده را کافی ندانسته و از این‌رو حکم مذکور را از این بابت که نوعی الزام و اجبار عموم افراد مبنی بر تعیین‌تکلیف اراضی خود یا پرداخت عوارض با نرخ بالا بوده، مغایر با شرع تشخیص داد. علاوه بر آن، شمول این حکم نسبت به اراضی موقوفه را نیز واجد ابهام دانست.

وی بیان کرد: همچنین شورای‌نگهبان در چند ماده از این طرح، واگذاری اختیار تعیین نرخ و تعرفه را به نهادهای دولتی، بدون ذکر ضابطه و معیار که منجر به اختیار تام آن نهاد در تعیین نرخ و تعرفه و عدم امکان نظارت بر آنها می‌شود، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تشخیص داد.

سخنگوی شورای‌نگهبان تصریح کرد: بر همین اساس، شورای‌نگهبان در ماده (یک) این طرح، واگذاری اختیار تعیین تعرفه حق‌الزحمه مشاورین املاک به هیات‌وزیران، در ماده (۸) واگذاری اختیار تعیین سقف و میزان افزایش اجاره‌بهای سالانه به شورای‌عالی مسکن و در ماده (۱۳) واگذاری اختیار تعیین ارزش روز زمین به کمیسیون تقویم املاک هر شهرستان که مبنای اخذ عوارض خواهد بود را به سبب عدم‌ذکر ضابطه و معیار برای آنها، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخت.

طحان‌نظیف ادامه داد: در نهایت، طرح «ساماندهی بازار زمین، مسکن و اجاره‌بها» به مجلس شورای اسلامی عودت داده شد تا در صورت رفع ایرادات و ابهامات شورای‌نگهبان، این طرح دوباره موردبررسی شورا قرار گیرد.

آزادسازی تدریجی وثیقه اعتبارات بخش تولید

نمایندگان مجلس در جریان رسیدگی به طرح تامین مالی و جهش تولید، با آزادسازی بخشی از وثیقه اعتبارات اعطایی همزمان با بازپرداخت آن موافقت کردند.

به‌گزارش خانه‌ملت، نمایندگان مجلس در جریان بررسی ماده ۸ طرح تامین مالی و جهش تولید که کمیسیون جهش تولید آن را تصویب کرده و به صحن علنی آورده است، با آزادسازی وثیقه‌های اعتبارات اعطایی همزمان با بازپرداخت این تسهیلات موافقت کردند.

براساس این ماده از طرح مذکور که بند «الف» ماده ۱۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب اردیبهشت ۱۳۹۴ را اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌کند، در صورت درخواست وثیقه‌گذار، نهاد وثیقه‌پذیر مکلف است متناسب با بازپرداخت هر بخش از اعتبارات اعطایی یا ایفای تعهدات، نسبت به آزادسازی وثیقه مازاد یا جایگزینی وثیقه اقدام کند.

ضمن اینکه، براساس تبصره الحاقی به این ماده از قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، در صورتی که ارزش وثیقه به‌دلیل افزایش نرخ آن، از مبلغ تعیین‌شده توسط نهاد وثیقه‌پذیر یا دستگاه اجرایی تعیین‌کننده وثیقه بیشتر شود، نهاد وثیقه‌پذیر یا دستگاه اجرایی مربوطه در چارچوب این بند مکلف به آزادسازی وثیقه مازاد یا جایگزینی وثیقه است.

قطع برق ۳۰اداره پرمصرف پایتخت

مدیرعامل شرکت توزیع برق تهران با اعلام اسامی اداره‌های پرمصرف ملی و استانی در آخرین روز تیر، از قطع برق ۳۰ دستگاه اجرایی و اداری شهر تهران به‌دلیل بی‌توجهی به مصوبه هیات‌وزیران خبر داد.

به‌گزارش ایرنا از شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ، کامبیز ناظریان بااشاره به اینکه در هفته گذشته باوجود گرمای کم‌سابقه ، شبکه برق کشور در پایداری کامل بوده است، این موفقیت را ناشی از همکاری ارزنده مردم و همچنین تلاش شبانه‌روزی فعالان صنعت برق کشور برشمرد.

وی با قدردانی از همراهی مشترکان تهرانی، گفت: از ابتدای خرداد امسال، انشعاب برق افزون بر ۳۵۰ مشترک اداری شهر تهران، به‌دلیل بی‌توجهی به مصوبه هیات‌وزیران درباره ضرورت کاهش مصرف برق توسط گروه‌های اجرایی این شرکت قطع شده است و رصد روزانه و لحظه‌ای مصرف برق ادارات تهران تا پایان فصل گرما ادامه خواهد داشت.

مدیرعامل توزیع برق پایتخت افزود: از ابتدای مهر سال گذشته، ۱۴۲ برنامه عملیاتی در حوزه‌های مختلف به‌منظور گذر موفق از پیک بار تابستانه شهر تهران توسط کارشناسان این شرکت طراحی و طی مراحل مختلف اجرایی شده که اجرای این برنامه‌ها، تاثیر قابل‌ملاحظه‌ای در کنترل پایداری شبکه توزیع برق شهر تهران داشته است.

ناظریان خاطرنشان کرد: رفتار مصرفی مشترکان، همواره یکی از مهم‌ترین مولفه‌های موثر در وضعیت شبکه است و از آنجا که براساس پیش‌بینی‌های هواشناسی، هفته گرمی را پیش‌رو داریم، از همه مشترکان این شرکت درخواست می‌شود تا با صرفه‌جویی ۱۰ درصدی در مصرف انرژی به‌ویژه در ساعات اوج مصرف، ما را در حفظ پایداری شبکه برق پایتخت همراهی کنند.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ، همچنین از همکاری قابل‌ملاحظه اداره‌های پایتخت در ساعت‌های اوج مصرف خبر داد و گفت: این همکاری در کنار تغییر ساعت اداری، آثار مثبت قابل‌ملاحظه‌ای در کاهش مصرف برق داشته است.

وی ادامه داد: برخی از اداره‌ها نیز باوجود اخطارهای داده‌شده، توجهی به مصوبه ابلاغی هیات‌دولت نداشته‌اند که به‌همین‌دلیل با اخطار قبلی، با قطع انشعاب برق مواجه شده‌اند.

ناظریان افزود: روز شنبه (۳۱ تیر) نیز، برق ۳۰ مشترک اداری پرمصرف شهر تهران شامل شرکت سهامی تهیه و توزیع جهادسازندگی (شرکت پشتیبانی امور دام کشور)، شرکت ملی نفتکش ایران، سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، سازمان جنگلبانی، ساختمان اداری دانشگاه ادبیات تهران، ساختمان اداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال و پردیس دانشگاه شریف توسط گروه‌های فنی توزیع برق پایتخت قطع شد.

عکس روز

آیین سنتی «پوش کشی» در حسینیه فهادان یزد

عکس: مهر

ویژه‌تر از خبر

تغییر شرط استفاده از اعتبار مازاد کالابرگ الکترونیک

با اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی شرط خرید ۷۰ درصدی کالابرگ الکترونیک برای بهره‌مندی از افزایش ۲۰ درصدی اعتبار یارانه تغییر کرد و به خرید ۵۰ درصد رسید. بنابراین، کلیه خانوارهای دهک اول تا سوم درآمدی که یارانه ۴۰۰ هزار تومانی دریافت می‌کنند، در صورتی که ۵۰ درصد مبلغ یارانه یعنی ۲۰۰ هزار تومان را صرف خرید اقلام کالابرگ کنند، می‌توانند از اعتبار افزایشی ۸۰ هزار تومان استفاده کنند. به‌گزارش ایسنا، با آغاز مرحله جدید طرح کالابرگ الکترونیکی، کلیه خانوارهای دهک‌های اول تا سوم مشمول افزایش ۲۰ درصدی یارانه شدند. بر این اساس، مبلغ ۸۰ هزار تومان در حساب سرپرستان خانوار شارژ شد و با این شرط که هر نفر از اعضای خانوار ۳۲۰ هزار تومان از یارانه ۴۰۰ هزار تومانی خود یعنی معادل ۷۰ درصد را صرف خرید کالابرگ کند، امکان استفاده از ۸۰هزار تومان واریزی را به‌دست می‌آورد. اما روز گذشته، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از تغییر شرط خرید ۷۰ درصدی کالابرگ به ۵۰ درصد خبر داد و اعلام کرد که از ۳۱ تیر و با اجرای مرحله جدید طرح کالابرگ، شرط بهره‌مندی از اعتبار مازاد ۸۰هزار تومانی، خرید ۵۰ درصد مبلغ یارانه است. به‌عبارتی، در مرحله جدید اجرای طرح ملی کالابرگ الکترونیک هر نفر از اعضای خانوار با خرید حداقل ۲۰۰هزار تومان از اعتبار ۴۰۰ هزار تومانی یارانه خود که معادل ۵۰ درصد می‌شود، می‌تواند از شارژ ۸۰ هزار تومان استفاده کند و افزایش اعتبار بدون سقف برای خانوارها اعمال می‌شود.

وی گفت: پرداخت یارانه برای جبران افزایش نرخ ۱۱ قلم کالای اساسی با حجم مشخص تمرکز دارد و در مرحله جدید، میزان اختلاف تورمی کالاهای اساسی از سال ۱۴۰۱ بدون سقف ۸۰ هزار تومان برای مردم شارژ می‌شود. جلوگیری از افزایش تورم از برنامه‌های اصلی دولت است و در ماه‌های آتی دهک‌های دیگر هم مشمول این طرح خواهند شد. به‌گفته معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۳ دهک اول ۲۹ میلیون نفر را شامل می‌شوند و در ادامه با استفاده از پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان دهک‌بندی به‌جای خانوار براساس تعداد نفرات انجام می‌گیرد.به‌موجب این طرح، اعتبار کالابرگ برای همه یارانه‌بگیران از یک ماه قبل واریز می‌شود، اما برای دهک‌های ۴ تا ۹ درآمدی، همان اعتبار یارانه و برای ۳ دهک اول تا سوم که دهک کم‌درآمد به‌شمار می‌روند، علاوه بر یارانه ۴۰۰ هزار تومانی، ۲۰ درصد اعتبار اضافی به مبلغ ۸۰ هزار تومان واریز می‌شود. در این طرح، ۱۱ قلم کالای اساسی شامل روغن‌مایع، برنج ایرانی، گوشت منجمد گوساله، حبوبات، بطری شیر کم‌چرب، پنیر، ماست‌پگاه، مرغ، تخم‌مرغ، ماکارونی و قند و شکر برای عرضه به خانوارها پیش‌بینی شده است.

گزارش تحلیلی صمت از نظام‌های ارزی ایران

ارز چندنرخی به اقتصاد تحمیل شد

عکس: صمت

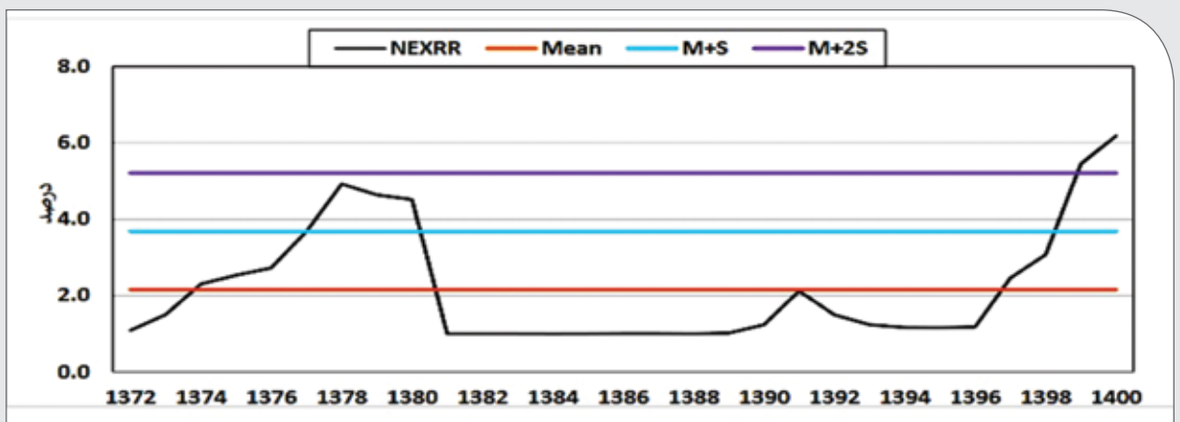
امیرعباس آذرموند: اقتصاد ایران در ۴ دهه گذشته، جز در دهه ۸۰، به‌دلیل تکانه‌های حاصل از خالص خروج سرمایه، کاهش درآمدهای نفتی، نکول بازپرداخت تعهدات ارزی در دهه ۷۰ و تشدید تحریم‌ها در دهه ۹۰، به‌طور قهری از رژیم ارزی چندنرخی استفاده کرده است. در همه این تکانه‌های چهارگانه، حداقل رشد سالانه نرخ ارز اسمی، بیش از مجموع متوسط رشد دوره‌ای و یک انحراف معیار بالاتر از نوسانات تاریخ آن بوده است.

به گزارش صمت نوسانات نرخ ارز در اقتصادهای صنعتی و نوظهور با توجه به میزان باز بودن تجاری، از طریق تاثیرات مستقیم در هزینه‌های واردات و نیز هزینه فرصت کالاهای صادراتی به‌ترتیب موجب تغییرات نرخ و رشد تولیدات بخش‌های قابل تجارت و غیرقابل تجارت در کوتاه‌مدت و میان‌مدت می‌شود. تضعیف قدرت پول ملی در کوتاه‌مدت موجب افزایش نرخ کالاهای قابل تجارت و در میان‌مدت در قالب یک سازکار انتقال در بازارهای مالی و عوامل تولید، نرخ کالاهای غیرقابل تجارت را هم تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. مقام‌های پولی کشورهای در حال توسعه که در معرض تکانه‌های پیوسته اقتصادی قرار دارند، برای تحقق رشد پایدار غیرتورمی، آثار تورم مرتبط با کاهش مستمر ارزش پول ملی را از طریق لنگرسازی نرخ ارز اسمی در قالب مدیریت پولی و نیز انتخاب رژیم چندنرخی ارز محدود می‌کنند. انتخاب نظام چندنرخی ارز در شرایط محدودیت استفاده از الگوهای دیگر و نیز هدف‌گذاری پولی و تورمی، در دهه‌های گذشته مهم‌ترین دلیل استفاده از این رژیم بوده است. این سیاست در کوتاه‌مدت می‌تواند نرخ تورم را کنترل کند.

آثار انتقالی نرخ ارز در قیمت‌های داخلی به وضعیت اقتصاد کلان، انتظارات تورمی و شیوه قیمت‌گذاری بنگاه‌های صادرکننده کالا و خدمات بستگی دارد. افزایش نرخ ارز از راه تاثیر در رابطه مبادله و نسبت قیمت‌های کالاهای داخلی به خارجی موجب تعدیل مزیت‌های رقابتی صادراتی تولیدات داخلی در مقایسه با کالاهای وارداتی می‌شود که در شرایط وجود ظرفیت‌های بالقوه آزاد برای تولید داخلی، در عمل زمینه افزایش صادرات نسبت به واردات و بهبود تراز تجاری را فراهم می‌کند. با وجود ضعف‌هایی که استفاده از رژیم چندنرخی ارز به‌دنبال دارد، اما بکارگیری آن اجتناب‌ناپذیر است. در شرایط تشدید تکانه‌های داخلی و خارجی بازار، چاره‌ای باقی نمی‌ماند که در بخش‌هایی یک نظام ارزی چندنرخی حاکم شود. این امر برای تعدیل آثار بی‌ثباتی در بخش‌هایی که گرفتار آن شده‌اند، تنها سیاست شناخته‌شده به‌شمار می‌رود.

نظام‌های ارزی ایران در ۴۴ سال گذشته

تا سال ۱۳۷۲ در کشور یک رژیم چندنرخی بر پایه نرخ‌های دولتی برای واردات کالاهای اساسی، نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای، نرخ‌های صادراتی برای تسعیر صادرات غیرنفتی و همچنین نرخ بازار آزاد مورداستفاده قرار می‌گرفت. در سال ۱۳۷۲ این رژیم تغییر کرد و سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز به اجرا درآمد. پس از ۲سال به‌دلیل تکانه‌های مکرر، چاره‌ای جز بازگشت به رژیم چندنرخی وجود نداشت. این دوره تا سال ۸۰ ادامه پیدا کرد. در ابتدای دهه ۸۰، با اعمال تغییرات در بخش‌های مالی، پولی و تجاری، شرایط برای اجرای دوباره سیاست یکسان‌سازی فراهم شد که در سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ بر اقتصاد ایران حاکم بود. در دهه ۹۰ تحریم‌ها موجب کاهش درآمدهای نفتی کشور شد و همین نیز به کسری موازنه ارزی اقتصاد ایران شدت بخشید. همزمان دسترسی به سامانه‌های پرداخت و تسویه بین‌المللی ارز هم محدود شد. این موضوع زمینه ایجاد مازاد تقاضا و گسترش شکاف میان نرخ‌های رسمی و غیررسمی را فراهم کرد. در بحران بدهی اوایل دهه ۷۰ و شرایط تحریم اواخر دهه ۹۰، شکاف میان نرخ‌های برابری غیررسمی به رسمی نسبت به متوسط روند تاریخی دست‌کم سه برابر بیشتر شد که به تشدید نیازهای ارزی خود را نشان داد.

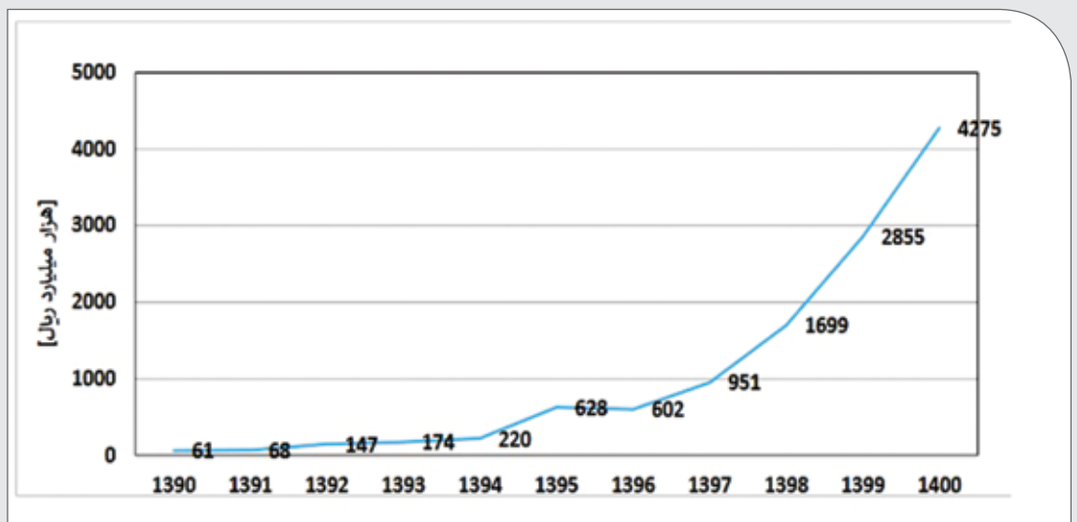

نسبت نرخ ارز (دلار/ریال) غیررسمی به رسمی (NEXRR)

رژیم چندنرخی موجب شکل‌گیری مقطعی مارپیچ تورمی حاصل از رشد نسبی تقاضا نسبت به عرضه، افزایش کسری پس‌انداز ناخالص داخلی بخش عمومی به علت رشد عدم‌نفع فروش ارز ترجیحی و افزایش نسبی اعتبارات تخصیصی براساس نرخ موزون ارز، رشد سطح عمومی قیمت‌ها و همچنین تشدید شکاف میان نرخ‌های ترجیحی و بازار آزاد در مقاطع مختلف تاریخی در ۳ دهه گذشته شده است.

این شکاف باوجود آنکه روند واگرایی ادواری داشته، در عمل با سیاست اصلاح تدریجی، نرخ‌های پایه ترجیحی جهت کاهش دامنه نوسانات همراه نشده، زیرا اصلاح نرخ‌های پایه نیز باعث رشد بیشتر انتظارات تورمی و تورم کل می‌شد.

تداوم روند تحریم‌های بین‌المللی و نیز استمرار تعلیق روابط کارگزاری تجاری-بانکی خارجی در کنار پایداری نرخ‌های بالای تورم انتظاری، موجب عدم‌گسست مارپیچ یادشده شد.

واگذاری دارایی‌های مالی دولت (جاری)

نظام ارز چندنرخی اجتناب‌ناپذیر است

چندنرخی بودن ارز هر چند از معیشت خانوار یا تولید ملی حمایت نسبی می‌کند، اما از سوی طرفداران «پولی گرایی» در اقتصاد به‌دلیل مشکلاتی که می‌تواند از این محل ناشی شود، با انتقادات فراوانی مواجه است. از جمله بارها در کشور مشاهده کردیم که تحت عنوان مقابله با رانت، سیاست‌هایی از این دست را که اهداف رفاهی و اجتماعی دارند، کنار می‌گذارند. همواره هم گفته می‌شود که این سیاست جز به سود رانتخواران، هیچ فایده‌ای ندارد. حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی و تورم حدود ۸۰ درصد مواد غذایی در یک سال و متعاقب آن، بیش از همه ایراد چنین استدلالی را عیان می‌کند.

موسسه پولی و بانکی در گزارشی تاکید دارد رژیم چندنرخی ارز برای اقتصادهایی که با عدم‌تعادل‌های پیوسته بخش‌های حقیقی، عدم‌تعادل پولی و خارجی، سلطه مالی، کشش‌های اندک تجارت خارجی، مبادله‌های محدود و پرنوسان مالی- تجاری، تورم‌های بالا و تکانه‌های اداری بر نرخ‌های برابری ارزی مواجه هستند، در عمل به‌عنوان یک رژیم اجتناب‌ناپذیر استفاده می‌شود.

این رژیم با هدف حمایت از قدرت خرید خانوارها، کاهش هزینه‌های تولید و تضعیف آثار تورم انتقالی در تعداد محدودی از اقتصادهای در حال توسعه مورداستفاده قرار گرفته است.

البته استفاده از این ارز چندنرخی مصائبی به وجود خواهد آورد که چالش‌های گوناگونی در قالب تخصیص غیربهینه نهاده‌های تولید و منابع مالی و کاهش رشد اقتصادی از جمله آنها است. این امر طرفداران اقتصاد بازاری را به این رسانده که این چالش‌ها گرچه ناپایداری بازار ارز را تحت رژیم چندنرخی افزایش داده، در مقابل میزان اتکا به آن را هم بیشتر می‌کند.

اقتصاد ایران در کنار این چالش‌ها، مشکلات فراوان دیگری هم دارد که از یک سو ناپایداری تراز پرداخت‌های ارزی را تشدید می‌کند و از سوی دیگر، در یک دهه گذشته نسبت مبادلات نقدی به تعهدات بخش خارجی اقتصاد کشور را بیشتر کرده است. بی‌ثباتی‌های بازار ارز حاکی از آن است که شرایط خروج از چالش‌های ساختاری و تغییر نظام ارز چندنرخی در میان‌مدت ممکن نیست و تنها از راه کاهش تدریجی شکاف میان نرخ‌های رسمی و غیررسمی و مدیریت کلان و نیز تعدیل چالش‌های زیرساختی ناظر بر مبادلات مالی-تجاری میسر خواهد بود.

آگهی فراخوان دعوت به مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده
انجمن نوردکاران فولادی ایران

بدینوسیله از تمامی اعضای محترم **انجمن نوردکاران فولادی ایران** به شماره ثبت ۵۰۲۰۲ و شماره ملی ۱۴۰۰۹۳۴۳۵۷۰ دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه **مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده** انجمن که در ساعت ۱۴ روز **چهارشنبه** تاریخ **۱۴۰۲/۰۵/۱۸** در محل اتاق بازرگانی ایران به آدرس: تهران- خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی، پلاک ۱۷۵، طبقه هشتم با دستور جلسه زیر برگزار می‌گردد، شرکت نمایند.

دستور جلسه مجمع:

۱- استماع گزارش عملکرد هیات‌مدیره، خزانه‌دار و بازرس
۲- تصویب عملکرد هیأت‌مدیره و صورت‌های مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۳- تعیین و تصویب روزنامه کثیرالانتشار
۴- تعیین و تصویب مبلغ ورودیه و حق عضویت سالیانه
۵- انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت‌مدیره و بازرس

هیأت‌مدیره انجمن نوردکاران فولادی ایران

آگهی مفقودی

اینجانب علی عبدالله‌زاده دفترچه ثبت ساعت صادره از پلیس راه استان آذربایجان‌غربی به شماره ۳۱۷۱ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

آذربایجان‌غربی

فراخوان شناسایی شرکت‌های فعال در زمینه انجام مطالعات ژئوتکنیک پروژه ذوب و ریخته‌گری شماره دو شرکت جهان فولاد سیرجان
مناقصه شماره: ۰۲۴۸-خ-م

شرکت جهان فولاد سیرجان در نظر دارد جهت انجام «مطالعات ژئوتکنیک پروژه ذوب و ریخته‌گری شماره دو شرکت جهان فولاد سیرجان» نسبت به شناسائی و پیش ارزیابی شرکت‌های صلاحیتدار دارای رتبه یک یا دو تخصص ژئوتکنیک از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور جهت واگذاری این خدمات اقدام نماید. لذا از کلیه شرکت های معتبر که از توانائی مناسب و سوابق و تجارب مورد قبول در این زمینه بهره‌مند می‌باشند دعوت بعمل می‌آید حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۴، ضمن اعلام آمادگی، نسبت به ارسال مستندات لازم به آدرس ایمیل Tender@sjscosteel.com اقدام نمایند.

لازم به ذکر است که بر آورد حدودی حجم عملیات موضوع مناقصه تعداد ۲۵ گمانه با اعماق بین ۲۰ تا ۵۰ متر می‌باشد.

شرایط و مدارک مورد نیاز از متقاضیان:

- شرکت‌ها می‌بایست جهت دریافت دستورالعمل ارزیابی کیفی به آدرس اینترنتی سایت شرکت به آدرس www.sjsco.ir مراجعه نمایند. (تکمیل و ارسال فرم دستورالعمل مذکور به منظور ارزیابی کیفی الزامی است)
- دارا بودن رتبه یک یا دو تخصص ژئوتکنیک از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ارائه لیست پروژه‌های مشابه انجام شده
- دارا بودن حداقل سابقه سه پروژه مشابه به لحاظ ماهیت و حجم کار و همچنین ارائه تصویر قراردادهای مربوطه
- ارائه رضایت‌نامه مکتوب کارفرمایان قبلی
- ارائه تصویر اساسنامه و یا مدارک شرکت دال بر انطباق موضوع فراخوان با موضوع فعالیت شرکت
- مستنداتی که بیانگر توان مالی متقاضی متناسب با حجم طرح باشد با تراز مالی سه سال گذشته.

شایان ذکر است ارائه مستندات فوق هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و شرکت جهان فولاد سیرجان پس از ارزیابی شرکت‌ها و تعیین شرکت‌های واجد صلاحیت، اقدام لازم را به عمل خواهد آورد.

شرایط:

۱. ارسال اطلاعات در این مرحله صرفاً جهت بررسی و ارزیابی کیفی پیشنهاددهنده می‌باشد.
۲. ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.
۳. شرکت جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.
۴. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۱۲۹۳۸۳۱۷ یا ۰۳۴-۴۲۲۷۳۸۰۱ داخلی ۶۱۴۳ تماس حاصل نمایید.
۵. هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت جهان فولاد سیرجان

یادداشت

اسقاط خودروهای فرسوده در اولویت نیست

صادق بشیری
کارشناس حوزه خودرو

اسقاط خودروهای فرسوده یکی از مواردی است که به‌واسطه تاثیری که بر آلودگی هوا و نیز میزان تصادفات دارد باید به‌طور مداوم و در یک سازکار درست و همیشگی انجام شود، چراکه عدم‌توجه به این روند در نهایت به ضرر کل جامعه خواهد بود و آسیب‌های جبران‌ناپذیری به اقتصاد کشور وارد خواهد کرد.

متاسفانه در کشورمان با وجود اهمیت زیاد این موضوع، سیاست‌های اسقاط خودروهای فرسوده و جایگزینی آنها با خودروهای روز به محاق رفته و گردش کار در این صنعت منجر به افزایش هزینه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده در سال‌های اخیر شده، به همین دلیل، هم تمایل به جایگزینی خودروهای فرسوده ازسوی صاحبان خودروها و حتی خودروسازان کاهش پیدا کرده و چه‌بسا کلا از بین رفته است.

از یک‌سو افزایش غیرمنطقی نرخ خودرو به‌ویژه در یکی دو سال اخیر، تقاضای پایدار برای جایگزینی خودروهای فرسوده را تحت‌الشعاع قرار داده و از سوی دیگر، محدودیت در عرضه ادامه‌دار خودرو، فرآیند عرضه پایدار خودرو را از بین برده و بنا به‌دلایل دیگری که در ادامه اشاره می‌شود، جایگزینی خودروهای فرسوده با موانع جدی روبه‌رو شده است.

تمایل به داشتن خودرو جدید و دل کندن از خودروهای با کارکرد و طول عمر بالا، شرایط و مقتضیات خاص خودش را می‌طلبد و در بستر ویژه‌ای محقق می‌شود. همان‌طور که می‌دانید هر سیاست و اقدامی ریشه در نیاز دارد؛ از این‌رو وقتی داشتن هوای پاک به‌عنوان یکی از مواردی که اسقاط خودروهای فرسوده را ضروری می‌کند، هنوز در اولویت نیازهای سیاست‌گذاران صنعت خودرو یا سایر سیاست‌گذاران کشور قرار نگرفته و اولویت‌های دیگری، اولویت اسقاط خودروهای فرسوده را تحت‌الشعاع قرار داده، نمی‌توان انتظار داشت در این بخش اهدافی که در نظر گرفته شده، محقق شود و ما شاهد تحولات قابل‌توجهی باشیم.

در این میان، شرایط اقتصادی نیز برخی موارد را به صنعت خودرو تحمیل کرده و به‌نوعی اسقاط خودروهای فرسوده را تحت‌تاثیر قرار داده است. به‌طور کلی، تمایل به استفاده از خودروهای فرسوده از روی ناچاری، بنا به این دلایل می‌تواند قابل‌توجه باشد؛ اینکه سازکار اسقاط خودروهای فرسوده در پارادایم گذشته قدم می‌زند و به‌دنبال مقصرانگاری دیگران است؛ رویکرد سیاست‌های حمایتی از خودروسازان و معافیت آنها از جایگزینی خودرو، همه بافته‌های گذشته را برای اسقاط خودرو از بین برده است؛ افزایش جهش نرخ خودروهای تکراری، جذابیت‌های مالی جایگزینی خودرو را متوقف کرده و در نهایت اینکه، ناهماهنگی‌های بین‌سازمانی و نبود مدیریت یکپارچه و دلسوز در کنار ضعف‌های نظارتی، مولفه‌ها و متغیرهای جایگزینی خودروهای فرسوده را به‌هم‌ریخته است.

البته ممنوعیت ۵ ساله واردات خودرو و تخصیص نیافتن منابع مالی لازم به این بخش نیز مزید بر علت شکست این سیاست شده است.

اجرای درست طرح جایگزینی خودروهای معیوب و فرسوده می‌تواند کمک‌کننده باشد به شرطی که با توجه به جنبه‌های گوناگون و به شکل مناسب اجرایی شوند. در این میان مهم‌ترین عامل برای موفقیت طرح‌های جایگزینی، ایجاد جذابیت‌های گوناگون مالی و انگیزشی است.

در اینجا این پرسش مطرح است که به‌راستی در این زمینه کدام تدابیر مالی و انگیزشی دیده شده است؟ مطالعه رفتار مصرف‌کنندگان در جایگزینی خودروها فرسوده نشان می‌دهد تمایل به استفاده از رفاه بیشتر، امکانات و ایمنی بهتر و بیشتر از گذشته، هزینه‌های کمتر، رنج و زحمت کمتر از گذشته و بهره‌مندی از تسهیلات، استفاده از فرصت و صرفه اقتصادی و احساسی و... می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد که هیچ‌کدام از تدابیر این‌چنینی در طرح اسقاط خودرو فرسوده نمود ندارند. مردم ترجیح می‌دهند خودرو فرسوده خود را تعمیر کنند و با آن کنار بیایند؛ یعنی چرخه معیوبی ایجادشده که به نفع مکانیک‌ها و تعمیرکاران خودرو، قطعه‌فروشان و چه‌بسا فروشندگان قطعات قاچاق کم‌کیفیت یا قطعات بدون شناسه متفرقه می‌چرخد.

به‌طور کلی می‌توان گفت اکوسیستمی قابل‌قبولی در زمینه اسقاط خودروهای فرسوده وجود ندارد و متغیرهای موفقیت این رویکرد در کنار هم نیستند که همه این بن‌بست‌ها ریشه در انحراف در سیاست‌های صنعتی خودروسازی و زیست‌محیطی کشور دارد. امروزه مدیریت برپایه سازمان‌های مرتبط در قالب شبکه می‌تواند به موفقیت برسد و عملکردهای جزیره‌ای و استفاده از مدل‌های تاریخ‌مصرف گذشته راه را برای بهبود هموار نخواهد کرد.

در پایان تاکید می‌کنم که موفقیت هر طرحی نیازمند مشارکت، سازگاری و خلاقیت است و باتوجه به اینکه وضعیت خودروهای فرسوده در کشور تبدیل به یک بحران شده، ضرورت دارد در این زمینه ستاد مدیریت بحران تشکیل شود و نقشه راه را ترسیم کند. امروزه اجرای سیاست‌های بهبود متوقف و مشکلات انباشته شده است؛ از این‌رو لازم است سازمانی برازنده شرایط موجود، تشکیل شود و موردحمایت قرار گیرد.

شرط گواهی اسقاط برای شماره‌گذاری خودروهای وارداتی

رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده کشور گفت: همه خودروهای وارداتی برای شماره‌گذاری باید گواهی اسقاط داشته باشند. به گزارش سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، مهران سالاریه، رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده با اشاره به اصلاحیه قانون ساماندهی صنعت خودرو گفت: بر این اساس همه شرکت‌های واردکننده خودرو اعم از خودروهای نو و کارکرده، بجز کامیون‌های مشمول بند ث ماده ۳۰ قانون احکام دائمی که بخشی مشمول ارائه گواهی اسقاط و بخشی پرداخت وجه هستند، مابقی مکلف به ارائه گواهی اسقاط هستند. وی افزود: این دسته از واردکنندگان صرفا باید به تهیه گواهی اسقاط برای محصولاتشان و در ادامه برای شماره‌گذاری اقدام کنند و امکان پرداخت ۱.۵ درصد قیمت فروش برای آنها میسر نیست. رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده گفت: این واردکنندگان باید به ثبت‌نام و ایجاد حساب کاربری در سامانه نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده به نشانی NNHK.ir اقدام و فرآیند مشخص‌شده را مطابق قانون برای دریافت مجوز شماره‌گذاری خودروهایشان طی کنند. وی اضافه کرد: فعلا تا زمان تصویب آیین‌نامه مربوطه، واردکنندگان خودرو مکلفند به ازای واردات هر دو دستگاه خودرو، گواهی یک خودرو فرسوده را ارائه کنند. گفتنی است از اوایل خرداد امسال وزارت صنعت، معدن و تجارت در راستای ابلاغ قانون اصلاح ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، مسئولیت راهبری و اقدامات اجرایی اسقاط خودرو را به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) محول کرد. طبق اعلام قبلی رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده، تمامی تولیدکنندگان خودروهای سواری با عمق داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد نیز اجازه واریز وجه عوارض ریالی را ندارند و باید صرفا گواهی اسقاط ارائه کنند. این دسته از تولیدکنندگان نیز صرفا باید نسبت به تهیه گواهی اسقاط برای محصولات خود برای شماره‌گذاری اقدام کنند.

با ورود ایدرو به پرونده خودروهای فرسوده

اسقاط فرسوده‌ها جدی‌تر شد

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

براساس گزارش‌ها، هم‌اکنون بیش از ۱۰ میلیون وسیله نقلیه در مرز فرسودگی در کشور تردد دارند که ضرورت اقدام جدی در این زمینه را می‌طلبد. اوایل خرداد وزارت صنعت، معدن و تجارت در راستای ابلاغ قانون اصلاح ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، مسئولیت راهبری و اقدامات اجرایی اسقاط خودروهای فرسوده را به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) محول کرد. در این مدت حدود دو ماهه، با ورود ایدرو به موضوع، عزم جدی برای به ثمر نشستن این تلاش‌ها در این مجموعه به وضوح مشخص است. در این میان، براساس آخرین ابلاغیه‌های ایدرو، طبق اصلاحیه ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، تولیدکنندگان خودروهای سواری با عمق داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد و شرکت‌های واردکننده خودرو اعم از خودروهای نو و کارکرده، مجاز به پرداخت عوارض ریالی معادل ۱.۵ درصد مبلغ فروش هر دستگاه خودرو نبوده و برای تکمیل پرونده شماره‌گذاری باید صرفا گواهی اسقاط ارائه کنند. صمت در این گزارش از کارشناسان و فعالان صنعت خودرو، مزیت‌های تعمیق داخلی‌سازی در زمینه اسقاط خودروهای فرسوده و در کل صنعت خودرو و زیرمجموعه‌های آن را جویا شده که در ادامه می‌آید. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

آیین‌نامه‌ای مهم که هنوز ابلاغ نشده است

سیدامیر احمدی، دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور درباره روند اجرای اسقاط خودروهای فرسوده به صمت گفت: از ۱۰ بهمن ۱۴۰۱ براساس قانون ساماندهی صنعت خودرو سامانه ستاد مدیریت حمل‌ونقل به‌طور کامل کنار گذاشته شد و بعد از حدود ۲ ماه، سامانه جدید ذیل وزارت صنعت، معدن و تجارت از ۳۰ فروردین ۱۴۰۲ آغاز به کار کرد. در این مدت حدود ۲ ماه، وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌طور جدی موضوع را پیگیر بود و اقدام به طراحی و اجرای سامانه جدید کرد. آنچه در این مدت شاهد آن بودیم تلاش انقلابی و جهادی نیروهای سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در این بخش بود. در این مدت تلاش شد طرح‌های گوناگون مانند طرح تاکسیرانی، خودروهای جایگزین و... و همچنین اطلاعات مربوط به ثبت‌نام‌کنندگان در طرح‌های گوناگون بروزرسانی شود و سامانه به‌طور جامع شروع به فعالیت کند. در این روند باید برخی از اطلاعات موجود به سامانه جدید منتقل می‌شد که در این بخش نیز تلاش‌های زیادی از سوی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران را شاهد بودیم.

احمدی ادامه داد: در مسیر بروزرسانی و انتقال اطلاعات در سامانه جدید نیز موانع متعددی وجود داشت، اما با تلاش شبانه‌روزی دست‌اندرکاران اجرای آن، وضعیت سامانه روبه بهبود و رضایت‌بخش است. بیشتر مشکلات این بخش شناسایی و برطرف شده و طرح‌ها در حال اجراست. در حال حاضر آنچه در بحث اسقاط خودروهای فرسوده به‌طور جدی منجر به نگرانی فعالان این بخش شده، مربوط به عدم‌اجرای طرح‌های جایگزینی خودروهای فرسوده از سوی خودروسازان است. هنوز مشخص نیست کدام‌یک از خودروسازان برای اجرای طرح جایگزین برنامه دارند. متقاضیان این بخش همچنان چشم‌انتظار اعلام خودروسازان هستند و بخشی از نگرانی انجمن اسقاط هم به این موضوع برمی‌گردد.

دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور درباره اینکه طبق ابلاغ ایدرو، خودروسازان برای خودروهای با عمق داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد باید گواهی اسقاط ارائه دهند، چه تاثیری بر روند اسقاط خودروهای فرسوده در کشور دارد، اظهار کرد: هرگونه برنامه‌ای در این بخش بدون شک بر روند اجرای اسقاط خودروهای فرسوده تاثیرگذار است. درست این است که در برنامه‌ریزی برای صنعت خودرو بخش‌های گوناگونی و مجموعه‌هایی که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با این صنعت در ارتباط هستند در نظر گرفته شود.

▣ فرسوده‌ها نیازمند برنامه‌ریزی جامع

احمدی ادامه داد: در حال‌حاضر ۲۲۰ مرکز اسقاط خودروهای فرسوده در کل کشور داریم و از سویی هم واحدهای تولیدکننده فولاد خودروسازان در این زنجیره ارزش قرار دارند؛ بنابراین باید برنامه‌ریزی در این زمینه به شکلی انجام شود که این زنجیره بهم متصل دیده شوند.

> در حال حاضر آنچه در بحث اسقاط خودروهای فرسوده به‌طور جدی منجر به نگرانی فعالان این بخش شده، مربوط به عدم‌اجرای طرح‌های جایگزینی خودروهای فرسوده از سوی خودروسازان است

قانون‌گذار هم با توجه به قانون و وضعیت صنعت خودرو شرایط آن را دیده و خودروسازان را ملزم کرده در ازای تولید هر خودرو یک گواهی اسقاط ارائه دهند. به‌نوعی می‌توان گفت این موضوع مشوقی برای صاحبان خودروهای فرسوده است تا هر چه سریع‌تر نسبت به اسقاط خودروهای فرسوده خود اقدام کنند. در این فرآیند، براساس آنچه در این تبصره آمده، گواهی اسقاط در سامانه اسقاط به صفحه تولیدکننده اعم از خودروساز، واردکننده و موتورسیکلت‌ساز انتقال پیدا می‌کند.

وی با اشاره به روند اسقاط خودروهای فرسوده در گذشته اظهار کرد: واقعیت این است که در تمام سال‌هایی که برنامه اسقاط خودروهای فرسوده در دستورکار دولت‌ها قرار داشته، کارنامه دولت نهم در این بخش کارنامه موفقی بوده و به‌نوعی الگو به‌شمار می‌رود. در دولت نهم و دهم، نرخ خودرو در نمایندگی بالاتر از بازار بود و اگر کسی قصد داشت خودرویی خریداری کند، از بازار خرید می‌کرد و طرح‌های جایگزینی همراه با وام‌های بلندمدت بود و به همین دلیل از آنها استقبال می‌شد. اما متاسفانه در دولت روحانی وام کم‌بهره و ارزان‌قیمت به مالکان خودروهای فرسوده که بیشتر آنها از اقشار کم‌درآمد و محروم جامعه هستند، داده نشد و به این دلیل و متاثر از عوامل دیگر، متاسفانه نرخ بازار بالاتر از نرخ نمایندگی شد. در این دوره اتفاق مهم‌تر این بود که تناسب عرضه و تقاضا به‌شدت به هم ریخت و فاصله قیمتی بین بازار و کارخانه تقاضای خرید از کارخانه را بالا برد. دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور افزود: در حال‌حاضر اگر به موضوع اسقاط خودروهای فرسوده به‌طور جدی رسیدگی و با وام‌های کم‌بهره و ارزان‌قیمت از آن حمایت شود و مهم‌تر از همه برنامه‌های مرتبط با آن مانند طرح‌های جایگزینی به‌سرعت در دستور کار قرار گیرد، می‌توان امیدوار بود که وضعیت بازار خودرو به شرایط با ثبات قبلی بازگردد.

▣ ۱۳۹۳؛ دوران طلایی اسقاط خودرو

احمدی با اشاره به اینکه روند اسقاط خودروهای فرسوده در حال اجراست در ادامه گفت: اگر به‌دنبال اجرایی شدن کارنامه موفقی مانند کارنامه سال ۱۳۹۳ در زمینه اسقاط خودروهای فرسوده هستیم تا انقلابی در حوزه اسقاط فرسوده‌ها رخ دهد و تاثیرات مثبتی به جا بگذارد باید طرح‌های ویژه جایگزینی، واردات و در کل خروج خودروهای فرسوده به‌طور ویژه و خاص دیده شود. اگر مردم را با اجبار به سمت اسقاط خودرو فرسوده خود سوق دهیم، رویکرد اشتباهی است و موفقیت‌آمیز نخواهد بود. در این زمینه درست این است که تسهیلاتی ارائه شود تا صاحبان خودروهای فرسوده در مسیر مشخصی نسبت به تحویل خودروهای خود اقدام کنند.

وی تاکید کرد: در نظر گرفتن تسهیلات ارزان‌قیمت در این بخش می‌تواند بسیار کمک‌کننده و محرک خوبی برای صاحبان خودروهای فرسوده باشد تا نسبت به اسقاط خودرو خود اقدام کنند. چنین رویکردی را در گذشته دنبال کرده‌ایم که بسیار هم موفق بود. به‌عنوان مثال، سال ۱۳۹۳ نرخ خودرو ۵. ۱ میلیون تومان بود، اما دولت برای تحویل خودرو ۵. ۲ میلیون تومان به صاحب خودرو پرداخت می‌کرد، منوط بر اینکه گواهی معاینه فنی مبنی بر عدم‌تردد داشت. در آن زمان با چنین رویکردی شاهد استقبال بسیار زیادی از طرح‌های جایگزینی و اسقاط خودروهای فرسوده بودیم، چراکه محرکی خوبی بود و متاثر از آن در سال ۱۳۹۳ حدود ۳۵۰ هزار خودرو فرسوده در کشور از چرخه مصرف خارج و اسقاط شد. شاید به جرات بتوان گفت دوران طلایی حوزه اسقاط خودروهای فرسوده سال ۱۳۹۳ بود.

احمدی اظهار کرد: در حال‌حاضر در موضوع اسقاط خودروهای فرسوده ۲ موضوع بسیار مهم مطرح است. یکی اینکه حدود ۶ ماه است خودروسازان به ازای تولید هر خودرو، معادل ۱.۵ درصد نرخ آن را به صندوق توسعه وزارت صمت واریز می‌کنند، اما تاکنون این مبلغ هیچ خروجی نداشته است. در این ۶ ماه این مبلغ به حدود ۴ هزار میلیارد تومان رسیده، اما آن را نگه داشته‌اند، درحالی‌که خودروسازان باید با این ۴ هزار میلیارد تومان به مردم خودرو و وام ارزان‌قیمت عرضه می‌کردند. در این بخش موضوع دیگر مربوط به آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی صنعت خودرو است که باید دو ماه پیش آماده و تحویل مجلس و تصویب می‌شد، اما هنوز آماده نیست و تحویل داده نشده است. پرسش مهم ما در این زمینه این است که چرا مجلس از وزیر درباره این موضوع سوال نمی‌کند و از او پاسخ نمی‌خواهد؟ چرا درباره این موضوع به وزیر اخطار قانونی نمی‌دهند درحالی‌که ۶ ماه از زمان برای ابلاغ آن گذشته است.

وی ادامه داد: موضوع دوم درباره مبالغ ۱.۵ درصدی است که به حساب وزارت صنعت واریز شده و بنا بر این بوده که به پرداخت تسهیلات ارزان‌قیمت تخصیص داده شود. چرا تاکنون انجام نشده است؟ در اینجا عملکرد مجلس هم زیر سوال می‌رود. البته انجمن پاسخ این پرسش‌ها را اوایل سال از کمیسیون صنعت مجلس پیگیر شد که اظهار کردند چون وزارتخانه وزیر ندارد این موضوع معطل مانده است. حالا که حدود ۲ ماه است وزارتخانه وزیر دارد انتظار داریم هر چه سریع‌تر به این موضوع رسیدگی شود. احمدی در پایان خاطرنشان کرد: در حال حاضر می‌توان با واردات تا حدودی عطش بازار را کم و به برقراری تناسب بین عرضه و تقاضا در بازار خودرو کمک کرد. در این میان، پرداخت تسهیلات ارزان‌قیمت و همچنین اجرای طرح جایگزینی خودروهای فرسوده نیز بسیار کمک‌کننده خواهد بود.

طرحی برای ترغیب به داخلی‌سازی بیشتر

بابک کریمخان، عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحرکه خودرو کشور درباره تاثیری که داخلی‌سازی با عمق بالا برای صنعت قطعه خواهد داشت به صمت گفت: در کل اسقاط خودروهای فرسوده برای صنعت و بازار خودرو ما چند مزیت دارد که یکی از مزایای آن با توجه به تاثیری که تردد خودروهای فرسوده بر ایجاد آلودگی هوا دارند می‌تواند منجر به کاهش آلودگی هوا شود. به عبارتی می‌توان گفت اجرای درست طرح اسقاط وسایل نقلیه فرسوده، یکی از موثرترین و اقتصادی‌ترین راهکارهای مدیریت و کنترل آلودگی هوای کلانشهرهاست.

کریمخان ادامه داد: از دیدگاه خودروسازان و قطعه‌سازان، تولید خودرو با داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد به‌نوعی به این معناست که خودرو خارجی عرضه شده است. نهایت کاری هم که روی این خودروها انجام می‌شود مونتاژ و رنگ و لاستیک است و در این فرآیند برای قطعه‌سازی اتفاق خاصی نمی‌افتد؛ بنابراین این موضوع تاثیری روی توسعه صنعت قطعه نخواهد داشت. واقعیت این است که با تولید خودروهای کمتر از ۴۰ درصد داخلی‌سازی دیگر ساخت داخل معنایی ندارد.

▣ تلاش برای کاهش ارزبری خودرو

این عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحرکه که خودرو کشور ادامه داد: یکی از هدف‌هایی که در اجرای سختگیری‌هایی مانند الزام به ارائه گواهی اسقاط برای خودروهای با داخلی‌سازی کمتر از ۴۰ درصد دنبال می‌شود، این است که فعالان صنعت خودرو، تولیدکنندگان و واردکنندگان به حرکت در مسیر داخلی‌سازی ترغیب شوند. درست هم‌این است که خودروهای مدرن وارد و خودروسازان را ترغیب کنیم تا شروع به ساخت داخل کنند تا در ادامه ارزبری خودروها کاهش یابد.

در این میان، صنعت قطعه کشور توان تامین نیاز خودروسازان داخلی را دارد و همگام با قطعه‌سازان جهان می‌تواند توسعه یابد. اینکه خودروسازان ترغیب شوند تعمیق ساخت داخل را بیشتر کنند هم منجر به کاهش ارزبری خودروها خواهد شد و هم به توسعه صنعت قطعه کمک خواهد کرد. به‌طبع اعضای انجمن قطعه‌سازان از عرضه خودروهای خوب و باکیفیت استقبال می‌کنند.

اگر خودروسازان داخلی تولیدات‌شان را مجهزتر و مدل‌هایی که عرضه می‌کنند را بروزرسانی کنند، به‌طبع صنعت قطعه هم می‌تواند همپای خودروسازان قطعات باکیفیت بالاتری تولید و در اختیار صنعت خودرو قرار دهد.

اگر قطعات به روزتر و با تکنولوژی جدید تولید شود، این رویکرد هم توسعه اقتصادی کشور کمک خواهد کرد و هم سطح رضایت عمومی از صنعت خودرو را بالا خواهد برد. عرضه خودروهای جدید و افزایش تعمیق ساخت داخل، صنعت خودرو ما را ارتقا خواهد داد.

کریمخان در پایان خاطرنشان کرد: این مسیر خوبی است امیدواریم خودروسازان هم این مسیر را طی کنند و صنعت خودرو ما باعث افتخار کشور باشد. متاسفانه صنعت خودرو درحال‌حاضر در بخش‌هایی بحق و البته گاه به‌ناحق، در مظان اتهام است که به‌عنوان یک صنعت مهم و تاثیرگذار در شأن آن نیست و باید هر چه سریع‌تر با برنامه‌ریزی درست و اقدامات سریع از این وضعیت خارج شود.

> عرضه خودروهای جدید و افزایش تعمیق ساخت داخل، صنعت خودرو ما را ارتقا خواهد بخشید

سخن پایانی

براساس گزارش‌ها و تحلیل‌های منتشر شده درباره وضعیت صنعت خودرو به‌ویژه در یکی ۲ سال اخیر، هر خبر مثبت یا منفی در صنعت خودرو جنبه‌های مختلف مرتبط با این صنعت از تولید و عرضه گرفته تا اسقاط فرسوده‌ها و صنعت قطعه را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. در این میان، اگر مسائلی که صنعت خودرو مبتلابه آنهاست برطرف شود، تعداد زیادی از بخش‌ها و صنایعی که مستقیم و غیرمستقیم از این صنعت و آنچه در آن می‌گذرد، تاثیر می‌پذیرند در ریل مناسب‌تری قرار خواهند گرفت و وضعیت آنها نیز بهبود پیدا خواهد کرد.

editor@smtnews.ir

خطر گسست در زنجیره فولاد

«انرژی یکی از مزیت‌های نسبی تولید فولاد در ایران بوده است و فرآیند تولید فولاد کشور با اتکا به وجود منابع سرشار گاز طبیعی خلاف سایر کشورهای تولیدکننده فولاد که به روش کوره بلند و استفاده از انرژی زغال‌سنگ تولید می‌کنند با تکنولوژی احیا مستقیم و کوره قوس الکتریکی پایه‌گذاری شده است اما متاسفانه در سال‌های اخیر با افزایش مستمر نرخ گاز این مزیت نسبی به‌تدریج ازدست‌رفته است.» آنچه خواندید بخشی از مکاتبه شـورای آهن و فولاد ایران خطاب به وزیر صمت اسـت که در آن با اشـاره به اینکه افزایش دو برابری نرخ گاز فولادسـازان، پیامدهای جبران‌ناپذیری مثل از بین رفتن مزیت نسبی گاز برای تولید فولاد دارد، خواستار بازنگری در این تصمیم شده‌اند.

در این مکاتبه که به امضای روسای تشکل‌های زنجیره فولاد ازجمله انجمن سنگ‌آهن ایران، انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران و انجمن نوردکاران فولادی ایران رسـیده اسـت، از ۳۰ برابر شدن نرخ گاز صنعت فولاد طی ۴ سال گذشته انتقاد شده و از مسئولان سوال شده که بر چه مبنایی نرخ گاز واحدهای احیا مستقیم، حدود ۶۰ درصد خوراک پتروشیمی تعیین‌شده است؟

این موضوع تنها یکی از تغییراتی است که در روزهای اخیر موجب نارضایتی فعالان زنجیره فولاد شده است.

در گزارش امروز صمت، نگاهی انداخته‌ایم به مهم‌ترین انتقادات و پیشنهاداتی که اخیرا به رسانه‌ها راه پیداکرده‌اند.

عکس: صمت

قربانی تصمیمات غیر کارشناسی

رئیس انجمن سنگ‌آهن گفت: دولت قبل از وارد شدن به بحث عوارض موضوع تعهـد ارزی را مطـرح کرد و بعد هـم افزایش حقوق دولتی گریبـان معدنی‌ها را گرفت و درحال‌حاضر هم با وضع این عوارض غیر کارشناسـی، صادرات را محدود خواهد کرد.

بـه گـزارش ماین نیوز، مهـرداد اکبریان با اعلام اعتـراض کل زنجیره فولاد به نـرخ جدید عوارض صادراتـی برای مواد خام و نیمه‌خام، اظهار کرد: دوباره قربانی تصمیمات غیر کارشناسانه دولت می‌شویم. وی گفت: وضع این عوارض تمام محصولات زنجیره فولاد را تحت‌الشعاع خود قرار داده است، درصورتی‌که هرکدام از محصولات زنجیره شرایط متفاوتی حتی در عرضه و تقاضا دارند.

رئیس انجمن سنگ‌آهن با اشاره به مازاد تولید برخی از محصولاتی که شامل عوارض ۲۰ درصدی صادراتی شده‌اند، اظهار کرد: با وضع این عوارض، محصولات برخی از معادنی را که بازار داخلی ندارند، از بازار صادراتی خارج می‌کنیم و درواقع معادن ما و صنایع معدنی دچار رکود و تعطیلی خواهند شد.

وی ادامـه داد: دولـت قبل از وارد شـدن به بحث عـوارض موضوع تعهد ارزی را مطرح کرد و بعد هم افزایش حقوق دولتی گریبان معدنی‌ها را گرفت و در حال حاضر هم با وضع این عوارض غیر کارشناسی، صادرات را محدود خواهد کرد. به گفته مهرداد اکبریان، کشـور تشـنه آهن اسـفنجی است و همیشه رقابت قیمتی برای این محصول در بورس کالا وجود دارد. حال چرا باید برای این محصول با این شرایط عوارض ۵ درصدی در نظر بگیرند.

رئیس انجمن سـنگ‌آهن ایران خاطرنشـان کرد: برای مثال در حوزه سـنگ‌آهن، سنگ‌های آهنی داریم که برای فولادسازی مناسب نیست یا هماتیت یا سنگ‌های آهن عیار پایین هستند که کارخانجات کنسانتره‌سازی یا فولادسازی از این محصولات استفاده نمی‌کنند و در کشور مازاد تولیدات‌شان وجود دارد، چرا شامل عوارض ۲۰ درصدی شود.

این فعال معدنی با تاکید بر اینکه این عوارض کل زنجیره فولاد را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، خاطرنشان کرد: قطعا انتقادات در روزهای آینده تقدیم دولت خواهد شد و فولادی‌ها با این اعتراض درخواست تجدیدنظر یا اصلاحیه این موضوع را خواهند داشت و امیدواریم اعتراضات به دیوان عدالت اداری ارائه شود تا شاید این مصوبه کلا منتفی شود.

رئیس انجمن سـنگ‌آهن ایران توضیح داد: اکنون فرصت صادرات فولاد زمینه‌ای مناسـب برای جذب منابع اسـت و تزریق آن در شـاهرگ زنجیره فولاد به‌حسـاب می‌آید و انتظار می‌رود دولت مشوق صادرات باشد و این امر را تسهیل کند اما بالعکس با وضع عوارض آن را محدود کرده است.

به گفته وی، دولت از ابزارهای دیگری برای تنظیم بازار بهره گیرد، زیرا اخذ عوارض سنگین علاوه بر آنکه ضد تولید محسوب می‌شود، برای تداوم فعالیت این صنعت زیانبار و خطرناک است.

فرصت مناسب برای تولیدکنندگان فولاد

بهرام سبحانی، رئیس هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در یادداشتی نوشته است: روز ۲۳ ژوئن امسال میلادی مصادف با جمعه دوم تیر ۱۴۰۲، اتحادیه اروپا در چارچوب یازدهمین بسته تحریمی علیه کشور روسیه، تحریم‌های گسترده‌تری را وضع کرد که بر اساس آن، این اتحادیه اجازه دارد فروش، عرضه، انتقال و یا صادرات کالاهای مختلف به‌ویژه محصولات فولادی روسیه و فناوری‌های مرتبط با آن به کشورهای ثالث را محدود کند. این اتفاق در حالی رخ داد که اتحادیه اروپا در چهارمین بسته تحریمی علیه روسیه، از ابتدای ماه آوریل ۲۰۲۲ واردات برخی محصولات نوردی همچون لوله را از روسیه ممنوع کرده است.

وی در این یادداشت که در فلزات آنلاین منتشر شده، نوشته در چنین شرایطی، به نظر می‌رسد فرصت بسـیار مناسـبی برای تولیدکنندگان فولاد کشور ایجاد شده است تا بتوانند جایگاه خود در بازار جهانی فولاد را تا حد قابل‌توجهی از فولادسازان روسی پس بگیرند، زیرا همزمان با آغاز جنگ روسیه و اوکراین در اوایل سال ۲۰۲۲، تولیدکنندگان فولاد در این کشور با ایجاد دامپینگ قیمتی توانستند بازارهای هدف و صادراتی ایران را در دست گرفته و منجر به افت چشمگیر صادرات فولاد ایران در آن بازه زمانی شوند.

رئیس هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران با اشـاره به اینکه عمده بازارهای صادراتی فولاد ایران را کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس، خاورمیانه و جنوب شـرقی آسیا تشکیل می‌دهند نوشـته است: به دلیل مزیت نزدیکی کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، صادرات فولاد به این کشورها با پیشرفت قابل‌توجهی طی سالیان اخیر همراه بوده و این مهم به‌خوبی در خاورمیانه نیز در حال انجام اسـت. از طرفی دیگر فولاد روسـیه علاوه بر قاره اروپا، به منطقه جنوب شرقی آسیا نیز صادر می‌شود. در چنین شرایطی، اعمال تحریم‌های جدید علیه روسیه، منجر به ایجاد یک خلأ در بازار فولاد قاره سبز و آسیا خواهد شد که می‌تواند زمینه توسعه صادرات فولاد ایران به کشورهای اروپایی و جنوب شرقی آسیا را فراهم کند.

ایـن فعـال اقتصادی در توضیح مطلب فوق آورده اسـت: هرچقدر صادرات فولاد روسـیه به این مناطق به دنبال تشدید تحریم‌ها کاهش یابد، فولاد ایران می‌تواند جای بهتری به‌ویژه در کشورهایی همچون تایلند، مالزی، اندونزی و... بیابد.

سبحانی در بخش دیگری از یادداشت خود به معضل تحریم‌ها پرداخته و نوشته رفع محدودیت‌های صادراتی، مسـئله بسـیار مهمی است که باید در دستور کار دولت و مسئولان ذی‌ربط قرار بگیرد و مسـیر صادرات محصولات فولادی هموارتر از قبل شود. ما باید از تجربیات خود در این زمینه عبرت بگیریم و نباید اشـتباهات گذشـته را تکرار کنیم. برای مثال، جنگ روسـیه و اوکراین و بـه دنبال آن کاهش صادرات فولاد این دو کشـور در بازارهای جهانی، فرصت بسیار خوبی را برای توسعه صادرات محصولات فولادی ایران در اوایل سال گذشته فراهم کرده بود اما متاسفانه وضـع عوارض صادراتـی بر محصولات معدنی و فلزی، به‌یک‌باره تمامـی معاملات تولیدکنندگان فولاد کشـور را بر هم زد و باعث شـد که بسـیاری از بازارهای صادراتی خود در آن برهه زمانی را از دست بدهند.

وی افـزود: طبـق آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، در سـال ۱۴۰۱ بالغبر ۳۰ میلیون تن فولاد در کشور تولیدشده و میزان مصرف داخلی، حدود ۱۶ میلیون تن بوده است. بنابراین زمانی که با مازاد نیاز ۱۴ میلیون تنی فولاد مواجهیم، چاره‌ای جز صادرات آن نداریم که این مسـئله نیز تسـهیل مسـیر صادرات توسـط دولت و بخش‌های مرتبط را می‌طلبد. از طرفی، بخش عمده‌ای از صادرات فولاد کشور را شمش فولادی (محصول نیمه پایانی) به‌عنوان خوراک موردنیاز واحدهای نوردی تشکیل می‌دهد.

سخن پایانی

درکنار موارد یاد شـده، مدیرعامل سـنگ‌آهن مرکزی ایران تاکید دارد، در حوزه تامین مالی و فعالیت‌های معدنی به منابع و نقدینگی جدید نیاز داریم و تسهیلگری مالی در بخش معدن باید در دستور کار قرار گیرد. مجتبی حمیدیان با اشاره به اینکه یکی از مباحث مهم در بخش معدن و صنعت فولاد تامین مالی شرکت‌ها است، افزود: بخش معدن نیازمند دست‌کم ۱۵ میلیارد دلار سـرمایه‌گذاری اسـت و تسهیلات بانک‌ها تنها ۶ درصد از منابع موردنیاز را تامین می‌کند. وی با انتقاد از وضعیت خدمات‌رسانی بانک‌ها گفت: تامین مالی در بانک‌ها به‌شدت کند و کم شده است و در بازار سرمایه هم این روند به‌شدت زمانبر است و اگر در این حوزه سرعت بخشی و اصلاحاتی اتفاق نیفتد، کل بدنه کشور دچار مشکل خواهد شد.

نوبت دوم
شناسه ۱۵۳۲۵۰۷

سازمان صنعت، معدن و تجارت
خراسان رضوی

فراخوان مزایده

اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی خراسان رضوی در نظر دارد. غرفه‌های صنایع‌دستی، شهرستان نیشابور(خیام) خود را بشرح ذیل از طریق مزایده عمومی برای مدت سه سال به اجاره واگذار نماید.

متقاضیان می‌توانند ضمن دریافت و مطالعه اسناد، پس از بازدید محل، قیمت پیشنهادی خود را اعلام نمایند.

- مهلت دریافت اسناد: از تاریخ درج اولین آگهی لغایت پایان وقت اداری (ساعت ۱۴:۳۰) روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۳
- محل دریافت اسناد: از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir می‌باشد.
- مهلت تحویل پیشنهاد قیمت‌ها: تا پایان وقت اداری (ساعت ۱۴:۳۰) روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ به نشانی محل دریافت اسناد و سامانه می‌باشد.
- تاریخ بازگشایی پاکات: ساعت ۹:۰۰ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۵ در محل سالن جلسات اداره کل می‌باشد.

((لیست غرف مشمول مزایده))

شماره غرفه	نام غرفه	آدرس	نوع کاربری	مساحت تقریبی (مترمربع)	مبلغ پایه کارشناسی به صورت سه سال به (ریال)
۴	موتورخانه خیام(جنب درب‌ورودی خیام)	شهرستان نیشابور	کافه کتاب	۱۲۰	۳/۳۵۱/۶۰۰/۰۰۰
۵	فروشگاه فیروزه(داخل باغ)	شهرستان نیشابور	صنایع‌دستی	۱۵	۳۰۵/۷۶۰/۰۰۰

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۰۱ — اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی خراسان رضوی

نوبت دوم
شناسه ۱۵۳۲۸۸۱

شرکت توزیع نیروی برق استان آذربایجانغربی (سهامی خاص)

فراخوان مناقصات عمومی
همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) دومرحله‌ای به شرح جدول ذیل

شرکت توزیع نیروی برق آذربایجانغربی در نظر دارد مناقصات عمومی همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) دومرحله‌ای به شـرح جدول ذیل و برابر مشـخصات فنی پیوسـت اسـناد مناقصه را از طریق سـامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسـناد مناقصه تا ارائه پیشـنهاد مناقصه‌گران و بازگشـایی پاکت‌ها از طریق درگاه سـامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس: www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

تاریخ انتشار مناقصه در سامانه: روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۳۱

آخرین مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصات از سایت: ساعت ۱۹ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۸

مهلت زمانی ارسال پیشنهاد: ساعت ۱۹ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۸

زمان بازگشایی پاکت‌های ارزیابی کیفی: ساعت ۸ (هشت صبح) روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ خواهد بود.

زمان بازگشایی پاکت‌های الف و ب: ساعت ۱۱ (یازده صبح) روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۸ خواهد بود.

تاریخ تشـکیل جلسـه افتتاح پاکات ج (پیشـنهاد قیمت) پیشـنهاددهندگان، با ملحوظ قراردادن زمان جهت بررسـی مشـخصات فنی پیشنهاددهندگان توسط کمیته فنی بازرگانی، در جلسه گشایش پاکات الف و ب به اطلاع شرکت‌کنندگان در مناقصه خواهد رسید.

توضیح: پیشـنهاددهنده مکلف اسـت معادل مبلغ سـپرده شـرکت در مناقصه، تضمین‌های معتبر (براسـاس شرایط مندرج در اسناد مناقصه) تهیه و تسـلیم نماید و به پیشـنهادهای فاقد امضا، مشـروط، مخدوش و پیشـنهاداتی که بعد از انقضا مدت مقرر در فراخوان واصل شود مطلقا ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شماره مناقصه	موضوع مناقصه و شماره فراخوان	مبلغ کل تضمین شرکت در مناقصه (به ریال)	نوع اعتبار
۱۴۰۲-۱۱۶	خرید انواع یراق‌آلات خودنگهدار (شماره فراخوان ۲۰۰۲۰۰۹۰۰۳۰۰۰۱۲۶)	۶،۴۰۶،۱۵۰،۰۰۰	منابع داخلی
۱۴۰۲-۱۱۷	خرید انواع پیچ و مهره خودنگهدار (شماره فراخوان ۲۰۰۲۰۰۹۰۰۳۰۰۰۱۲۷)	۳،۱۵۶،۰۰۰،۰۰۰	منابع داخلی

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گذار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: آدرس: ارومیه - بلوار ارتش- سـربازان گمنام-ارتش. شـرکت توزیع نیروی برق اسـتان. تلفنخانه ۳۱۱۰۴۵۰۰-۰۴۴ و تلفن کارشناس مناقصات ۳۱۱۰۴۳۹۷-۰۴۴

اطلاعات سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۱۴۵۶

اطلاعات تماس دفاتر ثبت‌نام سـایر اسـتان‌ها در سـایت سـامانه www.setadiran.ir "بخش ثبت‌نام /پروفایل تامین کننده / مناقصه‌گر" موجود است.

ضمنا فراخوان مناقصه در سـایت‌های اطلاع‌رسـانی معاملات صنعت برق (شـرکت توانیر) و سـایت شـرکت توزیع نیروی برق آذربایجانغربی و سایت ملی مناقصات به ترتیب به آدرس‌های: Iets.Mporg.ir ,WWW.Waepd.ir ,WWW.tavanir.org.ir قابل مشاهده است.

توضیح: سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج است.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۰۱ — اداره مناقصات و قراردادهای شرکت توزیع نیروی برق آذربایجانغربی

آگهی تجدید مرحله اوّل مناقصه عمومی
انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی
شرکت صنایع سیمان گیلان سبز (سهامی خاص)

در نظر دارد عملیات انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی کارخانه خود را به مدت یک سال به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. از متقاضیان دعوت می‌گردد جهت دریافت اسناد مناقصه به تارنمای اینترنتی شرکت سیمان گیلان سبز به نشانی www.gilancement.ir مراجعه و مدارک مربوطه را دریافت و حداکثر تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ به واحد دبیرخانه شرکت تحویل نمایند.

آدرس دفتر مرکزی: خیابان فردوسی، خیابان شهید تقوی، کوچه انوشیروانی، پلاک ۵، شرکت سیمان تهران، ساختمان شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۵۵ و ۴۲۴۸۸۳۴۹-۰۱۳ تماس حاصل فرمایند.

شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

«آگهی مزایده عمومی»
شماره ۰۰۵ -B- ۴۰۲

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین در نظر دارد «میزان ۳۵هزار متریک تن گندله سنگ‌آهن با عیار میانگین ۶۵ درصد را بصورت FOB بندرعباس» از طریق مزایده به فروش برسـاند. متقاضیان برای دریافت اسـناد مزایده و اطلاع از سایر شرایط با در دست داشتن کارت ملی، معرفی‌نامه رسمی و فیش واریزی به مبلغ ۵میلیون ریال به حساب جاری شماره ۰۱۱۱۵۱۵۵۴۳۰۰۵ نزد بانک ملی به شماره شبا IR۳۷۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۱۱۱۵۱۵۵۴۳۰۰۵ به نام شرکت سنگ‌آهن گهرزمین، به آدرس تهران، بلـوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، طبقه ۳ واحد فروش مراجعه نمایند. ضمنا، پیشنهادات حداکثر می‌بایست تا سـاعت ۱۴:۳۰ مورخه ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ به دبیرخانه این شـرکت تحویل گردد. لازم به ذکر است تاریخ بازگشایی پاکات در ساعت ۱۵:۰۰ روز شنبه ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ خواهد بود.

Platts CFR %65*-X

جهت کسـب اطلاعات بیشـتر می‌توانید با شـماره تلفن‌های ۵۷۶۲۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۷۳ تماس حاصل فرمائید.

وبسایت: www.goharzamin .com

شرکت سنگ آهن گهرزمین

ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
www.Gostaresh.news

یادداشت

وزارت جدید و ضرورت احیای شوراها

انوشیروان دلیریان
کارشناس و فعال معدن

در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی، مشخص شده است که ما در همه بخش‌ها، از جمله معدن باید به غیر از دولت، بخش خصوصی و تعاونی هم داشته باشیم.

در راستای تحقق این اصل، از نیمه دوم دهه ۷۰ کمابیش تلاش‌هایی صورت گرفت تا نقش بخش خصوصی معدن پررنگ‌تر شود و با قدرت بیشتری به این صنعت ورود کند. اگر سال ۷۴ و ۷۵ را مبنای تولد بخش خصوصی در حوزه معدن قرار دهیم، در حال حاضر این بخش در ایام جوانی خود به‌سر می‌برد و در آستانه دوران شکوفایی و ظهور قرار دارد.

اما واقعیت این است که طی این چند دهه که بخش‌های مختلف صنعت معدن (اعم از بخش دولتی، خصوصی و تعاونی) شکل گرفته، در هیچ دوره‌ای سعی نکرده‌ایم که فضا و بستر اعتماد و اعتدال بین این بخش‌ها به وجود آید و در سایه آن همه فرصت‌ها رشد پیدا کنند. این بی‌اعتمادی و سوءظنی که میان بخش‌های مختلف صنعت و معدن و معدنکاری به‌وجود آمده است، را می‌توان یکی از اصلی‌ترین دلایل شکست شوراهای سیاست‌گذاری معرفی کرد.

از یک‌سو، بخش خصوصی هیچ‌وقت نتوانسته است دولت را به‌عنوان حامی خود بداند و به آن تکیه کند. از سوی دیگر، دولت هم، شاید به‌واسطه جوان بودن بخش خصوصی معدنی، اعتمادی به آن نداشته که این فرآیندی مسموم و آسیب‌زا است.

هدف از تشکیل شورای سیاست‌گذاری، تعامل بیشتر دولت و بخش خصوصی است و در چنین تشکلی، سیاست‌گذار اهداف و برنامه‌های کلان خود را به ذی‌نفعان ارائه می‌دهد تا آنها بتوانند با بحث و بررسی تخصصی، آثار و نتایج آن را پیش‌بینی کنند.

از این رهگذر، دولت می‌تواند به کمک ذی‌نفعان بر نقاط ضعف و قوت معدن اشراف پیدا کند و این خوراک را باید ذی‌نفعان به سیاست‌گذاران بدهند.

وقتی قرار است سیاستی تدوین شود، شناخت هردو کفه ترازوی سود و زیان (چه از سمت دولت به‌سمت ذی‌نفعان و چه از سمت ذی‌نفعان به‌سمت دولت) اهمیت فراوان دارد و انحلال این شوراها نشان آشکاری است از اینکه تساوی در ۲ سوی این معادله ایجاد نشده است؛ نه سیاست‌گذار خوراک مناسبی از ذی‌نفعان می‌گرفت و نه ذی‌نفعان آشنایی و آگاهی کامل نسبت به اهداف سیاست‌گذار داشتند و بخش عمده‌ای از این نقص و آسیب به نبود اعتماد و اعتدالی که به آن اشاره شد، برمی‌گردد، چراکه هر دوطرف، دیگری را به چشم رقیب خود می‌دید و این حس را داشت که طرف مقابل، قصد دارد در شورا جلوی انجام کار را بگیرد.

وقتی چنین فضایی پدید می‌آید، متولی بخش معدن رسالت راهبری، نظارتی و حراستی خود را از دست می‌دهد و شکاف بی‌اعتمادی عمیق‌تر می‌شود.

در نقد تشکل‌های بخش خصوصی معدن هم، باید به این نکته اشاره کرد که در این بخش موازی‌کاری بسیار بالایی وجود داشته و دارد و این شرایط در برهه‌ای خاص بیشتر به‌چشم می‌خورد.

از سوی دیگر، باید اعتراف کرد که بخش عمده‌ای از تشکل‌های معدنی ما نمایندگان واقعی بخش خصوصی نیستند و به‌واسطه وابستگی‌هایی که به بدنه دولتی معدنی پیدا کرده‌اند یا به‌اصطلاح ارتباط مستمری که با آن دارند، چنین نقشی را برای خود تعریف می‌کنند. یکی از آسیب‌هایی که این مجموعه‌ها به بخش معدن وارد می‌کنند، این است که مسائل و مصائب و مشکلات بخش خصوصی واقعی از کانال این تشکل‌ها به‌خوبی به بدنه دولتی منتقل نمی‌شود. علاوه بر این، آنها در عمل مجری تصمیمات دولتی می‌شوند.

طبیعی است که این بخش خصوصی، مطلوب سیاست‌گذار است و کم‌کم شرایطی به‌وجود می‌آید که دولت هیچ دیدگاه نقادانه و مخالفی را در مقابل خود نمی‌بیند و لزومی احساس نمی‌کند که چیزی اضافه بر آنچه بوده است، ارائه دهد و زحمت تشکیل شورا و اتخاذ تصمیمات جمعی را بر خود هموار نمی‌کند.

این یکی از مواردی است که باید به‌سرعت اصلاح شود. لازم است تا وزارتخانه‌ای که در آستانه تشکیل آن قرار داریم، به‌زودی استقرار پیدا کند و در مرحله بعدی، دسته‌بندی تشکل‌ها را در اولویت قرار دهد.

به این منظور، باید تشکل‌هایی را به‌عنوان نماینده بخش خصوصی بپذیریم که از لحاظ فلسفه اجرایی و عملیاتی، نه به‌صورت اسمی که به‌صورت واقعی و عملی، بخش اعظم جامعه معدنی تخصصی خود را تحت‌پوشش خود قرار دهند.

شورایی که با این انجمن‌ها تشکیل شود، به‌طورقطع نقش موثری در حل مشکلات بخش معدن دارد، منتها به شرط اینکه جایگاه واقعی خود را به‌دست بیاورد.

وقتی چنین شورایی تشکیل شود،تمام ارکان بخش معدن می‌توانند مسائل و مصائب خود را به‌صورت رودررو با بخش دولتی در میان می‌گذارند و در مقابل دولت هم می‌تواند دغدغه‌ها و دلمشغولی‌های خود را مطرح کند؛ از دل این فرآیند، سیاست‌ها، تصمیم‌ها و روندهایی سر بر می‌آورند که روز به روز، سال به سال و دهه به دهه ما را در مسیر پیشرفت سوق خواهند داد.

مزیت بعدی این است که تمامی افراد خود را خلاف تمامی شرایطی که در این فضا حاکم است، در این روند دخیل می‌دانند و این موضوع باعث انتقال مسئولیت می‌شود و پویایی بیشتری در بخش‌های مرتبط با معدن ایجاد می‌کند و موجب هم‌افزایی در راستای انسجام حداکثری خواهد شد.

دپوی ماشین‌آلات معدنی در گمرکات

به گفته رئیس خانه معدن استان خراسان‌رضوی، وقتی ماشین‌آلات وارد گمرک می‌شوند، دوباره استعلام برای این ماشین‌آلات انجام می‌شود، در حالی که باید این استعلامات قبل از واردات انجام شود. اکنون برخی ماشین‌آلات معدنی به‌همین‌دلیل، بیش از چند سال است در گمرکات مانده‌اند.

به‌گزارش معدن ۲۴، غلامرضا نازپرور افزود: تولید ماشین‌آلات معدنی در کشور حداکثر ۲۰ درصد نیاز کشور را تامین کرده است، بنابراین نباید هیچ محدودیتی برای ورود ماشین‌آلات معدنی با هر سایز و ظرفیتی برای حدود چند سال ایجاد شود تا نیاز کشور برطرف شود.

وی ادامه داد: در بخشنامه جدید واردات ماشین‌آلات معدنی، تعداد ماشین‌آلات برای معادن براساس حجم برداشت معدن مشخص شده است. وقتی نمی‌توان ماشین‌آلات را از طریق ساخت داخل تامین کرد، نباید محدودیت نیز برای واردات ایجاد شود. نازپرور با تاکید بر اینکه باید ماشین‌آلات معدنی به‌صورت استیجاری وارد کشور شوند،افزود: واردات ماشین‌آلات اجاره‌ای موجب کاهش هزینه‌های بخش معدن می‌شوند و بسیاری از شرکت‌ها می‌توانند ماشین‌آلات را به‌صورت اجاره‌ای وارد کشور کنند و در اختیار فعالان معدنی قرار دهند.

رئیس خانه معدن خراسان‌رضوی از روند تولید ماشین‌آلات معدنی در کشور گلایه کرد و گفت: سازندگان داخلی، امکان تامین ماشین‌آلات معدنی داخلی را ندارند و تولیدات داخلی پاسخگوی نیاز کشور نیست.

تولید ماشین‌آلات معدنی در کشور حداکثر ۲۰ درصد نیاز کشور را تامین می‌کند و ماشین‌آلات بزرگ معدنی در داخل کشور تولید نمی‌شود. نباید هیچ محدودیتی برای ورود ماشین‌آلات معدنی با هر سایز و ظرفیتی برای حدود چند سال ایجاد شود تا نیاز کشور برطرف شود.

نازپرور ادامه داد: تکنولوژی در دنیا روزبه‌روز جلو می‌رود،اما ما با این تکنولوژی همراه نیستیم، به‌طوری‌که سوخت ماشین‌آلات به‌روز دنیا که یورو ۶ است، در کشور ما وجود ندارد، بنابراین مجبور هستیم که ماشین‌آلات با عمر ۵ سال ساخت را به کشور وارد کنیم. هرچه ماشین‌آلات به‌روزتر باشند، بهره‌وری در بخش معدن نیز بالاتر است.

چشم‌انداز تفکیک یک وزارتخانه در گفت‌وگو با فعالان معدنی بررسی شد

مسیر معدن در عبور از صمت

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

گفته می‌شود با تشکیل وزارت بازرگانی، دستگاهی منسجم می‌تواند به‌صورت کاملا تخصصی مسئله پیوستن به پیمان‌های جهانی مثل سازمان تجارت جهانی (WTO) را پیگیری کند و علاوه بر این، احتمال دارد باتوجه به شرایط اقتصادی کشور، وزارت بازرگانی جدید را دوباره راه‌اندازی کند. نظامی که می‌تواند آثار سوء افزایش قاچاق، بخشی‌نگری در تعرفه‌ها، تضییع و فروپاشی نظام حمایت از حقوق مصرف‌کننده، افزایش سهم کالاهای مصرفی از واردات، از بین رفتن نظام یکپارچه بازرگانی با تغییر متولیان ثبت سفارش و مسائل متعددی ازاین‌دست را مدیریت کند. اما چشم‌انداز این جراحی جداسازی بر بخش معدن چه خواهد بود. معدنی‌ها معتقدند که ایجاد وزارت صنایع و معادن و جداسازی بازرگانی از بدنه این وزارتخانه تلنگری است که موجب روشن شدن موتور محرکه این بخش‌ها می‌شود، اما همزمان کم نیستند کارشناسانی که باور دارند این جراحی، دست‌کم چندین ماه بیمار را به کما خواهد برد. در گزارش امروز صمت، چشم‌انداز پیش‌روی معدن و صنایع وابسته را از منظر علی‌خان نصر اصفهانی و مهدی لطفی‌اصل، ۲ تن کارشناس و فعال این بخش موردبررسی قرار داده‌ایم.

عکس: آیدا فریدی

صورت توجه به «مثلث توسعه»

علی‌خان نصر اصفهانی ـ کارشناس و فعال معدنی:

اساس توسعه و تداوم فعالیت چرخ صنعت وابسته به انرژی، مواد اولیه و نیروی انسانی متخصص است. به‌عبارت‌دیگر، مثلثی داریم که در یک رأس آن انرژی و هدایت انرژی به‌سمت مراکز تولیدی و تخصصی است و در رأس دیگر، در واقع موضوع نیروی انسانی است که باید نظارت و مدیریت شود و در رأس سوم، مواد اولیه قرار دارد که باید با مکانیسم درست، به‌موقع و برنامه‌ریزی‌شده حرکت کنند و چرخ اقتصاد را به گردش درآورند. اگر هرکدام از این ۳ رأس ناقص بمانند و برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در آنها نشده باشد، چرخ صنعت لنگ خواهد شد. پس، این صنعت مادر نیاز به یک سازمان و مجموعه مستقل به نام معادن و فلزات دارد. به‌عبارت‌دیگر، چه سنخیتی میان خودروسازی با اکتشاف و استخراج معدن یا تولید فولاد وجود دارد که اینها با هم در یک مجموعه و زیر یک سقف قرار گرفته‌اند؟ چه دلیلی دارد که وزیری از بازار مایحتاج روزانه گرفته تا پیش‌بینی آینده خودرو برقی را زیر نظر داشته باشد و براساس آن بخواهد برنامه‌ریزی آینده‌نگرانه برای هوشمندسازی معادن و توسعه اکتشافات داشته باشد.

▣ احیای معادن و فلزات

می‌گویند ما گهواره را چسبیده و بچه را رها کرده‌ایم. این خلاصه داستان معادن و فلزات در کشور ما است. در گذشته، وقتی وزارت اقتصاد و وزارت معادن و فلزات داشتیم، در هر دو این ۲وزارتخانه‌ها، معاونتی با نام فلزی و غیرفلزی فعالیت داشت که در عمل، حاکمیت اجرایی بر کل عملیات معدنی داشتند و مشکلات این بخش را حل و فصل می‌کردند.

در حال حاضر، کشور ما از نظر تجهیزات معدنی و ماشین‌آلات که اساس حرکت معدن است، بسیار عقب‌مانده است و با تکنولوژی قدیمی و تاریخ گذشته کار می‌کنیم. از نظر تکنولوژی‌های سنجنده و اندازه‌گیر یدر ابعاد ماکرو و میکرو وضعیت خوبی نداریم. به‌عنوان یکی از اعضای هیات‌علمی دانشگاه باید اعتراف کنم که دانشی که در دانشگاه‌ها ارائه می‌شود، کاربردی نیست و متخصصان برای ورد به بازار کار باید دوره‌های تخصصی‌تر را ببینند و این به‌نظر من فاجعه است و باید از نظر آموزشی به آن توجه کنیم. علاوه بر این، باید از نظر استخراج، صنعت فرآوری، آماده‌سازی کشور را به‌روز کنیم.

در زمینه اکتشاف باید به این نکته اشاره کرد که عمق اکتشاف ما به‌طورمتوسط تنها چند متر زیر سطح زمین است. در حالی که باید تحولی در زمینه اکتشاف ذخایر پنهان و عمیق آغاز کنیم. در دنیا معادنی داریم که چندین کیلومتر زیرزمین فعالیت می‌کنند و اما ما هنوز در ابتدای ماجرا هستیم و راه درازی برای موفقیت در این حوزه پیش‌رو داریم.

▣ هوای تازه می‌خواهیم

در خاتمه باید گفت که معدن و صنایع وابسته چرخه پی‌جویی، اکتشاف، استخراج و فرآوری و استحصال مواد معدنی که چرخه‌ای به هم پیوسته و کاملا متصل هستند، هوایی تازه نیاز دارند تا بعد از خواب و خاموشی طولانی بیدار شوند و براساس یک نقشه‌راه به‌سمتی حرکت کنند که بتوانیم هرگونه مانعی را از سر راه برداریم و پیش برویم. امروزه جنگ در جبهه‌ها اتفاق نمی‌افتد بلکه در صنعت و معدن و در اقتصاد جریان دارد. اگر می‌خواهیم در دنیا قدرتمند ظاهر شویم، باید به سلاح علم و دانش مجهز شویم. باید برای این کار نیروی متخصص تربیت کنیم و اتاق فکر داشته باشیم. نباید فردی که دیروز در خودروسازی و پیش از آن، در سازمان بازیافت یا در زمینه‌ای دیگر مشغول بوده است، در جایگاهی بنشیند که درباره معدن و معدنکاری نظر دهد و آن را مدیریت کند. باید هر متخصصی در جای خود قرار داشته باشد و مدیر تربیت شود و این نخستین قدم و شاه‌کلید موفقیت در زمینه حرکت نو در صنعت و معدن است.

بسیاری از اموری که در کشور اتفاق می‌افتد و جنبه اقتصادی و فنی پیدا می‌کند، باید در شوراهایی متشکل از متخصصان، استادان دانشگاه و ان.جی.اوهای بخش خصوصی فعال، مورد بررسی قرار گیرد و در صورت تایید این شورای اولیه به مجلس راه پیدا کند.

این روند درباره بسیاری از تصمیمات کلان رعایت نمی‌شود و به‌همین‌دلیل اهدافی که برای این تغییرات در نظر گرفته می‌شود، هرگز جامه عمل نمی‌پوشد.

از آنجایی که فعالیت‌های معدنی از پی‌جویی گرفته تا استحصال مواد معدنی و فرآوری، مجموعه‌ای بسیار عظیم و کاملا تخصصی است، باید به‌صورت مجزا مدیریت شود و در دورانی که در کشور وزارتخانه‌ای مستقل با نام معادن و فلزات وجود داشت، امور مربوط به این حوزه سروسامانی داشت و بهتر اداره می‌شد.

روشن است که این مسئولیت‌ها غیرقابل‌مقایسه و مجزا از هم هستند که ماهیت عملیاتی متفاوتی دارند و باید در ۲ وزارتخانه متفاوت موردبررسی قرار گیرند.

▣ در دورانی که گذشت

در دوره فعالیت وزارت صمت، فعالان حوزه معدن و صنایع‌معدنی به‌شکل مرتب به این موضوع اشاره می‌کردند که وزارتی که اداره امور معدن و صنایع وابسته به آن واگذار شده است، باید در کنار تنظیم بازار تخم‌مرغ و آرد به معضل اکتشافات یا رفع مشکلات فولادسازی هم بپردازد. به‌نظر من، تفکیک وزارت صمت نشان‌دهنده قبول یک اشتباه و تلاش برای جبران آن بود و به‌این‌ترتیب، دولت و مجلس با این اقدام درصدد برطرف کردن مشکلی برآمدند که چندین سال پیش بر اثر یک تصمیم اشتباه و بدون توجه به ماهیت عملکردهای اقتصادی، ایجاد شده بود.

روشن است که این مسئولیت‌ها غیرقابل‌مقایسه و مجزا از هم هستند که ماهیت عملیاتی متفاوتی دارند و باید در ۲ وزارتخانه متفاوت موردبررسی قرار گیرند. ادغام وزارتخانه صمت یکی از همین تصمیمات بود که یک اتفاق کاملا محرز بود که به هر صورت اتفاق افتاد. از آنجایی که فعالیت‌های معدنی از پی‌جویی گرفته تا استحصال مواد معدنی و فرآوری، مجموعه‌ای بسیار عظیم و کاملا تخصصی است، باید به‌صورت مجزا مدیریت شود و در دورانی که در کشور وزارتخانه‌ای مستقل با نام معادن و فلزات وجود داشت، امور مربوط به این حوزه سروسامانی داشت و بهتر اداره می‌شد.

> اکتشاف، استخراج، فرآوری و استحصال مواد معدنی چرخه‌ای به هم پیوسته هستند که به هوایی تازه نیاز دارند تا بتوانیم هرگونه مانعی را از سر راه برداریم

پر بیراه نیست

مهدی لطفی‌اصل ـ کارشناس و فعال‌معدنی:

ادغام ۲ وزارتخانه صنایع و معادن و بازرگانی که در سال ۹۰ و دولت نهم اتفاق افتاد، از نظر تصمیم‌گیری اقتصادی، کاملا اشتباه بود و بیشتر مبتنی بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی بود و اینکه پس از سپری شدن ۱۲ سال، مجلس محترم تصمیم به تفکیک این ۲ وزارتخانه گرفته است، نشان می‌دهد که ادغامی که انجام گرفت، در عمل منتج به نتیجه مطلوب نشد و آثار و تبعات این تصمیم اشتباه، بر ارکان صنعت، تجارت و به‌ویژه بخش معدن کاملا واضح و آشکارا قابل‌مشاهده است. در نظر داشته باشیم که هردو این وزارتخانه‌ها در شکل قبلی خود دارای گستردگی در حوزه‌های مربوطه بودند و ادغام آنها، نافی سیاست چابک‌سازی دولت بود. بخش تجارت و بازرگانی به‌دلیل اینکه بیشتر در حوزه دیدرس مردم قرار دارد، بنابراین بیشترین انرژی مقام مسئول این وزارتخانه در رفع مشکلات بازار مصرف می‌شد و دیگر فرصت کافی در راستای پرداختن به مشکلات حوزه‌های صنعت و معدن و رفع موانع موجود در این زمینه وجود نداشت. متاسفانه بخش معدن در شرایط ادغام وزارتخانه‌ها در آخرین مرتبه از نظر اهمیت تصمیم‌گیری قرار گرفت و اگر بگوییم که بخش معدن بازنده اصلی ادغام وزارتخانه‌ها بوده است، سخنی پر بیراه نیست.

▣ بازگشت به گذشته

در صورت تفکیک وزارتخانه صمت، با تمام هزینه‌های مالی بسیار بالا که بر آن مترتب است، ما به شرایط قبل از سال ۹۰ برمی‌گردیم و باید در شرایط انتزاع و تشکیل وزارتخانه مستقل صنایع و معادن، ترتیبی اتخاذ شود که بخش معدن در ساختار نهایی وزارتخانه جدید جایگاه مشخص و قابل‌قبولی داشته باشد. اگر قائل به سیاست اقتصاد مبتنی بر معادن هستیم، باید توجه وافی و کافی به بخش معدن داشته باشیم و در ساختار جدید، سیاست‌گذاری اصلی توجه به اکتشاف مواد معدنی فلزی، توسعه زیرساخت‌های معدنی و توسعه فعالیت‌های معدنی و حمایت همه‌جانبه از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در معادن و صنایع معدنی باشد. در صورتی که این سیاست‌ها عملیاتی و نگاه توسعه‌ای به بخش معادن و صنایع معدنی حاکم شود، می‌توان پیشرفت در این بخش را متصور شد و گفت که تفکیک این ۲ وزارتخانه به‌نفع معادن و صنایع‌معدنی تمام خواهد شد.

به‌گمان من، در وضعیت ادغام وزارتخانه‌های سابق صنایع و معادن و بازرگانی و تشکیل وزارت صمت، بیشترین توجه به وضعیت تجارت و بازرگانی و بازار مصرف معطوف شد. یعنی ساختار تشکیل این وزارتخانه به‌شکلی بود که مقام عالی وزارت که اکثرا از وزیران مرتبط با بخش بازرگانی انتخاب می‌شدند، چاره‌ای جز توجه به این بخش نداشتند، زیرا بیشترین تعامل وزارتخانه جدید با مردم در حوزه بازرگانی و تجارت بود و فشار این توجه، مسئولان وزارت را در تنگنای چاره‌اندیشی و رفع موانع و پاسخ به افکار عمومی قرار می‌داد. اگر آن توجه و اهمیتی که باید به بخش صنعت و معادن و صنایع‌معدنی داده می‌شد، به‌دلیل گستردگی عملکرد وزارتخانه جدید، داده نشد. بنابراین به‌نظر بنده، در صورت تفکیک وزارت صمت، هم بازار و تجارت داخلی و خارجی شرایط مساعدی پیدا خواهد کرد و هم بخش صنعت و معدن؛ به‌شرطی که در ساختار جدید تمامی این حوزه‌ها از نظر وزن و تاثیرشان بر اقتصاد دوباره بازتعریف و در نظر گرفته شوند. در ضمن در صورت تشکیل وزارت بازرگانی اوضاع بازار و صادرات و واردات مساعد خواهد شد، چراکه در یک وزارتخانه تخصصی، این حوزه‌ها موردبررسی و تصمیم‌گیری قرار خواهد گرفت. ناگفته نماند اگر سیاست کلان اقتصادی حمایت از تولید نباشد، هر شکلی از تفکیک و ادغام تاثیری بر وضعیت تولید نخواهد گذاشت و فقط باعث خواهد شد تنازعات از حالت بیرونی میان ۲ وزارتخانه مستقل به حالت درونی در ساختار وزارتخانه واحد منتقل شود. بنابراین اینکه گفته می‌شود تفکیک بر تولید تاثیر منفی دارد و باعث گسترش واردات خواهد شد، به‌نظر من سخن درستی نیست.

▣ رکود پیش‌رو

به‌طبع در فرآیند تفکیک، شاهد رکود در بخش‌ها و زیرمجموعه‌های مربوط به معدن خواهیم بود و تا زمانی که ساختار نهایی عملیاتی نشود، تمامی حوزه‌ها و زیرمجموعه‌ها، وضعیتی از بلاتکلیفی و سکون را تجربه خواهند کرد. بنابراین ضروری است به موضوع از دست رفتن زمان، به دلیل اهمیت و عاملیت مهمی که دارد، هم از سوی مجلس محترم شورای اسلامی و هم از سوی دولت، توجه ویژه‌ای مبذول شود. در شرایط فعلی باتوجه به جایگاهی که بخش معدن از آن برخوردار است و بر اساس انتظاری که از این بخش می‌رود، ضروری است توجه ویژه‌ای به بخش معدن داشته باشیم و هدف‌گذاری‌ها در راستای توسعه فعالیت‌های اکتشافی و به‌ویژه مواد معدنی فلزی، توسعه زیرساخت‌های معدنی، رفع تنازعات بین‌بخشی، توسعه و نوسازی ناوگان ماشین‌آلات معدنی (و هرآنچه بخش معدن را در مدار توسعه و رونق قرار می‌دهد)، قرار داشته باشد و مسیر دستیابی به آن مشخص شود.

> اگر سیاست کلان اقتصادی حمایت از تولید نباشد، هیچ شکلی از تفکیک و ادغام تاثیری بر وضعیت تولید نخواهد گذاشت

سخن پایانی

به‌گفته بسیاری از کارشناسان، تفکیک وزارت صمت چاره همه مشکلات بخش معدن نیست. از جمله آسیب‌هایی که در این میان دور از ذهن نیست، رکودی است که بر اثر فرآیند اداری و سازمانی رخ خواهد داد. از دیگر آسیب‌هایی که بیم وقوع آن می‌رود، برافروخته شدن شعله کشمکش میان بخش‌های تولید و تجارت است، زیرا وزارت صنعت و معدن بنا به وظیفه ذاتی خود تلاش خواهد کرد تا تولید را افزایش دهد و جلوی واردات هر آنچه را امکان تولید داخلی آن وجود دارد، بگیرد. از سوی دیگر، وزارت بازرگانی تلاش می‌کند تا واردات را تسهیل کند و موانع آن را از پیش‌پای تجار و بازرگانان بردارد. بنابراین، دور از ذهن نیست که مسابقه‌ای میان این ۲ وزارتخانه به راه بیفتد.

تراز تجاری در سایه نرخ ارز

کیمیا ملکی: مدت‌هاست که نوسانات نرخ ارز تاثیر نامطلوب بسیاری بر بازار گذاشته است اما می‌توان از ناترازی تجاری به عنوان یکی از آثار بزرگ این بی‌انضباطی یاد کرد. این در حالی است که سال‌هاست بازرگانان به دلیل مشکلاتی که پیش روی آنها قرار دارد در شرایطی سخت به مبادلات تجاری می‌پردازند. از سوی دیگر نمی‌توان چشم‌پوشی کرد که نوسانات نرخ ارز به ضرر تولیدکننده بوده و به نفع سفته‌باز و دلال است.

این در حالی است که به عقیده کارشناسان ارزی درخصوص وضعیت ارز در دهه ۵۰، در آن سال‌ها به معنای واقعی نظام ارزی نظام، نرخ ارز ثابت بوده است به طوری که هر دلار امریکا حدود ۷۰ ریال مبادله انجام می‌شد. این در حالی است که مدت‌هاست نرخ ارز در بدترین وضعیت خود قرار دارد و هر لحظه شاهد نوسانات چشمگیری هستیم. اگر بخواهیم آثار نوسانات نرخ دلار را بر تجارت بررسی کنیم بهتر است کمی به عقب برگردیم؛ دهه ۹۰.

بررسی‌ها نشان می‌دهد تراز تجاری ایران در سال‌های اخیر نسبت به سال‌های میانی و ابتدایی دهه ۹۰ بهبود یافته، اما همچنان تراز تجاری غیرنفتی منفی است. مهم‌ترین دلیل این رخداد، جهش ارزی است که در ۴ سال گذشته روی داده، چراکه با افزایش نرخ ارز صادرات افزایش و واردات کاهش می‌یابد و تراز تجاری و وضعیت تراز پرداخت‌ها بهبود پیدا می‌کند.

با آغاز دهه ۹۰ و افزایش بی‌اعتمادی نسبت به ثبات بازار ارز، نرخ رشد صادرات کشور نسبت به دهه قبل از آن کاهش محسوسی داشته است. بر این اساس طی دهه ۱۳۹۰ متوسط نرخ رشد صادرات گمرکی کشور تنها ۳.۷۳ درصد بوده‌است. در سال ۹۴ با امضا برجام انتظارات به ثمر نشست و کمی از ۴ سال عقبگرد جبران شد. نرخ دلار در این سال‌ها به دلیل افزایش حجم اخبار مثبت در خصوص برجام در همین محدوده نوسان داشت و در ابتدای سال ۹۷ بین ۴۵۰۰ تا ۵ هزار تومان در نوسان بود. صادرات غیر نفتی ایران در دهه ۹۰ نوسان قابل توجهی داشته است.

میزان صادرات غیر نفتی اقتصاد ایران در سال‌های ۹۳ و ۹۴ حدود ۳۵.۷ میلیارد دلار به ثبت رسیده است.

این رقم در سال ۹۵ بالغ بر ۱.۲ میلیارد کاهش یافت اما در سال ۹۶ با به ثمر رسیدن برخی از نتایج اقتصادی برجام جهش چشم‌گیری کرد. میزان صادرات غیر نفتی ایران در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵ افزایشی معادل ۵.۳ میلیارد دلار را تجربه کرد و به عدد ۳۹ میلیارد و ۸۵۲ میلیون دلار رسید. در سال ۹۷ نیز رقم صادرات مشابه سال پیش از آن به ثبت رسیده است.

در نهایت با خروج امریکا از برجام رشد نرخ ارز به‌شدت صعودی شد و تا ۹ هزار تومان برای هر دلار در اواسط سال ۹۷ رسید. نرخ ارز از حدود ۹هزار و ۱۵۵ تومان در ۳ مرداد ۹۷، طی ۲.۵ سال با رشد شگفت‌انگیز ۲۴۸درصدی به ۳۱ هزار و ۸۵۶ تومان تا اواخر مهر سال ۹۹ رسیده است.

همچنین تراز تجاری در سال ۱۴۰۰ منفی ۴ میلیارد دلار برآورد شده بود که نه‌تنها از این میزان در سال بعد کم نشد بلکه با افزایشی محسوس در سال ۱۴۰۱ به منفی ۶.۵ میلیارد دلار رسید. این در حالی است که در سال ۱۴۰۱ نه‌تنها تراز تجاری ایران برای چهارمین سال متوالی منفی مانده، بلکه سنگین‌ترین تراز منفی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده است.

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه فولاد خوزستان با تقسیم سود ۷۲درصدی

مجمع عمومی عادی سالیانه فولاد خوزستان بیست و هشتم تیرماه ۱۴۰۲ با حضور بیش از هفتاد و چهار درصدی سهامدارن در اهواز برگزار شد.

به گزارش خبرنگار روابط‌عمومی فولاد خوزستان، در این مجمع که به ریاست محمدمهدی مومن‌زاده و با حضور امین ابراهیمی مدیرعامل، رئیس و اعضای هیات‌مدیره، نماینده سهامدار عمده، حسابرس، نماینده بورس و دیگر سهامداران برگزار شد، پس از ارائه گزارش عملکرد سالیانه منتهی به سال ۱۴۰۱ و قرائت گزارش حسابرس، از مجموع سود خالص، هفتاد دو درصد معادل ۲۵۰ ریال به ازا هر سهم تقسیم شد.

امین ابراهیمی مدیرعامل فولاد خوزستان با اشاره به پیش‌بینی تولید فولاد در ۳۰سال آینده، اظهار کرد: براساس پیش‌بینی‌ها تولید فولاد میانی از یک میلیارد و ۸۶۷ میلیارد تن در سال ۲۰۲۰ به دو میلیارد و ۱۸۷ تن در سال ۲۰۵۰ می‌رسد. تولیدکنندگان فولاد به روش فعلی، تا سال‌های ۲۰۴۵ تا ۲۰۵۰ تعطیل شده و جایشان را به فناوری‌های نوظهور و تولید فولاد سبز می‌دهند.

جایگاه فولاد خوزستان در میان بازیگران اصلی صنعت فولاد کشور با تولید ۴میلیون تن، نزدیک به ۹ درصد و در جایگاه دوم کشور است. با در نظر گرفتن تحصیل سالانه ده میلیارد یورو از صادرات محصولات فولادی، مواردی همچون: توسعه زیرساخت‌های لازم جهت تحقق توسعه متوازن و پایدار، عرضه ۳۶ میلیون تن محصولات فولادی، افزایش سهم فولاد در تولید ناخالص داخلی و توسعه و ظرفیت‌سازی جهت تولید ۵۵ میلیون تن فولاد میانی، اهداف و چشم‌انداز صنعت فولاد کشور را در افق ۱۴۰۴ تشکیل می‌دهند.

ابراهیمی حرکت توسعه فولاد از کویرمحور به دریامحور را اولویت سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد دانست و افزود: با توجه به دسترسی آسان به حامل‌های انرژی، دسترسی به آب‌های آزاد و حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای و پراکندگی نقشه جغرافیایی کشور، اجرای طرح‌های توسعه در ناحیه جنوب نسبت به مناطق کویری اولویت دارد. البته در نقطه مقابل توجه به توسعه فولاد، این صنعت با چالش‌هایی مواجه است. خلق بخش‌نامه‌های خلق‌ساعه و وضع عوارض سنگین صادراتی بر محصولات زنجیره فولاد، عدم توازن زنجیره صنعت و چالش تامین مواد اولیه به ویژه سنگ‌آهن، فراهم نبودن زیرساخت‌های کافی به منظور حرکت به سمت انقلاب صنعتی چهارم و تولید فولاد سبز و مشکلات دسترسی به منابع انرژی (برق و گاز طبیعی) و آب، در کنار افزایش شدید قیمت‌های انرژی، چالش‌هایی هستند که صنعت فولاد را تهدید می‌کنند.

مدیرعامل فولاد خوزستان از توقف و کاهش صادرات فولاد ایران و کاهش سودآوری به دلیل وضع عوارض صادراتی گلایه کرد و گفت: نارضایتی و رویگردانی مشتریان از بازارهای صادراتی ایران و هجوم به سوی خرید محصولات فولادی دیگر کشورها، از بین رفتن مزیت استفاده از گاز ارزان و با کیفیت به عنوان فناوری تولید، اعمال محدودیت‌های برق منجر به کاهش تولید و از دست رفتن ۱۲ میلیون تن و نزدیک به شش میلیارد دلار زیان به این صنعت در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، مواردی هستند که می‌توانند آینده‌ی این صنعت را در درازمدت به خطر بیندازد. در کنار موارد گفته شده، قیمت برق مصرفی در سال‌های اخیر رشد فزاینده‌ای را تجربه کرده، به طوری که در دوسال اخیر به ترتیب رشد نزدیک به ۸ برابر و در سال جاری نزدیک به ۱۶برابر نسبت به ۵سال گذشته را شاهد بودیم. همین مورد درباره گاز و آب هم صدق می‌کند. به طوری که نرخ گاز مصرف رشد سی برابری را در ۵سال اخیر نشان می‌دهد. قیمت آب هم از سال ۱۳۹۷ تا به امروز رشد ۱۲ برابری را تجربه کرده است.

وی با اشاره به اجرای ۱۰ پروژه زیست‌محیطی اتمام‌یافته به ارزش ۴هزار و ۱۷ میلیارد ریال افزود: ۱۵ طرح به ارزش ۱۰هزار و ۹۰۰ میلیارد ریال در دست اقدام است.

مهم‌ترین پروژه انجام شده، بازچرخانی پساب صنعتی با سرمایه‌گذاری ۲/۷ میلیون یورو و ۴۴۳ میلیارد ریال با هدف بازیافت پساب صنعتی، کاهش برداشت آب از کارون، بهینه‌سازی مصرف آب و صرفه‌جویی در مصرف آب به ازای هر تن تولید در سال گذشته اجرا شد. کاهش ۵۲ درصدی انتشار غبار در ۱۲ سال گذشته، به‌رغم افزایش تولید ۴۰ درصدی، حفظ شاخص‌های آلایندگی پساب خروجی و غلظت گازهای آلاینده در محدوده مجاز، بازیافت و استفاده مجدد از ۳۰ درصد و فروش ۵۶ درصد پسماندهای صنعتی و بازیافت ۶۰ درصدی پساب صنعتی تصفیه شده جهت تولید آب RO و ارزیابی پیامدهای زیست‌محیطی پروژه‌ها و طرح‌های توسعه، مواردی بودند که از سوی فولاد خوزستان اجرا شدند.

ابراهیمی از دستیابی به تولید ۱۳ میلیون و ۶۰۰هزار تن فولاد در افق ۱۴۱۰ خبر داد و ادامه داد: ظرفیت فعلی فولاد خوزستان ۳میلیون و ۸۰۰هزار تن است. با اتمام طرح‌های توسعه و تکمیل زنجیره تولید فولاد، سهم فولاد خوزستان به ۲۵درصد تولید کشور می‌رسد.

اتمام ۳۴ پروژه به ارزش ۲۰هزار میلیارد ریال، پروژه زمزم ۳ بزرگ‌ترین مگامدول آهن اسفنجی کشور، تملک معدن آهن، اجرای پروژه‌های اسلب عریض و فولادسازی فولاد شادگان موفقیت‌هایی هستند که در مسیر تحقق افق ۱۴۱۰ فولاد خوزستان به دست آمده است.

در ادامه و پس از قرائت گزارش حسابرس و پرسش و پاسخ حاضرین، تقسیم سود هفتاد و دو درصدی معادل ۲۵۰ ریال به تصویب سهامداران رسید.

در ادامه، مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت فولاد خوزستان با دستور جلسه: اصلاح مفاد اساس‌نامه نمونه سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و دستورالعمل اجرایی اجزا ماده ۶۸ برنامه توسعه ششم مصوب هیات‌مدیره بورس و اوراق بهادار تهران برگزار شد.

یادداشت

مشکلات بزرگ صنوف حمل‌ونقل

داود محمدی ـ رئیس اتحادیه حمل‌ونقل بار سبک شهری و پیک موتوری تهران

در حال حاضر حمل‌ونقل بار سبک شهری و پیک موتوری با چند چالش روبه‌رو است، در حالی که موازی‌کاری و قوانین غیرضروری شهرداری، اصلی‌ترین چالش پیش‌روی صنوف حمل‌ونقل تهران است. تشکیل یک کمیسیون مشترک در اتاق اصناف به حل مشکلات مشترک صنوف حمل‌ونقلی کمک زیادی می‌کند. سوخت، گرانی قطعات، نداشتن بیمه تامین‌اجتماعی و پیر بودن ناوگان از مشکلات اتحادیه حمل‌ونقل سبک شهری هستند. باتوجه به اینکه، چند اتحادیه مختلف حمل‌ونقل در اتاق اصناف تهران وجود دارد، باید یک کمیسیون مشترک حمل‌ونقل در اتاق اصناف تشکیل شود تا بهتر بتوان مشکلات مشترک بین صنوف حمل‌ونقلی را رفع و رجوع کرد؛ به‌طورمثال، برگزاری جلسات با شهرداری به‌منظور کم کردن اختلافات بین شهرداری و اتحادیه‌های حمل‌ونقل و از بین بردن مشکلات این صنف‌ها که عمدتا مشترک هستند. باتوجه به اینکه در اتاق اصناف تهران، ۵ اتحادیه حمل‌ونقل وجود دارد و مشکلات و معضلات آنها دارای ماهیت یکسان است، تشکیل یک کمیسیون مشترک حمل‌ونقلی در اتاق اصناف ضروری است. البته ذکر این نکته هم ضروری است که شهرداری و مشکلات مربوط به آن در رأس تمام چالش‌ها قرار دارد. وجود یک کمیسیون تخصصی حمل‌ونقل می‌تواند مشکلات مربوط به اصناف حمل‌ونقلی را بهتر حل کند.

حدود ۴ سال است که صنف حمل‌ونقل بار سبک شهری و پیک موتوری تهران به ریاست اتاق اصناف تهران این طرح را پیشنهاد کرده‌ایم و حتی باید بگویم وجود چنین کمیسیونی حتی در اتاق اصناف ایران هم لازم و ضروری است؛ چرا که بیشتر مشکلات ما کشوری است و شهرداری‌ها در کل کشور برای سیستم حمل‌ونقل مشکل و مانع ایجاد می‌کنند. براساس قانون ۳۸ راهنمایی و رانندگی، ساماندهی سیستم حمل‌ونقل برعهده شهرداری گذاشته شده و متاسفانه شهرداری با استناد به این قانون همه امور را به خود ارتباط داده است. باوجود اینکه درگاه ملی صدور مجوزها راه‌اندازی شده، باز هم شهرداری می‌گوید ما قوانین خاص خود را داریم و همه رانندگان باید از ما هم پروانه اشتغال و هم پروانه فعالیت اخذ کنند. وقتی تمام اصناف می‌توانند با اخذ یک پروانه کسب از اتاق اصناف به فعالیت بپردازند، چرا رانندگان سیستم حمل‌ونقل علاوه بر اخذ مجوز از اتاق اصناف، باید از شهرداری هم، ۲ مجوز اشتغال و فعالیت بگیرند؟ مگر هدف از راه‌اندازی درگاه ملی از بین رفتن این موازی‌کاری‌ها نیست؟

همچنین وجود بعضی سیاست‌های غلط در حوزه حمل‌ونقل باعث شده است که تعدادی از همکاران من از این صنف جدا شوند و یک رکود اقتصادی در این حوزه به‌وجود آید و ما با مشکلات لاینحلی مواجه شده‌ایم. شهرداری مصرانه بر مواضع خود پافشاری می‌کند و حل مشکلات برعهده اتحادیه گذاشته نمی‌شود. بحث طرح ترافیک و هزینه‌های مربوط به آن همچنان وجود دارد. عوارض شهرداری بسیار افزایش یافته و کمرشکن شده و اتحادیه صنف درحل این معضلات ناتوان شده است.

چالش دیگر ما، تامین سوخت وانت‌بارها است. در حال حاضر، نزدیک به یک سال است که یارانه سوخت به حساب رانندگان وانت بارهای ما واریز نمی‌شود. در ماه فقط ۷۰ لیتر بنزین به وانت بار سبک و ۱۲۰ لیتر به وانت بارهای سنگین تعلق می‌گیرد؛ این ۷۰ لیتر که به ماشین‌های سواری هم داده می‌شود و سهمیه سوخت اضافه‌ای به وانت بارها تعلق نمی‌گیرد که واضح است این مقدار، مشکل رانندگان را حل نمی‌کند. گرانی قطعات، رانندگان ما را بسیار آزار می‌دهد. بحث پیر بودن ناوگان حمل‌ونقل ما و ناتوانی رانندگان برای تعویض خودروهای‌شان نیز مطرح است. عدم‌اعطای پلاک عمومی به اعضای اتحادیه یک معضل دیگر است. سیستم تعویض پلاک عمومی بسته شده است و اگر کسی بخواهد خودروی خود را نوسازی کند، نمی‌تواند پلاکش را انتقال دهد. اداره استاندارد، شرکت زامیاد، وزارت صمت، قوانین دست‌وپاگیر برای رانندگان از دیگر مشکلات ما هستند. موضوع مهم دیگر، بیمه تامین‌اجتماعی اعضای اتحادیه ما است که باوجود مصوبه هیات‌وزیران، یارانه بیمه تامین‌اجتماعی اعضای صنف ما به‌هیچ‌عنوان اعمال نمی‌شود و همچنان بیشتر اعضای صنف از داشتن بیمه تامین‌اجتماعی محروم هستند؛ یعنی مشکل نرخ و قیمت‌گذاری را دارند و به‌خاطر نداشتن بیمه، امنیت شغلی پایینی دارند. به‌دلیل سیاست‌های غلط، حال صنف ما اصلا خوب نیست و باوجود دستور مستقیم رئیس‌جمهوری مبنی بر حل شدن مشکلات این صنف، هیچ‌کدام از سازمان‌های مرتبط به ما کمک نمی‌کنند. همچنین لازم به ذکر است که هر شغلی در کنار مزایایی که دارد، به‌طورقطع دارای معایب و خطراتی است که باید در کنار توجه کردن به مزایا، به معایب نیز توجه کرد. پیک موتوری از جمله شغل‌هایی است که با تمام مزایایی که دارد، دارای خطراتی هم هست که نباید آنها را نادیده گرفت. از اواسط دهه ۷۰ خورشیدی، با گسترش شهرنشینی و تغییر سبک زندگی از سنتی به مدرن، نیازهای مردم و شهرها هم تغییر کرد. بسیاری از ادارات، شرکت‌های خصوصی، رستوران‌ها، موسسات خدماتی و... تاسیس شدند و برای ارائه خدمات یا انجام کارهای روزانه خود، استفاده از موتورسیکلت را مناسب‌تر از خودرو دیدند؛ وسیله‌ای سبک، کم‌حجم و باانعطاف که در هر گذر و معبری امکان تردد داشت و در کمترین زمان ممکن هم به مقصد می‌رسید. در فاصله کوتاهی، شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پیک توسط موتورسیکلت‌ها نیز راه‌اندازی شدند. این شغل هنوز هم پررونق است و بسیاری برای کسب درآمد به آن روی می‌آورند.

کاهش ۵۰ درصدی قاچاق پوشاک

بررسی آمارهای رسمی نشان می‌دهد که طی سال‌های گذشته، قاچاق پوشاک در ایران از مرز ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار فراتر رفته بود که به همین دلیل، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز از سال ۹۶ اقدام به مقابله با قاچاق پوشاک کرد. در این ارتباط، حمیدرضا دهقانی‌نیا، سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌گوید: وقتی که در سال ۹۶ طرح مبارزه با قاچاق پوشاک را آغاز کردیم، نزدیک به ۲.۶ میلیارد دلار برآورد حجم قاچاق پوشاک بود، حتی خیلی از کارخانه‌ها و عرضه‌کنندگان پوشاک ایرانی از دایره بازی و میدان عرضه خارج شده بودند. وی افزود: باتوجه به اقدامات انجام‌شده در این حوزه، در حال حاضر قاچاق پوشاک به یک میلیارد و ۱۳۹ میلیون دلار رسیده است. البته فعالان صنعت پوشاک معتقد هستند که میزان قاچاق بیشتر از آماری است که ستاد مبارزه با قاچاق اعلام می‌کند؛ به‌گفته آنها می‌توان برآورد کرد که قاچاق پوشاک در کشور به مرز ۳ میلیارد دلار رسیده باشد. به‌گزارش مهر، نکته‌ای که باید به آن اشاره شود، این است که باوجود اهمیت صنعت پوشاک در اقتصاد دنیا، این صنعت در ایران با معضلاتی مواجه است که موجب شده در بازارهای داخل و خارجی به حاشیه رانده شود؛ تولیدکننده ایرانی برای تامین مواد اولیه و بالا بودن نرخ این مواد در داخل و خارج دچار مشکل است که همین موضوع سبب شده نرخ پوشاک ایرانی گران‌تر از سایرین به‌ویژه اجناس قاچاق که بدون تعرفه و به‌راحتی تزریق بازار می‌شوند، باشد. واردات بی‌رویه، بهره بانکی، کمبود نقدینگی، قاچاق کالا، وجود انحصار، رانت، مشکلات بیمه و مالیات نیز مشکلات صنعت پوشاک را دوچندان کرده است. همین مسائل موجب شده است که ورود پوشاک قاچاق که از آن تحت‌عنوان «قباچاق محرز» یاد می‌شود، به بازار ۹ تا ۱۰ میلیارد دلاری ایران به یکی از جذاب‌ترین راه‌ها برای کسب درآمد قاچاقچیان تبدیل شود.

گزارش صمت از وضعیت کمبود و افزایش نرخ برخی کالاها

بازار به آرامش می‌رسد

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مدت‌هاست که قصه کمبود برخی کالاها در بازار و افزایش نرخ کالا و تورم تکراری شده است و مردم نیز به این پدیده عادت کرده‌اند. گاهی نیز کمبود برخی کالاها در بازار بر این مشکلات دامن زده و مصرف‌کنندگان را با مشکلاتی مواجه کرده است. کمبود کالا در بازار و برهم خوردن عرضه و تقاضا همواره با افزایش نرخ همراه است. نبود تناسب میان تولید و نیاز بازار اگر با واردات تامین نشود، منجر به کمبود کالا می‌شود، اما برخی فعالان اقتصادی ماجرای کمبود کالا را از بعد دیگری بررسی کردند و معتقدند در مواردی برخی از تولیدکنندگان برای اجابت درخواست افزایش نرخ کالا از سوی دولت، اقدام به انبار کالا کرده‌اند و با افزایش نرخ ناشی از عرضه و تقاضا و دریافت مجوزهای قانونی، تامین کالا به روال بازمی‌گردد.

اما به‌نظر می‌رسد کمبود برخی کالاها مانند شکر در بازار به افزایش تقاضای بازار محرم باز می‌گردد که این کمبود باوجود اعلام بنکداران با مخالفت دولت همراه است.

صمت در این گزارش به بررسی دلایل کمبود برخی کالاهای خوراکی مانند شکر در بازار پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

گذری بر کمبود کالا در ۴ ماه نخست سال

بهتر است برای بررسی بیشتر کمبودهای موجود در بازار به نمونه‌هایی از کمبود و گرانی کالاها در سال ۱۴۰۲ نگاهی بیندازیم.

از بازار مرغ شروع می‌کنیم؛ نرخ مرغ همیشه نوسانات مختلفی را در بازار تجربه می‌کند و گاهی این نوسانات به نتایج بدی ختم می‌شود. بازار مرغ از ابتدای سال ۱۴۰۲ با تنش‌های بسیاری همراه بوده است، در حالی که کاهش تولید و کاهش جوجه‌ریزی از دلایل اصلی افزایش نرخ مرغ در بازار است. حال این روزها و با شروع ماه محرم، نرخ مرغ در بازار در برخی از موارد به بیش از ۱۰۰ هزار تومان در هر کیلو رسیده، البته به‌گفته مسئولان، هنوز نرخ مرغ در بازار ۷۳ هزار تومان است. به این ترتیب، به‌نظر می‌رسد که گاهی قیمت‌گذاری دولت با آنچه در بازار مشاهده می‌شود، متفاوت است.

همچنین مدتی است که بازار با کمبود شکر روبه‌رو است که برخی از افراد این کمبود را به‌دلیل برگزاری آیین‌های ماه محرم و افزایش تقاضا برای این کالاها می‌دانند. این در حالی است که کاهش عرضه شکر به اردیبهشت امسال بازمی‌گردد. براساس مصوبه کارگروه تنظیم بازار نرخ مصوب هر کیلوگرم شکر برای مصرف‌کننده ۲۸ هزار تومان شد که پیش از این ۲۰ تا ۲۲ هزار تومان بود. همچنین، نرخ هر کیلوگرم شکر سفید، درب کارخانه ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان تعیین شد که به‌گفته مصرف‌کنندگان، امروز شکر با نرخ ۳۰ هزار تومان نیز در بازار یافت نمی‌شود. این کمبودها در حالی بیان می‌شود که چندی پیش، مسعود امرالهی، مدیر کل دفتر بازرسی و نظارت بر کالاهای اساسی وزارت جهاد کشاورزی درباره علت کمبود شکر در بازار در برنامه‌ای تلویزیونی گفت: هیچ‌گونه کمبودی در زمینه شکر و سایر کالاها نداریم. امرالهی در بیان شرایط بازار گفت: یک محموله ۱۰ هزار تنی شکر توسط شرکت بازرگانی دولتی برای صنوف مختلف در استان‌های مختلف توزیع شد و از این ۱۰ هزار تن، کمتر از ۵۰ تن آن جذب بازار شده است.

یکی دیگر از نمونه‌های کمبود کالا به تن ماهی مربوط است. این در حالی است که مسعود بختیاری، رئیس سندیکای صنایع کنسرو ایران بااشاره به کمیاب شدن کنسرو ماهی ۱۸۰ گرمی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای، بیان کرد: تن ماهی ۱۸۰ گرمی مشمول قیمت‌گذاری دستوری می‌شود، از این‌رو تولید متوقف و کمبود کالا در سطح عرضه به چشم می‌خورد و تولیدکنندگان بر تولید کنسروهای طعم‌دار ۱۲۰ و ۱۵۰ گرمی متمرکز شده‌اند. توقف تولید به‌دلیل مقرون به صرفه نبودن تولید تن ماهی از اواخر اسفند تا پایان رمضان بازار این کالا را با چالش جدی مواجه کرده است.

> کمبود برخی اقلام، هر سال در روزهای ابتدایی ماه محرم رخ می‌دهد و پس از یک هفته برطرف می‌شود

هفته دوم محرم، بازار آرام می‌شود

علی توسطی، رئیس سابق اتاق اصناف تهران در رابطه با کمبود برخی کالاها در بازار به صمت گفت: تمام موضوعات اقتصادی و تامین برخی کالاها در بازار به‌نوعی تابع عرضه و تقاضا است. در اصل، مکانیسم عرضه و تقاضا تعیین‌کننده قیمت، موجودی کالا، کیفیت و رضایت‌مندی تولیدکننده و مصرف‌کننده است. هنگامی که کفه تقاضا سنگین‌تر از کفه عرضه می‌شود؛ در بسیاری از موارد باوجود هماهنگی‌های انجام‌گرفته، سازکار عرضه و تقاضا به‌هم‌خورده و در نتیجه، شاهد کمبود یا افزایش نرخ کالاها خواهیم بود. وی باتوجه به کمبود برخی کالاها در بازار با شروع ماه محرم اظهار کرد: این موضوع هر سال در روزهای ابتدایی ماه محرم رخ می‌دهد و پیش‌بینی می‌شود باتوجه به سوابق گذشته، پس از یک هفته کمبودها از بین برود و بازار به آرامش برسد.

▣ قیمت مرغ نجومی شد

توسطی در رابطه با افزایش نرخ مرغ و همچنین کمبود شکر و گرانی آن در بازار نیز بیان کرد: دلایل کمبود مرغ با کمبود شکر کاملا متفاوت است. عرضه بی‌رویه و کاهش نرخ مرغ در گذشته؛ باعث بروز وضعیت فعلی شده است.

رئیس سابق اتاق اصناف تهران بااشاره به نظر تولیدکنندگان، مبنی بر اینکه تولید گوشت مرغ در فرآیندی خطی بوده است و فرآیند بازار براساس عرضه و تقاضا تعیین می‌شود، گفت: در سال گذشته، افزایش نرخ گوشت مرغ به‌علت حذف نرخ ارز ترجیحی و رشد تورم ناشی از آن، منجر به کاهش خرید این محصول پروتئینی از سوی شهروندان شد. در نتیجه، تقاضای مرغداران برای خرید جوجه یکروزه و جوجه‌ریزی کاهش یافت. در نهایت، کاهش جوجه‌ریزی در اسفند سال گذشته به کمبود گوشت مرغ در بازار این روزها ختم شد.

توسطی تاکید کرد: این در حالی است که تولیدکنندگان جوجه یکروزه بارها هشدار دادند که این مشکل سبب حذف تولیدکنندگان و گله‌های مولد از چرخه تولید خواهد شد که نتیجه‌ای جز کمبود گوشت مرغ در بازار نخواهد داشت، اما کمبود شکر را می‌توان مربوط به شروع ایام محرم دانست.

▣ تن ماهی صادر می‌شود

رئیس سابق اتاق اصناف تهران در رابطه با کمبود تن ماهی و افزایش نرخ آن در بازار اظهار کرد: باتوجه به چالش‌های روسیه، برخی کالاها به‌ویژه تن ماهی در فهرست کالاهای صادراتی قرار دارند و این موضوع روی کمبود و افزایش نرخ تن ماهی تاثیرگذار است.

کالا به‌وفور داریم اما مشتری ندارد

رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در رابطه با وضعیت موجودی کالاهای اساسی در بازار محرم به صمت گفت: براساس شواهد، در حال حاضر کالا به‌وفور در بازار وجود دارد و نرخ‌ها نیز تاکنون ثابت بوده‌اند. کنگری با تاکید بر حکمفرمایی رکود بر بازار گفت: هیچ افزایش قیمتی برای کالاها نداریم و بازار راکد است. کمبود کالا تنها در رابطه با شکر است که اگر به‌طورعادلانه توزیع می‌شد، شاهد کمبود آن نیز نبودیم. رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی با بیان اینکه در کل امسال در بازار کمبودی در زمینه هیچ‌یک از مواد غذایی وجود ندارد، به مصرف‌کنندگان اطمینان داد که محصولات غذایی در بازار فراوان است و نگرانی برای تامین بازار وجود ندارد. این فعال بازار در عین حال تاکید کرد که مواد غذایی در بازار به‌وفور موجود است، اما مشتری برای آن وجود ندارد.

▣ ثبات نسبی در بازار چای

وی همچنین در رابطه با وضعیت چای نیز اظهار کرد: پس از آزاد شدن واردات چای، تاکنون ثبت سفارشی در این زمینه انجام نشده، به‌همین‌علت تاکنون تغییر و کاهشی در نرخ این محصول به‌وجود نیامده است. رئیس اتحادیه بنکداران درباره وضعیت بازار چای هم گفت: چای امسال حدود ۱۰۰ هزار تومان در هرکیلو گران شد، اما به‌تازگی افزایش نرخ نداشتیم. کنگری در زمینه نرخ عمده‌فروشی هر کیلو چای خارجی و ایرانی در بازار بیان کرد: نرخ هر کیلو چای خارجی باتوجه به کیفیت آن، بین ۳۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان است.

به‌طورمعمول نرخ هر کیلو چای خارجی سیلان که بیشتر مصرف می‌شود، ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومان و هر کیلو چای هندی هم ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان است. همچنین، نرخ عمده‌فروشی هر کیلو چای ایرانی، ۸۰ تا ۱۴۰ هزار تومان است.

▣ نظام توزیع شکر، نیازمند اصلاح است

کنگری بااشاره به کمبود شکر در بازار بیان کرد: در چند وقت اخیر، تنها بازار شکر با مشکل مواجه شده بود که با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، این مسئله در حال حل‌شدن است. در واقع، نظام توزیع شکر نیازمند اصلاح است. وی افزود: سوپرمارکت‌ها، خواربارفروشان و فروشگاه‌های زنجیره‌ای همگی زیرمجموعه بنکداران مواد غذایی هستند و باید برای توزیع کالاهای اساسی، ابتدا کالاها در اختیار بنکداری‌ها قرار گیرد و سپس توزیع شود. این در حالی است که اکنون برای توزیع، ابتدا شکر در اختیار فروشگاه‌ها و سوپرمارکت‌ها قرار می‌گیرد که این مسئله با ورود دلالان در بازار، زمینه ایجاد کمبود کالاهای اساسی و افزایش قیمت‌ها را فراهم خواهد کرد.

▣ نقش دلالان در افزایش نرخ شکر

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی افزود: نرخ نهایی شکر برای مصرف‌کنندگان ۲۸ هزار تومان است، اما به‌علت فعالیت دلالان در بازار در پی کمبود توزیع این کالا به بنکداری‌ها، شکر در بازار با نرخ ۳۳ الی ۳۴ هزارتومان به‌فروش می‌رسد. پس قیمت‌گذاری دستوری در کدام بازار وجود دارد؟!

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در تشریح فرآیند تامین و توزیع شکر در بازار گفت: وزارت جهاد کشاورزی شکر را با نرخ ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان به اضافه یک درصد ارزش‌افزوده، در اختیار بنکداری‌ها قرار می‌دهد. بنکداری‌ها با تجربیاتی که در زمینه نظام توزیع دارند، با توزیع نظام‌مند و هدفمند می‌توانند کالا را به‌صورت عادلانه به سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌ها توزیع کنند و این هرج‌ومرج را در بازار از بین ببرند.

▣ تن ماهی در بازار موجود است

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در رابطه با کمبود تن ماهی در بازار نیز اظهار کرد: در ابتدا، تولیدکنندگان درخواست نرخ ۹۵ هزار تومان را برای کنسرو تن ماهی داشتند که در نهایت اکنون به حدود ۶۴ هزار تومان رسید. رب گوجه‌فرنگی نیز با همان نرخ ۴۵ هزار تومان به‌وفور در بازار وجود دارد.

▣ برنج ارزان شد

کنگری بااشاره به کاهش قیمت‌ها در بازار گفت: اکنون در بسیاری از کالاهای اساسی با کاهش نرخ روبه‌رو هستیم. نرخ برنج با کاهش ۴۰ درصدی، روغن با کاهش ۲۰ درصدی و حبوبات با کاهش ۱۰ درصدی به‌فروش می‌رسد. رئیس اتحادیه بنکداران درباره بازار برنج هم گفت: باتوجه به اینکه فصل برداشت برنج ایرانی نزدیک است و عرضه برنج هم بسیار بالا است، شاهد افت ۴۰ تا ۴۵ درصدی نرخ برنج ایرانی هستیم. کنگری گفت: نرخ عمده‌فروشی هر کیلو برنج هاشمی که نزدیک عید ۱۱۵ هزار تومان بود، در حال حاضر ۷۵ هزار تومان است. نرخ برنج هندی و پاکستانی هم ثابت مانده و با توجه به برند آن، نرخ هر کیلوگرم آن ۳۹ تا ۴۵ هزار تومان است.

> بر اساس شواهد، در حال حاضر کالا به‌وفور در بازار وجود دارد و نرخ‌ها نیز تاکنون ثابت بوده‌اند

سخن پایانی

نظیم بازار کالاهای اساسی و پرمصرف به‌ویژه در مناسبت‌های خاصی از سال، از جمله وظایف دولت‌ها است که هر ساله تمهیدات خاصی برای تامین آنها اندیشیده می‌شود. دسترسی آسان به محصولات و کالاهای اساسی و پرمصرف با نرخ مناسب و مصوب یکی از مطالبات بحق و انتظارات مهم شهروندان از دولت‌ها به‌شمار می‌رود، انتظاری که برآورده ساختن آن در شرایط جنگ اقتصادی و تحریم‌های ظالمانه دشمن و مواجهه با تورم کار آسانی نیست. با این‌همه هنوز این ابهام رفع نشده است که چرا برخی بر وفور کالا و با نرخ مناسب در بازار تاکید دارند و در نقطه مقابل، بازار حکایت از کمبود برخی کالاها دارد. از سوی دیگر، برخی فعالان بازار نیز ضمن تاکید بر وفور کالا در بازار، از کاهش قدرت خرید و رکود بازار سخن می‌گویند که رفع این مسئله باید با حساسیت بیشتری از سوی دولت دنبال شود.

روسیه خواهان محصولات کشاورزی ایران

یک هیات ۵۰ نفره از فعالان اقتصادی و بازرگانان مازندران به سرپرستی استاندار مازندران از چند روز قبل به روسیه سفر کردند و طی این مدت، نشست‌هایی با استانداران ۳ استان روسیه و فعالان اقتصادی این کشور برگزار کردند. در نشست فعالان اقتصادی روسیه یا هیات اقتصادی مازندران، قراردادی بین شرکت مادر تخصصی «تشیر» روسیه و شرکت «روماک گستر» مازندران برای تامین محصولات کشاورزی و باغی ایران امضا شد تا از این پس، محصولات صادراتی با نام و نشان تجاری ایران در فروشگاه‌های زیرمجموعه شرکت تشیر در سراسر روسیه عرضه شود. به گزارش ایسنا، این قرارداد با حضور سید محمود حسینی‌پور، استاندار مازندران و سفیر ایران در روسیه، بین ویکتور گریگوریان، مدیرعامل شرکت مادر تخصصی تشیر روسیه و مدیرعامل شرکت پایانه صادراتی محصولات کشاورزی روماک‌گستر مازندران امضا شد.

محصولات کشاورزی ایران هرچند در سال‌های اخیر به روسیه صادر می‌شد و افزایش قابل‌ملاحظه‌ای هم داشت، اما با انعقاد این قرارداد، علاوه بر تامین محصولات کشاورزی، باغی، مواد غذایی، گل و گیاه، مرکبات و برنج ایرانی برای فروشگاه‌های زنجیره‌ای شرکت تشیر روسیه، همکاری مشترک در احداث گلخانه و زیرساخت‌های حمل‌ونقل نیز بین این دو شرکت آغاز خواهد شد. سیدمحمود حسینی‌پور در حاشیه مراسم امضای این قرارداد گفت: این سفر در راستای افزایش دیپلماسی اقتصادی دولت با هدف تقویت مناسبات با کشورهای همسایه انجام شده و تاکنون در ملاقات با مقامات و استانداران ۴ استان روسیه، توافقات خوبی به‌دست آمده است. مرکز لجستیک و پایانه صادرات محصولات کشاورزی روماک گستر پارس در جویبار قرار دارد و به‌منظور آماده‌سازی، نگهداری، بازاریابی انواع محصولات کشاورزی و تسهیل در امر صادرات، در زمینی به مساحت ۳۱ هکتار و با داشتن ۷۸ هزار مترمربع سالن‌های مجهز برای آماده‌سازی، نگهداری، بسته‌بندی در ۳ مرحله طراحی شده که مرحله نخست آن با ظرفیت صادرات سالانه ۳۶۴ هزار تن انواع محصولات کشاورزی، به بهره‌برداری رسیده است.

بررسی اقتصاد چندقطبی در جهان و جایگاه ایران در این کشمکش بین‌المللی

دوره سلطه اقتصادی بر جهان گذشته است

چندقطبی شدن اقتصاد، واژه‌ای است که طی سال‌های اخیر به‌ویژه با آغاز جنگ روسیه- اوکراین شنیده می‌شود. برخی کارشناسان بر این باور هستند که با پیشرانی چین در بازارهای جهانی و تبدیل شدن به یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان بین‌المللی، افسار اقتصاد از دست امریکا خارج شود. آنها معتقدند با حضور پرقدرت اژدهای سرخ در اقتصاد و تجارت، مرزبندی شرق و غرب پررنگ‌تر است. در این میان نیز، کشورها براساس سوگیری‌های دیپلماتیک خود، قرارگیری در جبهه شرق یا غرب را انتخاب می‌کنند. به‌عنوان‌مثال، روسیه و چین در یک‌سو، امریکا و اروپا و برخی کشورهای خاور دور مانند کره‌جنوبی در سوی مخالف قرار می‌گیرند. کارشناسان تاکید دارند که در میان تنش‌های شکل‌گرفته، ایران باید سمت خود را انتخاب کند. قطعی شدن عضویت ایران در اتحادیه اقتصادی شانگهای، آخرین خبری است که نشان می‌دهد رویکرد ایران به‌سمت شرق متمایل است، هرچند این تمایل از سال‌ها قبل مشخص بود، اما در این وضعیت، افزایش تعامل و انجام تبادل با کمترین مانع با کشورهای هم‌پیمان، اتفاقی کلیدی و مهم برای ایران محسوب می‌شود، چرا که ایران سال‌ها است از سوی غرب تحریم بوده و تنش‌های دیپلماتیک هنوز برطرف نشده‌اند. با این وجود، برخی دیگر نگاهی متفاوت به وضعیت فعلی اقتصاد جهانی داشته و معتقدند اتفاقی به نام چندقطبی شدن، رخ نداده است. آنها شکل‌گیری اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای را به‌منزله فرصت تجارت شبه‌آزاد می‌دانند.

صمت در این گزارش، به بررسی مفهوم چندقطبی شدن اقتصاد جهانی و جایگاه ایران در این کشمکش‌های بین‌المللی پرداخته و در این‌باره با کارشناسان گفت‌وگو کرده است.

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

اصرار برای حذف دلار

طهماسب مظاهری، رئیس کل اسبق بانک مرکزی گفت: امروزه کشورهای دنیا در تلاش هستند تا صادرات و واردات را با ارز ملی خود انجام دهند. کشورهای با اقتصاد قوی، در این زمینه موفق‌تر از کشورهای با اقتصاد کوچک‌تر و ضعیف‌تر هستند. در این دوران، بعضی از کشورها تبدیل به ابرقدرت‌های اقتصادی شده‌اند یا در حال تبدیل شدن هستند، زیرا سهم بزرگ‌تری از اقتصاد دنیا را به خود اختصاص می‌دهند. رشد حجم و قدرت اقتصادی بعضی از کشورها، جایگاه بزرگ‌تری به ارز ملی آنها در مقابل دلار در مبادلات بین‌المللی داده است. رئیس کل اسبق بانک مرکزی با اشاره به چین و هند به‌عنوان ۲ کشوری که رشد اقتصادی طولانی‌مدتی را تجربه کرده‌اند، بیان کرد: چین در طول ۱۵ سال گذشته، رشد اقتصادی مستمر ۶ الی ۷ درصد را تجربه کرده و قدرتمند شدن این کشور در عرصه‌های اقتصادی موجب شده است تا تک‌قطبی بودن اقتصادی امریکا در دنیا به چالش کشیده شود. جهان تک‌صدایی در عرصه اقتصادی در حال تبدیل شدن به جهان چندقطبی است و در پی آن، ارزهای مختلف کشورهای دیگر هم در مبادلات مورداستفاده قرار می‌گیرند. مظاهری درباره دلایل افزایش ارزش پول ملی برخی قدرت‌های جدید اقتصاد جهان مانند چین گفت: کشورهایی مانند چین، توانستند اقتصاد خود را رشد داده و با افزایش صادرات کالاهای متعدد با کیفیت بالا، سهم بیشتری از تجارت جهانی را به خود اختصاص دهند. این اتفاق باعث شده است ارزش پول این اقتصادهای نوظهور افزایش پیدا کند. با رشد ارزش سایر واحدهای پولی، پیش‌بینی می‌شود به‌تدریج از نقش دلار در مبادلات تجاری جهانی کاسته شود.

قدرت اقتصادی حاصل تجارت است

آرمان خالقی، فعال اقتصادی در گفت‌وگو با صمت تقویت اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای را یکی از نشانه‌های چندقطبی شدن اقتصاد جهانی دانست و درباره اهمیت عضویت در این اتحادیه‌ها گفت: به‌طورکلی هر گریزگاهی که بتوان با استفاده از آن، تحریم‌های اقتصادی ایران را دور زد و از فشار آنها کاست، موثر است. بهره‌مندی از اقتصادی قوی، نتیجه حضور در فضای جهانی تجارت است و اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای، یکی از بسترهای تامین‌کننده این حضور به‌شمار می‌روند. به‌بیان دیگر، کشورها می‌توانند با عضو شدن در اتحادیه‌های اقتصادی و سازمان‌های همکاری منطقه‌ای، از فرصت‌های مهم و ارزشمند تجاری بهره‌مند شوند. در شرایطی که ایران تحت تحریم‌های شدید از سوی غرب قرار گرفته است، عضو شدن در این اتحادیه‌ها می‌تواند مسیر تجارت را تا حدی برای فعالان اقتصادی ایرانی هموار کند. از این‌رو تلاش‌های اخیر ایران برای به‌عضویت درآمدن در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای، انعقاد پیمان‌های همکاری و سایر اقدامات این‌چنینی، مثبت و مهم ارزیابی می‌شود. وی ادامه داد: اتحادیه‌هایی مانند شانگهای، اوراسیا و حتی اکو که قدیمی هستند و دیگر مانند سابق کارآیی ندارند، زمینه تجارت با هزینه و ریسک کم را برای ایران فراهم می‌کنند. مهم‌ترین مزیت عضویت در اتحادیه‌ها، صادرات و واردات با تعرفه‌های بسیار کم تجاری و هزینه‌های گمرکی پایین است. تسهیل تبادلات پولی میان کشورهای عضو و بهره‌مندی از بازار مقصد پررونق در منطقه نیز از دیگر ارزش‌های اتحادیه‌های اقتصادی به‌شمار می‌روند. ایران باید در راستای استفاده از شرایط مناسب تجارت در پیمان‌های تجاری منطقه‌ای، حداکثر تلاش خود را به‌کار گیرد.

مزایای پیمان‌های تجاری بسیار هستند

خالقی در ادامه صحبت‌های خود، مسیر تجارت خارجی برای ایران را پردست‌انداز توصیف کرد و در این‌باره گفت: ایران طی سال‌های گذشته نتوانست به عضویت سازمان تجارت جهانی درآید و در حال حاضر به‌عنوان عضو ناظر این سازمان است. عدم‌الحاق ما به سازمان تجارت جهانی باعث شده است که نتوانیم با سایر کشورهایی که عضو این سازمان هستند، روابط مثبت و هموار داشته باشیم. از این‌رو تنها بسترهای فعلی برای توسعه روابط تجاری کم‌هزینه و کم‌ریسک، عضویت در اتحادیه‌های تجاری و اقتصادی منطقه‌ای است؛ به‌شرط آنکه این پیمان‌ها، منجر به رفع مشکلاتی همچون چالش‌های مالی، بانکی، بالا بودن هزینه تجارت و ضعف‌های ترانزیتی شود. این فعال صنعتی خاطرنشان کرد: در شرایطی که بازارهای تجاری و جهانی در حال تغییر بوده و قدرت‌های نوظهور اقتصادی شکل گرفته‌اند، ایران می‌تواند به‌عنوان یکی از بازیگران اصلی عرصه اقتصاد بین‌الملل شناخته شود. قدم نخست این اتفاق، عضویت در اتحادیه‌های اقتصادی و هم‌پیمان شدن با کشورهای منطقه بوده که این موضوع طی سال‌های اخیر شکل گرفته است. قدم بعدی که باید برداشته شود، برنامه‌ریزی و استفاده صحیح از فرصت‌های اقتصادی و تجاری پیش‌آمده در بستر توافقات است.

تسریع تشکیل قدرت‌های جدید

خالقی به تغییر و تحولات اقتصادی در عرصه جهانی اشاره کرد و گفت: تا دهه‌های گذشته، امریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین قطب اقتصادی دنیا شناخته می‌شد و رقیبی برای این کشور وجود نداشت. به‌نوعی یک سلطه اقتصادی و برتری از سوی امریکا حاکم بود، اما طی سال‌های اخیر، این روند متوقف شد. تغییرات رخ‌داده در وسعت جهانی، باعث شده است تا معاملات برهم زده شوند و تمامی کشورها به‌دنبال تقویت اقتصاد و واحد پولی خود باشند. علاوه بر این، طی ۲۰ سال گذشته، ۲ رکود سنگین بر کشورهای جهان حاکم شد و کشورها مجبور شدند تا بر اقتصاد داخلی و ارزش واحد پول ملی خود تکیه کنند.

این اتفاقات محرکی برای تسریع تشکیل اقتصادهای جدید بود. وی ادامه داد: در حال حاضر رقابت سنگینی بین قدرت‌های اقتصادی مختلف در جهان شکل گرفته است؛ امریکا از یک‌سو و چین و روسیه و کشورهای هم‌مسیر از سویی دیگر، در حال حاضر وجود دارند. علاوه بر آن، کشورهای آسیای جنوب‌شرقی و کشورهای عربی نیز در فعالیت‌های اقتصادی بین‌المللی نقشی جدی دارند. کشورهای عربی حتی به‌دنبال توسعه بازار عربی و ایجاد واحد پولی مشترک نیز هستند. این جریانات نشان می‌دهد قدرت جمع‌شده در امریکا، در حال پخش شدن بین کشورهای مختلف بوده و ایران نیز باید تلاش کند تا سهمی از این اتفاقات داشته باشد.

> به‌طورکلی هر گریزگاهی که بتوان با استفاده از آن، تحریم‌های اقتصادی ایران را دور زد و از فشار آنها کاست، موثر است

توجه به «مثلث توسعه» الزامی است

جمشید عدالتیان، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت به پیوسته بودن فعالیت‌های تجاری در جهان تاکید کرد و گفت: روند چندقطبی شدن جهانی صادق نیست. برخی معتقدند طی سال‌های اخیر قدرت یکپارچه امریکا، چند پاره شده و نمونه بارز آن، شکل‌گیری قدرت اقتصادی در خاور دور و چین است. پیش‌بینی می‌شود چین در آینده‌ای نه‌چندان دور، تبدیل به بزرگ‌ترین اقتصاد جهان شود. در حال حاضر، یک قطب اقتصادی در غرب داریم و یک قطب اقتصادی در شرق. بیشتر از این نیست و چندپاره شدن تجارت جهانی که همه از آن حرف می‌زنند، وجود ندارد. وی ادامه داد: چین یکی از شرکای مهم تجاری امریکا بوده و بازار امریکا نیز برای چین مهم است. از این‌رو، زمانی که از شکل‌گیری قدرت در عرصه‌های جهانی صحبت می‌کنیم، منظور جدا شدن فعالیت‌ها نیست. تجارت کشورها به یکدیگر پیوسته بوده و بدون همکاری با یکدیگر نمی‌توانند فعالیت اقتصادی یا حتی درآمدزایی داشته باشند. علاوه بر آن، برخی به شکل‌گیری اقتصادهای نوظهور مانند بریکس یا آسیاپاسفیک اشاره می‌کنند. بنابراین، چندقطبی پنداشتن اقتصاد در جهان، صحیح نیست.

مرزبندی رخ نداده است

عدالتیان در ادامه صحبت‌های خود، به مزیت‌های عضویت ایران در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای اشاره کرد و گفت: در شرایطی که کشورهای مختلف در تلاش هستند تا با افزایش تعاملات، درآمدهای اقتصادی خود از عرصه‌های تجاری را افزایش دهند، ایران تحت تحریم‌های شدید است و باید برای جبران عقب‌ماندگی خود، اقدامی صحیح را در پیش گیرد. نگاه دیپلماتیک ایران بیشتر به‌سمت شرق متمایل است، از این‌رو حضور در مجامع تجاری متشکل از کشورهای همسو و هم‌نظر می‌تواند زمینه‌ساز توسعه روابط اقتصادی و دیپلماتیک را فراهم کند. وی خاطرنشان کرد: در شرایطی که مسیر تجارت با غرب بسته است، شرق می‌تواند روزنه‌ای برای استمرار فعالیت‌های تجاری در ایران باشد.

بنابراین عضویت ایران در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای و پیمان‌های مشترک تجاری، حائزاهمیت است، اما اگر بخواهیم دلیل این اتفاق را چندقطبی شدن اقتصادها در جهان بدانیم، نظر صحیحی نیست. براساس اخبار، ایران قصد دارد تا حضور خود در بریکس را نیز قطعی کند. بریکس اتحادیه‌ای متشکل از کشورهای غیریکدست است؛ افریقای‌جنوبی، برزیل، هند و روسیه هر یک دارای چالش‌ها و تمایلات دیپلماتیک مختلف هستند. بنابراین، خط‌کشی جهت‌داری در رابطه با اتفاقات اقتصادی فعلی در جهان امروز وجود ندارد و تمامی کشورها به یکدیگر نیازمند هستند. البته حضور ایران در این مجامع تنها می‌تواند کمی از چالش‌های مسیر تجارت را برطرف کند.

اقتصاد دوقطبی به ضرر کشورهای جهان است

تغییرات اساسی در اقتصاد جهانی که زمینه را برای تبدیل آن به اقتصاد دوقطبی فراهم می‌سازد، موجب شده است تا چین به مرور زمان با پیشی گرفتن از امریکا رتبه اول اقتصاد جهان را از آن خود کند، اما تحلیل‌ها حکایت از آن دارد که این دوقطبی اقتصادی در میان افزایش تنش‌ها می‌تواند شرایط را برای دیگر کشورهای جهان دشوار سازد. در همین حال، هر روزی که می‌گذرد، چین بیشتر به‌سمت تبدیل شدن به یک جامعه مصرفی گام برمی‌دارد که این امر حتی می‌تواند به رشد اقتصادی جهان نیز کمک شایانی کند. با وجود این، تحلیلگران اندیشکده امریکایی «چتم‌هاوس» معتقدند که این نوع راهکار، پیشبرد دیپلماسی اقتصادی بهبود عملیات در یک نظام بین‌الملل را چندپاره می‌کند و به ضرر دیگر اقتصادها به‌ویژه کشورهای با رشد اقتصادی ضعیف می‌شود. به‌اعتقاد آنها، امریکا و چین وارد عصر جدیدی در رقابت اقتصادی با یکدیگر شده‌اند و چنین وضعیتی برای دیگر کشورها که خواهان پیش بردن منافع خود به بهترین شکل ممکن هستند، دشواری‌هایی ایجاد کرده است.این کشورها نخست باید در سرمایه‌گذاری و تجارت خود توسعه اقتصادی جهان را نیز در نظر داشته باشند؛ به‌همین‌دلیل خدمات دیجیتال در تجارت بین‌الملل از اهمیت ویژه‌ای در این زمینه برخوردار است. دیپلماسی معاصر و همچنین مناقشات، بر اثر کاهش یا افزایش موانع تجارت بین‌المللی، به‌شکل فزاینده‌ای مربوط به تدابیر غیرتعرفه‌ای قابل‌اعمال بر خدمات خواهد بود که به‌صورت سنتی بر کالاها اعمال می‌شد. در اقتصاد چندقطبی و جهانی؛ امکان تحقق چشم‌انداز نظام جهانی تجاری که در آن بلوک‌های مختلفی از کشورها به استانداردهای متفاوتی پایبند باشند، افزایش می‌یابد.

> طی سال‌های اخیر، قدرت یکپارچه امریکا، چند پاره شده و نمونه بارز آن، شکل‌گیری قدرت اقتصادی در خاور دور و چین است

سخن پایانی

تجارت ترجیحی ابزاری در راستای استفاده بهینه از فرصت‌های اقتصادی در عرصه‌های بین‌المللی است، اما استفاده نادرست از این ابزار می‌تواند ضربه‌های اقتصادی جدی را برای کشورها به‌همراه داشته باشد. مهم‌ترین اصلی که باید همواره در ذهن سیاست‌گذاران وجود داشته باشد، ایجاد تعادل در تجارت و اتخاذ تصمیماتی است که منفعت کلان کشور را تامین می‌کنند. این اتفاق چه تحت‌عنوان چندقطبی شدن و چه مسیر دیگری، باید در پیش گرفته شود. در شرایطی که ایران همچنان درگیر تحریم‌های وضع‌شده از سوی غرب است، باید راهکارهایی را برای کاهش موانع در پیش گیرد، اما برنامه‌هایی مانند عضویت در پیمان‌های منطقه‌ای، نباید به‌نحوی باشد که سایر کشورها از محدودیت‌های ایران استفاده کنند و منافع ملی ایران تحت‌تاثیر قرار گیرد.

دریچه

۱۰ اقتصاد برتر جهان در سال ۲۰۲۳

فوربز ایندیا در جدیدترین گزارش خود به بررسی ۱۰ اقتصاد برتر جهان در سال ۲۰۲۳ پرداخته است.

براساس این گزارش، ایالات‌متحده‌امریکا همچنان جایگاه خود را به‌عنوان اقتصاد برتر جهان حفظ کرده است. ایالات‌متحده‌امریکا همچنان در رأس قدرت‌های اقتصادی جهان قرار دارد. در ابتدای ماه ژوئیه امسال، کشورهای امریکا، چین، ژاپن، آلمان و هند به‌عنوان ۵ قدرت اقتصادی جهان معرفی شده‌اند. تولید ناخالص داخلی؛ یکی از معیارهای اصلی ارزیابی توان اقتصادی کشورها محسوب می‌شود. فوربز ایندیا در جدیدترین گزارش خود به بررسی ۱۰ اقتصاد برتر جهان در سال ۲۰۲۳ پرداخته است.

امریکا؛ از دهه ۶۰ تاکنون بر بام اقتصاد جهان

تجارت‌نیوز نوشت که طبق جدول ارائه‌شده، ایالات‌متحده‌امریکا همچنان جایگاه خود را به‌عنوان اقتصاد برتر جهان حفظ کرده است. امریکا از دهه ۱۹۶۰ تاکنون توانسته بر بام اقتصادی جهان بایستد. در طول این سال‌ها، اقتصاد این کشور تنوع و گوناگونی خود را به رخ دیگر کشورهای جهان کشیده است، به‌طوری‌که بخش‌های مختلف تولیدی، خدماتی، مالی و تکنولوژی در کنار یکدیگر به‌عنوان پیشران اقتصادی این کشور عمل کرده‌اند.

چین؛ اژدهای خفته‌ای که همه را به وحشت انداخته است

کشور چین که دهه ۱۹۶۰ در رده چهارم اقتصادهای برتر جهان قرار داشت، شاهد رشد فزاینده اقتصادی در دهه‌های گذشته بوده، به‌طوری که هم‌اکنون دومین اقتصاد برتر جهان و رقیب جان‌سخت ایالات‌متحده‌امریکا شناخته می‌شود. اقتصاد چین بر ۳ مولفه تولید، صادرات و سرمایه‌گذاری استوار است.

ژاپن؛ تلاش بی‌وقفه ساموراییی‌ها

وجه تمایز اقتصاد ژاپن را می‌توان تکنولوژی رو به رشد این کشور، قدرت بالای تولیدی و صنعت خدماتی برشمرد. همچنین، بهره‌گیری بخش‌های مختلف اقتصادی ژاپن از ماشین‌آلات خودکار و پیشرفته کمک شایانی به رشد اقتصادی این کشور کرده است.

آلمان؛ سختکوشی مثال‌زدنی

اقتصاد آلمان به‌شدت بر امر صادرات تمرکز داشته و بخش‌های مهندسی، ماشین‌آلات خودکار، صنایع شیمیایی و دارویی این کشور از شهرت خاصی برخوردار هستند. اقتصاد این کشور از نیروی کار مثال‌زدنی، ابتکارات تحقیق و توسعه‌ای نیرومند و ارتقای مستمر نوآوری و فناوری بهره می‌برد.

هندوستان؛ اقتصاد نوظهور

اقتصاد نوظهور هندوستان به گوناگونی و رشد سریع خود می‌بالد. بخش‌هایی نظیر فناوری اطلاعات، خدمات، کشاورزی و تولید از جمله حیاتی‌ترین مولفه‌های پیشرفت اقتصادی هندوستان محسوب می‌شوند.

ناگفته نماند که بازار داخلی عظیم در هند، نیروی کار جوان و توانمند در بهره‌گیری فناوری‌های روز و از طرف دیگر، جامعه‌ای با مخارج نرمال برای گذراندن زندگی ازجمله سرمایه‌های اقتصادی برای این کشور محسوب می‌شود.

بریتانیا؛ همچنان در میان برترین‌ها

اقتصاد بریتانیا از تعاون بخش‌های خدماتی، تولیدی، مالی و نوآوری بهره می‌برد. این کشور به‌عنوان مرکز مالی بین‌المللی و اغواگر سرمایه‌گذاران خارجی عمل می‌کند. اقتصاد بریتانیا توسط شرکای تجاری و فرآیند جهانی‌شدن شکل گرفته است.

فرانسه؛ کشوری با تنوع خاصی از محصولات

طبق پیش‌بینی کارشناسان، تولید ناخالص داخلی فرانسه رقمی بالغ ۲.۹ میلیارد دلار را شامل می‌شود. اقتصاد این کشور از بخش‌های گوناگونی همچون هوافضا، گردشگری، کالاهای لوکس و همچنین کشاورزی تشکیل شده است. فرانسه به داشتن رفاه اجتماعی مناسب، زیرساخت بسیار پیشرفته و سرمایه‌گذاری بنیادین در تحقیق و توسعه شهرت دارد.

ایتالیا؛ امپراتوری کم‌بضاعت

ایتالیا در رده سومین اقتصاد برتر کشورهای حوزه اتحادیه اروپا قرار دارد. ایتالیا به تاثیرگذاری و پایه‌گذاری در امر بیزینس مشهور است. همچنین، کشاورزی کوشا و رقابتی؛ تاثیر بسزایی در اقتصاد ایتالیا دارد.

کانادا؛ بهشت سرمایه‌گذاران

اقتصاد کانادا بر منابع‌طبیعی گسترده این کشور همچون گاز، نفت، معدن و چوب استوار است. این کشور به داشتن بخش خدماتی در حال پیشرفت، صنایع تولیدی رو به جلو و همچنین تلاش بی‌وقفه برای ارتقای فناوری‌های نوین مشهور است.

برزیل؛ اقتصاد رو به رشد همچون آمازون

اقتصاد برزیل در بخش‌های مختلفی همچون کشاورزی، معدن، تولید و خدمات فعال است. این کشور به‌شکل خاصی هاب تولید و صادرات محصولات کشاورزی معرفی شده است. عوامل متعددی همچون نرخ کالا، تقاضای گسترده داخلی و همچنین زیرساخت‌های پیشرفته در رشد اقتصادی برزیل تاثیرگذار بوده‌اند.

یادداشت

رعایت الزامات توسعه شهرها جدی است

مجید ابهری
جامعه‌شناس شهری

ایجاد و گسترش فضاهای شهری موثر، کارآمد و پویا از جمله مباحثی است که همواره مورد توجه معماران، طراحان و برنامه‌ریزان و مدیران شهری است. فضاهای شهری که به‌عنوان بطن حیات اجتماعی و شهری امروزی مطرح می‌شوند، دارای ابعاد مختلفی هستند که البته در کشور ما بجز معدود مواردی در حیطه طراحی شهری، همچنان به تعاریف نظری موضوع پرداخته و کمتر به شهروندان، فعالیت‌های شهری و فضاهای برون شهری توجه شده‌است.

تهران کلانشهری با مشکلات عدیده و بسیار پیچیده است که گاهی این مشکلات حل‌نشدنی به نظر می‌رسند. بی‌توجهی به شهرسازی، آلودگی هوا، بافت فرسوده، حاشیه‌نشینی، آسیب‌های اجتماعی و کمبود فضای سبز در دسترس به‌عنوان خدمات شهری و شهروندی، پایتخت را با ابرچالش‌های مختلفی روبه‌رو کرده است. این دست از مشکلات پایتخت در نهایت بر بافت شهری و جمعیتی شهرهای حاشیه‌ای، تاثیرگذار بوده و اقتصاد اجتماعی این بخش‌ها را نیز دچار چالش می‌کند.

در نگاهی کلی؛ افزایش جمعیت شهرها، باعث بالا رفتن ارزش زمین و در نتیجه استفاده حداکثری زمین در راستای ساختمان‌سازی شده و با گذر زمان نمای شهرها به مجموعه‌ای از سنگ و بتن تبدیل می‌شود. همچنین تراکم جمعیت، همراه با آلودگی‌های مختلف باعث افزایش بیماری‌های مختلف شده و در نهایت سلامت شهری را نیز به خطر می‌اندازد.

فضاهای برون‌شهری، شاخص دیگری در مهار رشد بی‌رویه شهرها هستند که به چند دسته تقسیم می‌شوند. این فضاهای برون شهری در اصل همانند کمربندهای سبز احاطه‌کننده شهر بوده و شامل محورهای سبز، پارک‌های ملی، جنگلی و گیاه‌شناسی شده که البته هرکدام از این گزینه‌ها، تعریف‌های خاص خودشان را دارند. به این ترتیب می‌توان گفت «فضای سبز» برون‌شهری می‌تواند به‌عنوان لبه شهر، در جایگاه آرایش‌دهنده شبکه راه‌ها و تفکیک‌کننده فضاهای شهری ایفای نقش کند؛ از این‌رو حفظ و حراست از این سرمایه ملی از اهمیت بسزایی برخوردار است. علاوه بر موارد یاد شده، شیوع مشکلات روحی و روانی در نتیجه توسعه نامتوازن شهری، هزینه‌ای است که انسان‌ها در ازای دور شدن از طبیعت، پرداخت می‌کنند؛ بنابراین حفظ و ایجاد «فضای سبز شهری» می‌تواند عاملی راهگشا برای از بین بردن این مشکلات باشد و جلوه‌ای دلنشین در کنار محیط کار و زندگی فراهم کند. در نتیجه، برای رفع این دست از مشکلات باید شهرسازی و ساختمان‌سازی برپایه حفظ ارزش‌های محیط‌زیستی شکل گیرد. تنها در این صورت است که توسعه شهری بدون آسیب به فضای سبز شهری و بین‌شهری میسر خواهد بود. نکته دیگری که باید موردتوجه مدیران شهری قرار گیرد، محاسبه دقیق و تطابق بسترهای فرهنگی، اجتماعی، تفریحی و زیرساخت‌های خدمات‌رسانی با شاخص جمعیت است. برای بهره از شهری سالم باید موضوع مدیریت متمرکز در مباحث معماری شهری در راس برنامه‌های مدیریت شهری قرار گیرد. در واقع، با افزایش جمعیت ناگهانی در یک منطقه و محدودیت‌های منابع زیرساختی؛ به‌طورقطع با انواع مسائل و نارضایتی‌های شهروندان روبه‌رو خواهیم شد که هرچه سریع‌تر باید موردتوجه قرار گیرد.

بدیهی است افزایش جمعیت با افزایش تقاضا برای بهره‌مندی از امکانات شهری رابطه مستقیم دارد، چرا که نسبت جمعیت به منابع را از حالت اعتدال خارج می‌کند. در این صورت، شهروندان برای رسیدن به منابع محدود، به رقابت با یکدیگر پرداخته و ممکن است این الگوی رفتاری، خشونت‌های کلامی و فیزیکی را افزایش دهد.

این درحالی است که به نظر می‌رسد در پروژه‌های انبوه‌سازی اجرا شده در کشور، تا کنون توجه چندانی به ابعاد شهرسازی نشده است. از این‌رو انبوه‌سازی بدون در نظر گرفتن نکات یادشده، موجب انباشت مشکلات و آسیب‌های اجتماعی و زیست‌محیطی شده و نهادهای دولتی و سازمان‌های متولی را با چالش‌هایی مواجه کرده که اگر آسیب‌شناسی و رفع نشوند به مشکلات جدی اجتماعی بدل خواهند شد. بنابراین در کنار ساخت مسکن، تمام جنبه‌های مختلف رفاهی، اجتماعی و شهرسازی باید موردتوجه قرار بگیرد تا شاهد رشد مشکلات و آسیب‌های اجتماعی در سطح جامعه نباشیم.

از سوی دیگر رفع مشکلات شهرها به‌دلیل گستردگی و پیچیده‌تر شدن مسائل، دشوارتر از گذشته است. بنابراین امروزه، دیگر نمی‌توان یک شهر را بدون توجه به تاثیر کنش‌ها و واکنش‌ها در سطح کلان‌تر و حتی خردتر، مدیریت کرد. شهرهای امروز به‌شدت تحت‌تاثیر مجموعه عواملی هستند که تنها مربوط به آنها نیست، اما بر روندهای شهری و کیفیت زندگی شهروندان موثر است. شناخت این عوامل و مدیریت آنها نیز در فهرست مسئولیت‌های مدیران شهری است تا بتوان برنامه‌ریزی متناسبی برای هر شهر داشت.

در این میان، مسئولان و متصدیان نیز از ساخت‌وسازهای شبانه و غیرمجاز در حاشیه شهرها، توسعه سکونتگاه‌های غیررسمی و خانه‌سازی‌های غیراصولی ابراز نگرانی می‌کنند. با توجه به موارد یاد شده تمام مشکلات مرتبط با شهرسازی و شهرنشینی، مربوط به موضوعات پایه‌ای است. اما این بدین‌معنا نیست که چاره‌ای برای حل این معضلات وجود ندارد. در این شرایط، با بسترسازی متناسب با توسعه شهرها و ایجاد امکانات کامل زندگی می‌توان به توسعه ساخت‌وساز هدفمند و برنامه‌ریزی‌شده پرداخت و گره کور تامین مسکن را نیز باز کرد.

ضرورت تغییر حق کمیسیون بنگاه‌های املاک

مدیرکل دفتر فنی وزارت کشور، ضمن تایید تاثیر اقدامات مجموعه دولت بر کاهش نرخ مسکن و اجاره‌بها بر ضرورت تغییر شیوه حق‌الزحمه بنگاه‌های معاملات املاک تاکید کرد. وحید قربانی در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، بخشی از اقدامات وزارت کشور را برای ساماندهی بازار اجاره و مسکن در همکاری با وزارت راه و شهرسازی و دیگر نهادهای اجرایی، تشریح کرد. وی با یادآوری اینکه برای ساماندهی بازار مسکن و کنترل نرخ اجاره‌بها، تکلیفی از سوی ریاست‌جمهوری به دستگاه‌های اجرایی مرتبط ابلاغ شد تا نقش هماهنگی در کاهش نرخ مسکن و کنترل نرخ اجاره‌بها انجام دهند، گفت: به‌منظور تدوین دستورالعمل، جلسه‌ای با حضور وزیر کشور، وزارت راه و شهرسازی و صمت، تعزیرات حکومتی، مرکز پژوهش‌های مجلس، شهرداری‌ها و سایر بخش‌ها تشکیل شد و نتایج جلسات به این منتهی شد تا اعمال مدیریت در زمینه نحوه صدور مجوز بنگاه‌های املاک انجام و تجدیدنظر در آن شود. قربانی افزود: در جلسات برگزارشده، مقرر شد تا موضوع فعالیت بنگاه‌های غیرمجاز در سطح کشور رصد شود و از اختیارات و ظرفیت شهرداری‌ها و وزارت راه و شهرسازی برای احداث مسکن استفاده شود. این پیشنهادها جمع‌بندی و به معاون اول رئیس‌جمهوری ارائه شد. بعد از آن، این پیشنهادها تبدیل به دستورالعمل ساماندهی بازار مسکن و اجاره‌بها شد که همکاران وزارت راه و شهرسازی تهیه کردند و در جلسه شورای‌عالی مسکن ارائه و تصویب شد. وی با تاکید بر اینکه، وزارت کشور پیگیر موضوع ساماندهی بازار اجاره و مسکن است، توضیح داد: دستورالعمل توسط ریاست‌جمهوری به استان‌ها ابلاغ شد. براساس این دستورالعمل، ستادهایی در استان‌ها با محوریت استانداران و در شهرستان‌ها با محوریت فرمانداران تشکیل می‌شود و از فعالیت غیرمجاز بنگاه‌های املاک جلوگیری خواهد شد.

هشدار به بنگاه‌های مشاور املاک

پیچ نظارت بر تخلفات سفت‌تر شد

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

این روزها، بسیاری از مسئولان و کارشناسان حوزه مسکن، مشاوران املاک را متهم شماره یک گرانی‌های بازار مسکن و اجاره معرفی می‌کنند و معتقدند افزایش نظارت‌ها بر عملکرد این صنف و برخورد با متخلفان طی یکی دو ماه گذشته منجر به کاهش نرخ مسکن و اجاره‌بها شده است. برهمین اساس یکی از مهم‌ترین برنامه‌های در دست اجرای دولت، نظارت بر عملکرد مشاوران املاک است. طبق این برنامه، سازمان تعزیرات با همکاری وزارت راه و شهرسازی به‌صورت مستمر در شهرهای مختلف اقدام به بازرسی‌های میدانی از مشاوران املاک کرده و با مشاوران املاک متخلف برخورد جدی خواهد شد. مشاوران املاکی که اقدام به انعقاد قراردادهای بدون کد رهگیری یا خارج از سقف تعیین‌شده کنند، متخلف شمرده شده و مورد برخورد قانونی قرار می‌گیرند. همچنین در صورت ادامه این تخلفات، واحد صنفی یادشده پلمب خواهد شد. این طرح در استان‌هایی از جمله تهران، قم، مشهد و شهرهای جدید همچون پرند، پردیس و هشتگرد اجرایی شده و با آغاز تشدید نظارت، قیمت‌های اجاره و فروش املاک نیز منطقی‌تر شده است.

صمت در این گزارش، زوایای مختلف برخورد با بنگاه‌های مشاور املاک متخلف را بررسی کرده است.

عکس: صمت

حذف مشاوران املاک با راه‌اندازی سامانه املاک

موضوع حذف مشاوران املاک با راه‌اندازی سامانه املاک و مستغلات مدتی است که محل مناقشه بین بخش خصوصی و دولت شده است. به اذعان دولت، مشاوران املاک باعث افزایش سوداگری در بازار مسکن شده‌اند، اما به باور برخی انبوه‌سازان و فعالان صنعت ساختمان، مشاوران املاک ارتباطی با التهاب بازار مسکن نداشته و آنچه باعث گرانی مسکن شده، تورم و سیاست‌های نادرست دولت است. به باور این دست از کارشناسان، حتی راه‌اندازی سامانه املاک و مستغلات و حذف مشاوران ملکی تاثیری بر کاهش نرخ خریدوفروش یا اجاره بهای مسکن نخواهد داشت و تنها راه درمان این درد کهنه،کنترل تورم این بازار است. در نقطه مقابل جوش دادن معامله به‌شرط دریافت حق کمیسیون بالاتر، دریافت شیرینی، در دست گرفتن نرخ منطقه و مقاومت در برابر کاهش نرخ‌ها از جمله تخلفات مرسوم برخی مشاوران املاک است که بارها مورد انتقاد شهروندان قرار گرفته است. در آخرین اقدام، دولت برنامه‌ای به‌منظور تشدید نظارت بر فعالیت مشاوران املاک غیرمجاز را در دستور کار قرار داده که پس از جمع‌بندی نتایج جلسات کمیسیون‌های مرتبط اجرایی خواهدشد. براساس آمار، اواخر سال گذشته، رشد نرخ مسکن در تهران به ۶۶ درصد رسید. بررسی‌های میدانی امسال نیز از نوسان نرخ‌های پیشنهادی آپارتمان در پایتخت حکایت دارد. با وجود اثرگذاری بازارهای موازی، تورم عمومی و هزینه ساخت در نرخ تمام شده مسکن؛ نمی‌توان از نقش واسطه‌های ملکی به‌عنوان عامل ثانویه ایجاد التهاب در بازار مسکن گذشت. موضوعی که در سال‌های گذشته موجب نارضایتی طرفین معامله شده است. به نظر می‌رسد در ایران و به‌ویژه کلانشهر تهران؛ ۳ عامل تضاد منافع، گره خوردن کمیسیون مشاوران املاک به نرخ ملک و رقابت منفی در این صنف باعث شده بازوی آرامش‌بخش بازار مسکن به عامل آشفتگی تبدیل شود.

نظارت بر فعالیت بنگاه‌های معاملات ملکی یکی از راهکارهای مهم در کنترل نرخ تمام‌شده مسکن و حتی کاهش نرخ آن است

پشت پرده معاملات ملک

فرشید ایلاتی، کارشناس حوزه مسکن به صمت گفت: سوداگری و واسطه‌گری ملک در ایران جزو کارهای پرسود و بی‌دردسر است، در نتیجه درسال‌های اخیر بنگاه‌های املاک به دلیل نقش واسطه‌گری بین خریداران و فروشندگان، حق‌الزحمه زیادی به جیب می‌زنند. برخی از این واحدهای صنفی برای دریافت کمیسیون بیشتر از طرفین، تمایل زیادی برای افزایش غیرواقعی قیمت‌ها داشته و عملا نقش موثری در ایجاد التهاب بازار مسکن داشته‌اند. هرچند فعالان این صنف با رد نقش یاد شده؛ در افزایش قیمت ملک، هیچ نقشی برای خود قائل نیستند. ایلاتی، در ادامه افزود: باید این نکته را هم مدنظر داشت که برخی مشاوران املاک، تنها در ظاهر از راه واسطه‌گری قانونی اقدام به درآمدزایی می‌کنند، اما در باطن، با هدف کسب سودهای غیرمتعارف، املاک خوش‌نرخ و زیرنرخ را از مشتری‌هایی که نیاز مالی دارند، خریداری و طی چند مرحله معامله صوری، در دور آخر، به مصرف‌کننده واقعی می‌فروشند، اما تا زمانی که نرخ را چندبرابر نکرده باشند، اجازه فروش فایل به مصرف‌کننده واقعی را نمی‌دهند. این کارشناس خاطرنشان کرد: همین ترفند دلالان باعث ادامه‌دار شدن افزایش قیمت‌ها در بازار مسکن شده، در حالی که بارها شاهد ایجاد بازار سیاه با هر نوسان قیمتی هستیم. در این شرایط عده‌ای از سوداگران بازار روی قیمت‌ها موج‌سواری کرده و هر بار هم، نهادهای نظارتی و نهادهای متولی با قاطعیت اعلام می‌کنند که دست دلالان و واسطه‌گران را کوتاه خواهند کرد و اجازه فعالیت به آنها نخواهند داد. با این حال، به‌دلیل اینکه قانون برخورد با واسطه‌گری به‌طور کامل به مرحله اجرا نمی‌رسد، عده‌ای به‌دنبال برهم‌زدن فضای اقتصادی هستند، با اینکه مجازات این افراد که مخل فضای اقتصادی و امنیت روانی جامعه هستند، بسیار سبک است. وی با بیان اینکه، نقش بنگاه‌ها در قیمت‌سازی را نمی‌توان به تمام شهرها تعمیم داد، افزود: در بعضی مناطق در برخی از دفاتر املاک شاهد تحرکاتی هستیم.

در این دفاتر، تعدادی سرمایه‌گذار با مسئولان املاک برای خرید املاک خوش‌نرخ تبانی می‌کنند و با ایجاد نوسان در بازار در نهایت منجر به ایجاد زنجیره‌ای از رانت و فساد در این بخش می‌شوند. وی زد و بند مشاوران املاک با مالکان، ورود بنگاه‌ها به فرآیند ساخت‌وساز و خرید خانه‌های خوش‌نرخ و عرضه آن با قیمت بالاتر را از دیگر جذابیت‌های ایجاد بنگاه املاک عنوان و تصریح کرد: در برخی کشورهای توسعه‌یافته مانند امریکا، مشاور خرید و فروش جداست یعنی یک مشاور برای خرید و مشاور دیگری برای فروش ملک معرفی می‌شود. البته اجرای چنین الگویی در کشور نیاز به زیرساخت‌هایی دارد. متاسفانه در کشور ما همیشه این تبانی بین مالکان و دفاتر وجود داشته است و املاکی‌ها باتوجه به اینکه مستاجران یک منطقه همیشه ثابت نیستند، بیشتر هوای مالکان را دارند و سعی دارند قیمت‌ها را به‌نفع مالک اعلام کنند. وی در پایان گفت: کنترل چگونگی فعالیت تمامی بنگاه‌های معاملات ملکی و کوتاه کردن دست دلالان مسکن از روند خریدوفروش خانه در سراسر ایران می‌تواند یکی از راهکارهای مهم در کنترل نرخ تمام‌شده مسکن و حتی کاهش بهای آن باشد.

یکی از معضلات موجود در صنف مشاوران املاک، اشراف نداشتن شاغلان این صنف به قوانین و مقررات حقوقی است

فعالیت خارج از عرف برخی مشاوران املاک

امیر مقیمی، کارشناس بازار مسکن نیز درباره این موضوع به صمت گفت: به‌طورمسلم، اقدامات اخیر درباره نظارت و برخورد با بنگاه‌های متخلف ارزشمند است و می‌تواند مانع فعالیت برخی دلالی‌های مخرب شود. در سال‌های اخیر، بازار مسکن از حساسیت زیادی برای شهروندان برخوردار بوده و در این میان، متاسفانه فعالیت خارج از عرف برخی مشاوران املاک، ضربه‌های مهلکی نیز بر این بازار زده است. هرچند در کشور دلالی مسکن وجود دارد، اما باید این موضوع را نیز در نظر گرفت که بیشتر دلالی‌های مسکن که به‌طورمشخص مشاوران املاک انجام می‌دهند، به منطقه موردمعامله بستگی دارد؛ یعنی معاملاتی که در مناطق کم‌برخوردار انجام می‌شود، به‌دلیل بضاعت مالی اندک معامله‌شوندگان، مانور مشاوران املاک برای بالا بردن قیمت‌ها نسبت به مناطق برخوردار شهری کمتر است. به عبارتی در مناطقی که افراد ثروتمند ساکن هستند، مشاوران املاک در نقش فروشنده یا موجر ظاهر و برای کسب سود بیشتر، قیمت‌های خارج از عرف پیشنهاد می‌دهند و باعث گرانی مسکن می‌شوند.

وی در ادامه افزود: راهکارهای مختلفی که بنگاهداران از آنها برای دریافت سود بیشتر استفاده می‌کنند، باعث شده بخش زیادی از اقشار جامعه،اعتمادی به آنها نداشته باشند. البته اتحادیه املاک تهران می‌گوید که در سطح شهر بازرسانی قرار داده‌اند که به کار مشاوران املاک نظارت می‌کنند، با این وجود، هنوز هم این تخلفات را شاهد هستیم و به‌نظر نمی‌آید این نظارت و بازرسی‌ها، ترسی به دل این بنگاهداران انداخته باشد. مقیمی گفت: در چنین شرایطی است که دولت به‌دنبال راه‌اندازی گشت‌های میدانی برای شناسایی خانه‌های خالی و بنگاهداران متخلف است. به‌تازگی و به‌منظور تدوین دستورالعمل کاهش و کنترل نرخ حقوقدانان می‌گویند بندبند و کلمه‌به‌کلمه متن قراردادها، حاوی مفاهیمی است که اگر به آنها توجه نکنیم، ممکن است فردی تمام دارایی خود را با امضای یک سند عادی از دست بدهد. نکته قابل‌تامل در اینجا این است که برخی مشاوران املاک در حالی قولنامه‌ها و اسناد عادی را می‌نویسند که هیچ سواد حقوقی به‌معنای سواد دانشگاهی و رسمی در این زمینه ندارند که این موضوع نیز باید موردتوجه قرار گیرد.

یکی از معضلات موجود در صنف مشاوران املاک، اشراف نداشتن شاغلان این صنف به قوانین و مقررات حقوقی است

سخن پایانی

یکی از نکات عجیب در بازار مسکن، رشد تصاعدی تعداد بنگاه‌های معاملات ملکی، باوجود کاهش شدید قدرت خرید مردم است. رشد ۴۰ برابری تعداد بنگاه‌های معاملات ملکی ثبت‌شده طی ۳۰ سال گذشته باوجود افت محسوس قدرت خرید مسکن مردم، معمای چگونگی ادامه حیات اقتصادی این بنگاه‌ها را در ذهن ایجاد می‌کند. این معما البته با نگاهی به بازار مسکن و وضع فعالیت بنگاهداران در این بازار به‌سادگی حل می‌شود.

ورود مستقیم بنگاهداران به بازار در نقش دلال با هدف کسب سودهای کلان، مهم‌ترین انگیزه آنها برای فعالیت در حرفه مشاوری املاک و البته تنها دلیل رشد برق‌آسای این بنگاه‌ها در سال‌های اخیر است. صرف‌نظر از معدود بنگاهدارانی که خود را آلوده به سفته‌بازی و نرخ‌سازی‌های کاذب نمی‌کنند و عموما افرادی باسابقه در این حرفه هستند، اکنون بخش قابل‌توجهی از بنگاهداران در بازار مسکن نقش دلال را بازی می‌کنند. یکی از جذاب‌ترین مزیت‌های ورود دلالان به بازار مسکن، سوءاستفاده از رانت اطلاعات خریدوفروش واحدهای مسکونی است. در واقع، این افراد با افتتاح بنگاه معاملات ملکی و تبدیل شدن به محل رجوع خریداران و به‌ویژه فروشندگان مسکن، از آگهی‌های تجمیع‌شده در بنگاه سوءاستفاده و اقدام به خرید واحدهایی می‌کنند که ظرفیت رشد نرخ بیشتری دارند و سپس همین واحدها را با قیمتی بالاتر به فروش می‌رسانند. هدف این دلالان از فعالیت به‌عنوان مشاور املاکی، اولویت یافتن در خرید واحدهای ارزان‌تر و رسیدن به سود کلان از فروش همین واحدها به خریداران است. در چنین شرایطی، فروشندگان و خریداران مسکن بیش از هر چیز به طعمه‌های دلالان برای کسب سود تبدیل می‌شوند.

استفاده از بلاک‌چین در معادن بزرگ

معدنکاری دیجیتال با تاثیرات چشمگیر خود شرکت‌های بزرگ معدنی از کشورهای مختلف را به خود جذب کرده است. افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها، افزایش قدرت نظارت و کنترل فعالیت‌ها در معادن و کارخانه‌ها و افزایش ضرایب ایمنی، از ثمرات تجربه‌شده تلفیق فناوری‌های نوین با معادن و صنایع‌معدنی است.به‌گزارش ایسنا، استفاده از هوش‌مصنوعی (AI) و اینترنت‌اشیا (IOT) می‌تواند نظارت بر ماشین‌آلات معدنی و نیروی کار را به‌منظور افزایش بازدهی و کاهش خطرات محیط کار، تسهیل کند. نصب تجهیزات لازم روی ماشین‌آلات برای اتصال به شبکه اینترنتی و مجهز کردن آنها به اینترنت‌اشیا از روش‌های نوین کنترل و هدایت ماشین‌آلات توسط اپراتور و از راه دور به‌شمار می‌آید. از طرف دیگر، هوش‌مصنوعی، هم برای بهبود عملکرد ماشین‌آلات و هم برای بررسی عملکرد نیروی کار انسانی به‌کار گرفته می‌شود. از «بلاک‌چین» نیز به‌عنوان شبکه‌ای یکپارچه برای ذخیره داده‌ها و نظم بخشیدن به این سیستم‌ها استفاده می‌شود. به‌گزارش سایت شرکت «ریوتینتو»، این شرکت در سال ۲۰۲۱ سامانه‌ای به نام «استارت» (START) را به‌وسیله فناوری بلاک‌چین راه‌اندازی کرد. این سامانه برچسبی مشابه برچسب موادغذایی را روی محصولات آلومینیومی می‌چسباند که اطلاعات محصول را از ابتدایی‌ترین مرحله تولید رهگیری می‌کند.

همچنین سایت «فست‌مارکتز» در گزارشی اعلام کرد: شرکت «آنگلو آمریکن» یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های معدنی دنیا، در سال ۲۰۱۹ راه‌حلی مبتنی بر بلاک‌چین را برای رهگیری زنجیره تولید سنگ‌های قیمتی ارائه کرده است.به‌گزارش سایت «رویترز»، در دسامبر سال ۲۰۲۱ نیز شرکت «بی‌اچ‌پی بیلیتون» یکی دیگر از غول‌های معدنی جهان، نخستین معامله خود بر بستر بلاک‌چین را به ارزش ۳۰ میلیون دلار برای فروش کنسانتره مس به یک شرکت چینی انجام داد. این در حالی است که شرکت ریوتینتو یک‌سال پیش از این معامله، مبلغ حاصل از یک معامله سنگ‌آهنی را بر بستر بلاک‌چین دریافت کرده بود.

بررسی صمت از تاثیر انقلاب صنعتی چهارم بر معدن

اینترنت اشیا، معادن را به کدام سو می‌برد؟

انقلاب صنعتی چهارم در معادن بسترهایی را فراهم می‌کند تا معدنکاران دیگر ابزارهای دستی و آسیب‌زا را کنار بگذارند. یکی از رکن‌های اساسی انقلاب صنعتی چهارم حوزه سرمایه انسانی و فرهنگ‌سازمانی است، اما آنچه مشهود است، آن است که صنعت نسل ۴، در ایران نوپا محسوب می‌شود و برخی شرکت‌ها و صنایع در سال‌های اخیر گام‌هایی در راستای تحول دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم برداشته‌اند. صمت در این گزارش به تاثیر انقلاب صنعتی چهارم بر بخش معادن در گفت‌وگو با ۲ فعال معدنی پرداخته است.

عکس: صمت

شهریار خادمی
editor@smtnews.ir

صنایع تحت‌الشعاع انقلاب صنعتی چهارم

عماد هاشمی‌زاده، کارشناس معدن در گفت‌وگو با صمت در مورد موضوع یادشده اظهار کرد: انقلاب صنعتی چهارم به‌عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی و صنعتی جهان در حال حاضر، به‌شدت در حال تحت‌الشعاع قرار دادن صنعت معدن است. این انقلاب شامل استفاده از فناوری‌های نوینی است که سبب بهبود عملکرد و بهره‌وری در صنعت معدن خواهد شد. استفاده از داده‌کاوی، هوش‌مصنوعی، اینترنت اشیا و رباتیک در صنعت معدن امکانات جدیدی را فراهم کرده است. این فناوری‌ها به شرکت‌های معدن کمک می‌کنند تا به بهبود عملکرد، افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و حفظ سلامت و ایمنی کارگران برسند.وی ادامه داد: ضمن اینکه استفاده از دستگاه‌های خودکار و هوشمند برای استخراج مواد معدنی و پردازش آنها از اهمیت بسیاری برخوردار است. به‌عنوان‌مثال، استفاده از ربات‌ها و دستگاه‌های هوشمند برای حفر و استخراج و همچنین سامانه‌های خودکار برای پردازش مواد معدنی، کاهش هزینه‌های تولید و افزایش بهره‌وری را به‌همراه دارد.

این فعال معدنی بیان کرد: همچنین، انقلاب صنعتی به‌معنای تغییر در فرآیند استخراج و پردازش مواد معدنی است. به‌عنوان‌مثال، استفاده از فناوری‌های موردنیاز برای استخراج مواد معدنی در اعماق اقیانوس‌ها و زیرزمین، توسعه کارآمدترین محصولات معدنی و همچنین توسعه فناوری‌های جدید برای بازیافت مواد معدنی از پسماندها و زباله‌های معدنی؛ باتوجه به اینکه صنعت معدن به‌عنوان یکی از صنایع اساسی در اقتصاد جهانی تلقی می‌شود، انجام این انقلاب صنعتی در معادن ضروری به نظر می‌رسد.

هاشمی‌زاده در پاسخ به این سوال که آیا این انقلاب صنعتی در معادن به ایجاد شغل جدیدی منجر شده است، اظهار کرد: با اینکه در این انقلاب صنعتی، فناوری‌های نوین برای بهبود عملکرد و بهره‌وری در صنعت معدن استفاده می‌شود، اما برای پیاده‌سازی و بهره‌برداری از این فناوری‌ها، نیاز به افراد با تخصص و مهارت در زمینه فناوری و مهندسی داریم. بنابراین، این انقلاب در معادن به ایجاد شغل جدیدی در حوزه‌های مختلفی ازجمله تحقیق و توسعه، طراحی و ساخت دستگاه‌های هوشمند، عیب‌یابی و تعمیرات، مدیریت پروژه، مدیریت داده و ... منجر شده است.

وی افزود: همچنین، با بهبود عملکرد و بهره‌وری در صنعت معدن، شرکت‌های معدنی می‌توانند هزینه‌های تولید را کاهش دهند و برای افزایش سود و رقابت‌پذیری بیشتر به بهبود شرایط کاری کارگران توجه کنند. بنابراین، انقلاب صنعتی چهارم در معادن به‌علاوه ارتقای فناوری، به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید نیز منجر شده است.

کاهش کار یدی

این فعال معدنی بیان کرد: انقلاب صنعتی چهارم در معادن به بهبود شرایط کاری کارگران کمک کرده است. با استفاده از فناوری‌های نوین، می‌توان بهبود در ایمنی و سلامت کارگران را فراهم و همچنین کاهش حوادث و نواقص کاری را ایجاد کرد. با استفاده از ربات‌ها و دستگاه‌های هوشمند در کارگاه‌های معدن، می‌توان کارگران را از خطراتی مانند صدمات جسمانی و آسیب‌های ناشی از بارهای سنگین و خستگی حفظ کرد، همچنین این فناوری‌ها می‌توانند به کاهش میزان استفاده از نیروی انسانی در برخی فرآیندهای خطرناک کمک کنند.

وی ادامه داد: علاوه بر این، استفاده از دستگاه‌های هوشمند و خودکار در معادن، به کاهش زمان و هزینه‌های مربوط به بررسی و تعمیرات دستگاه‌ها و تجهیزات کمک می‌کند. این باعث می‌شود که کارگران به‌راحتی و با امنیت بیشتری بتوانند در شرایط بهتری کار کنند. بنابراین، انقلاب صنعتی چهارم در معادن به بهبود شرایط کاری کارگران کمک کرده و باعث شده است که کارگران در محیطی امن و بدون خطرات بیشتری کار کنند، هرچند با استفاده از فناوری، استفاده از نیروی کار یدی کاهش پیدا می‌کند و امکان بیکار شدن کارگران وجود دارد.

هاشمی‌زاده در پاسخ به این سوال که آیا این فناوری‌ها در معادن ایران نیز استفاده می‌شوند، اظهار کرد: بله، فناوری‌های انقلاب صنعتی چهارم در معادن در حال حاضر در ایران نیز استفاده می‌شوند. در حوزه معادن، شرکت‌های معدنی در ایران از فناوری‌های نوینی مانند شبکه‌های اینترنت اشیا (IoT)، هوش‌مصنوعی، ماشین بینایی، رباتیک و دستگاه‌های هوشمند استفاده می‌کنند. برای‌مثال، در معدن زغال‌سنگ؛ از دستگاه‌های هوشمند برای کنترل و نظارت بر فرآیند حفاری، بارگیری و حمل‌ونقل استفاده می‌شود. همچنین، در معادن طلا، از دستگاه‌های هوشمند برای بهبود کیفیت و کاهش زمان تولید استفاده می‌شود.

وی ادامه داد: همچنین، در ایران گام‌های بزرگی در ارتقای فناوری‌های مورداستفاده در معادن برداشته شده است. به‌عنوان مثال، در سال ۱۳۹۹، یکی از شرکت‌های معدنی بزرگ ایران اعلام کرد که توانسته است با استفاده از فناوری‌های نوین، بهبود ۲۰ درصدی در بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید را ایجاد کند. بنابراین، فناوری‌های انقلاب صنعتی چهارم در معادن در حال حاضر در ایران نیز استفاده می‌شوند و کمک کرده‌اند تا بهبودی در عملکرد و بهره‌وری در معادن ایران حاصل شود.

این فعال معدنی با بیان اینکه استفاده از فناوری‌های انقلاب صنعتی در معادن ایران بهبودی در شرایط کاری کارگران را نیز به‌همراه داشته است، اظهار کرد: با استفاده از این فناوری‌ها، می‌توان بهبود در ایمنی و سلامت کارگران را فراهم و همچنین کاهش حوادث و نواقص کاری را ایجاد کرد. با بهبود عملکرد و بهره‌وری در صنعت معدن، شرکت‌های معدنی می‌توانند هزینه‌های تولید را کاهش دهند و برای افزایش سود و رقابت‌پذیری، بیشتر به بهبود شرایط کاری کارگران توجه کنند.

حمایت دولت از فناوری انقلاب صنعتی چهارم

وی در پاسخ به این سوال که این فناوری‌ها در تمامی معادن ایران استفاده می‌شوند یا خیر، اظهار کرد: استفاده از فناوری‌های انقلاب صنعتی در معادن ایران، به‌دلیل محدودیت‌های مختلف، در تمامی معادن ایران صورت نمی‌گیرد. اما به‌طورکلی، باتوجه به اهمیت بهبود بهره‌وری و افزایش کیفیت و کمیت تولید، بسیاری از شرکت‌های معدنی در ایران از فناوری‌های انقلاب صنعتی استفاده می‌کنند. به‌هرحال، به دلیل اینکه فناوری‌های انقلاب صنعتی ممکن است با شرایط و نیازهای مختلف هر معدن متفاوت باشند، استفاده از این فناوری‌ها در تمامی معادن ایران ممکن نیست. بااین‌حال، باتوجه به اهمیت بهبود شرایط کاری و بهره‌وری در صنعت معدن، انتظار می‌رود که استفاده از فناوری‌های انقلاب صنعتی در بیشتر معادن ایران در آینده افزایش یابد.

وی ادامه داد: از طرف دیگر، دولت ایران نیز به‌دنبال توسعه فناوری‌های نوین در صنعت معدن است. برای مثال، آقای فاطمی‌امین، وزیر پیشین صمت اعلام کرد که دولت در حال اجرای برنامه‌هایی برای توسعه فناوری‌های نوین در صنعت معدن و سنگ‌های زینتی است. بنابراین، شرکت‌های معدنی در ایران به‌دنبال توسعه فناوری‌های جدیدتر هستند و دولت نیز در راستای توسعه فناوری‌های نوین در صنعت معدن تلاش می‌کند. هاشمی‌زاده در پاسخ به این سوال که آیا دولت برای توسعه فناوری‌های نوین در معدن، حمایت‌هایی ارائه می‌دهد، اظهار کرد: دولت ایران برای توسعه فناوری‌های نوین در صنعت معدن، حمایت‌هایی ارائه می‌دهد. این حمایت‌ها شامل ارائه تسهیلات مالی، تسهیلات تحقیق و توسعه، ایجاد مراکز تحقیق و توسعه و تسهیلات ویژه برای شرکت‌های دانش‌بنیان است. بنابراین، می‌توان بیان کرد که دولت ایران برای توسعه فناوری‌های نوین در صنعت معدن، حمایت‌های متعددی ارائه می‌دهد. این حمایت‌ها به‌منظور افزایش تولید، بهبود بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید در صنعت معدن ایران استفاده می‌شود.

استفاده از دستگاه‌های خودکار و هوشمند برای استخراج مواد معدنی و پردازش آنها از اهمیت بسیاری برخوردار است

واژه‌ای آشنا برای صنعتگران

مسعود زارع، کارشناس و فعال معدن در گفت‌وگو با صمت گفت: تحول دیجیتال دیگر واژه‌ای ناآشنا برای صنایع نیست. در حال حاضر تمامی صنعتگران و فعالان این عرصه با انقلاب صنعتی چهارم و تحولات دیجیتال آشنایی دارند. معادن به‌عنوان یکی از صنایع مهم و تاثیرگذار در دنیا، عامل و پایه تولید مواد و محصولات گسترده‌ای هستند. به‌همین‌دلیل می‌توان به قطعیت گفت که این بخش از صنایع جهان نیاز به استفاده از تحولات دیجیتال دارند.وی ادامه داد: انقلاب صنعتی چهارم در معادن، تمامی ابعاد و بخش‌های عملیات معدنکاری را در برمی‌گیرد. نقشه‌برداری‌های معدنی، اکتشاف، استخراج و حتی فرآوری می‌تواند با استفاده از تکنولوژی‌های موج چهارمی به بهترین شکل و با بهره‌وری بالا انجام شود.

زارع بیان کرد: عملیات نقشه‌برداری در معادن، یکی از مباحث مهم و ریشه‌ای در توسعه و پیشرفت است. معادن کشورمان به‌دلیل موقعیت جغرافیایی خود با مشکل تکنولوژی و نقشه‌برداری پیشرفته روبه‌رو هستند. چالش تهیه نقشه‌های دقیق و علمی در تمامی موقعیت‌های معدنی کشور وجود دارد. متاسفانه هنوز هم فعالان معدنی شرایط مناسبی برای نقشه‌برداری مناسب و دقیق ندارند و این چالش منجر به از دست رفتن منابع عظیم و قابل‌اتکا معدنی شده است. در کشورهای توسعه‌یافته دنیا و همزمان با رشد انقلاب صنعتی چهارم در معادن، بخشی از این مشکلات با استفاده از فناوری‌های جدید، تکنولوژی‌ها و مباحث علمی حل‌شده است. انقلاب صنعتی چهارم، یک انقلاب صنعتی جدید است که نیاز به یکپارچگی نوآورانه در سیستم‌ها، فرآیندها و محصولات مولد را دارد، تا چرخه‌های عمر محصول، فرآیند و کارخانه را هماهنگ کند.

وی افزود: سرعت رشد فناوری‌های مرتبط با انقلاب صنعتی چهارم در حال افزایش است. این فناوری‌ها مبتنی بر هوشمندسازی، مجازی‌سازی و رباتیک هستند و ارتقای عظیمی در صنایع و خدمات می‌دهند. این تحولات منجر به کاهش زمان و هزینه مصرفی و نیز افزایش کیفیت پروژه‌های زمین‌شناسی می‌شود. در این راستا، تحول در گرایش‌های زمین‌شناسی نیز لازم است تا در راستای شکوفایی انقلاب صنعتی چهارم در معادن قرار گیرند.

کمک به استخراج مواد معدنی

این فعال معدنی در ادامه اظهار کرد: دستیابی به ذخایر عمیق معدنی یکی از مباحثی است که در عملیات معدنکاری بسیار کاربرد دارد. انقلاب صنعتی چهارم در معادن، فناوری‌ها و تکنولوژی‌هایی را در اختیار معادن قرار می‌دهد تا علاوه بر دستیابی به ذخایر معدنی به ذخایر عمیق هم دسترسی داشته باشند. پهپادها از آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا هستند که مزیت‌های استفاده از آنها در حوزه معدنکاری نیز مسجل شده است. در بسیاری از معادن دنیا با استفاده از پهپادها، فرآیندهای اکتشاف با نتایج مطلوب انجام می شود. انقلاب صنعتی چهارم در معادن این امکان را فراهم می‌کند تا معدنکاران با استفاده از داده‌های ارزشمندی که با فناوری‌های جدید به‌دست می‌آورند به بهترین شکل محدوده‌های معدنی را شناسایی کنند. وی ادامه داد: هوش‌مصنوعی می‌تواند در استخراج مواد معدنی به شرکت‌ها کمک کنند. با اینکه این یک کاربرد کاملا جدید از هوش‌مصنوعی و یادگیری ماشینی است، اما بسیاری از شرکت‌های معدنی نسبت به چشم‌انداز آن هیجان‌زده. وقتی حوزه‌های اکتشاف معدن با استفاده از هوش‌مصنوعی به سودآورتر شدن صنعت معدن کمک کند، این تلاش‌ها با دقت بیشتری انجام خواهند گرفت.

انقلاب صنعتی چهارم در معادن این امکان را فراهم می‌کند تا معدنکاران علاوه بر افزایش قابل‌توجه بهره‌وری شاهد کاهش چشمگیر خطاها باشند. یکی از مزیت‌های اکتشاف موج چهارمی همان کاهش خطاها و یافتن دقیق و درست محدوده‌های معدنی است.

زارع بیان کرد: انقلاب صنعتی چهارم در معادن بسترهایی را فراهم می‌کند تا معدنکاران دیگر ابزارهای دستی و آسیب‌زا را کنار بگذارند. بیشتر عملیات معدنکاری با استفاده از ابزارهای جدید و بر بستر فناوری‌های روز دنیا انجام می‌شود. برای مثال، حفاری‌های دستی در گذشته باعث بالا رفتن خطاها، افزایش تلفات انسانی و حتی خطاهای علمی می‌شد؛ اما با رشد علم و دانش در صنایع، ابزارهایی در اختیار معدنکاران قرار می‌گیرد که با استفاده از آن می‌توان با کمترین خطا بیشترین بهره‌وری را داشت، هرچند این موضوع سبب به چالش کشیده شدن معیشت کارگران می‌شود.

عملیات نقشه‌برداری در معادن، یکی از مباحث مهم و ریشه‌ای در توسعه و پیشرفت است

سخن پایانی

حرکت به‌سمت صنعت نسل چهارم نیازمند یک‌سری اقداماتی است که بخشی از آنها فراسازمانی و بخشی دیگر درون‌سازمانی است. از طرف دیگر، هوش‌مصنوعی، هم برای بهبود عملکرد ماشین‌آلات و هم برای بررسی عملکرد نیروی کار انسانی به کار گرفته می‌شود، اما همان‌طور که کارشناسان اشاره کردند، انقلاب صنعتی چهارم در کنار مزایای بی‌شمار، معایبی هم دارد. بنابراین، باید همه جوانب را برای بهره‌برداری اصولی در نظر گرفت.

یادداشت

چالش‌های تمام‌نشدنی صنایع‌معدنی

آنوش رحام
فعال صنعت فولاد

چالش‌های متعددی، فعالیت در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن را متاثر می‌کند. در سال‌های اخیر، بارها واژه تنظیم بازار به گوش‌تان خورده، تنظیم بازار جزو اولویت‌های اصلی وزارت صمت بوده و بخش بزرگی از انرژی تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران این نهاد را به خود اختصاص داده و در چنین فضایی، تولید یا تامین زیرساخت‌های موردنیاز تولید به حاشیه رانده شده است. این مشکل در شرایطی عملکرد فعالان بخش معدن و صنعت را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است که وزارت صمت از اساس وظیفه‌ای در قبال کنترل قیمت‌ها ندارد. در چنین شرایطی، مسائل مهم‌تر به حاشیه رانده می‌شوند و همین موضوع نیز تاثیر منفی بر عملکرد صنایع دارد.

بهای محصولات مختلف از پارامترهای مختلفی تاثیر می‌گیرند، اما رسیدگی به روند رو به رشد سطح عمومی قیمت‌ها که از آن با عنوان تورم هم یاد می‌شود، برعهده وزارت صمت نیست.

در ادامه باید خاطرنشان کرد که تامین مواد اولیه موردنیاز تولید در بسیاری از زنجیره‌های صنعتی به چالشی جدی برای تولیدکنندگان بدل شده است. کمبود مواد پایه، روند تولید در بسیاری از صنایع تکمیلی را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.

این کمبود از دلایل مختلفی نشأت می‌گیرد که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به توسعه ناهمگون زنجیره تولید، تحریم و محدودیت‌های جدی برای واردات مواد اولیه، کمبودهای زیرساختی از جمله در بخش تامین انرژی و.... اشاره کرد.

وزارت صمت در مقام نهادهای تصمیم‌گیر و موظف برای ساماندهی شرایط، اقدام به اخذ راهکارهای کوتاه‌مدت برای رفع این مشکل می‌کند. به‌عنوان‌مثال، در شرایطی که کشور با کمبود یک کالای پایه روبه‌رو است، مواد اولیه به‌شکل سهمیه‌بندی در اختیار صنایع پایین‌دستی قرار می‌گیرد. این در حالی است که تامین مواد اولیه به‌شکل سهمیه‌بندی و پایین‌تر از ظرفیت تولید، راهکاری دائم و حتی بدون ضرر نیست. تولید با ظرفیت پایین به‌منزله افت بهره‌وری در صنایع نهایی است و در مواردی به تعطیلی یک واحد نیز منجر می‌شود.

وزارت صمت موظف است که ضمن توجه به کمبودهای ساختاری موردبحث و محدودیت‌های منابع، چالش‌های پیش‌روی تامین ارز و... برای رفع اصولی‌تر این مشکل برنامه‌ریزی کند. به‌عنوان‌مثال، تولیدکننده‌های بزرگ وابسته به دولت یا نهادهای دولتی که امکان دسترسی بهتری به بازارهای بین‌المللی را دارند، می‌توانند بخشی از این نیاز را تامین کنند تا ظرفیت صنایع مغفول نماند. البته این دست راهکارها نیز دائمی نیستند، بلکه تنها فرصتی برای رفع مشکلات در قالبی بلندمدت حاصل می‌شود. در ادامه باید، با افزایش ظرفیت تولید کالاهای پایه، به‌ویژه محصولاتی که کشور با کمبود آنها روبه‌رو است، در مسیر رفع مشکلات گام برداشت.

تولید فولاد جزو صنایع بزرگ و استراتژیک کشور است. تولید این محصول پرکاربرد و غیرقابل‌جایگزین در طول دهه‌های اخیر به‌سبب اهمیت و اثرگذاری آن در فرآیند توسعه کشور و همچنین باتوجه به ظرفیت‌های معدنی و انرژی توسعه یافته است. بااین‌وجود، توسعه زنجیره فولاد همگون نیست و همین موضوع نیز لطماتی را به تولید تحمیل می‌کند.

در درجه نخست آنکه، اکتشاف و استخراج سنگ‌آهن آن‌طور که باید موردتوجه نبوده است و همین موضوع نیز دورنمای عملکردی صنعت فولاد را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.

علاوه‌براین، در بخشی از حلقه‌های زنجیره فولاد از جمله در بخش تولید آهن اسفنجی با کمبود روبه‌رو هستیم. همزمان ظرفیت تولید گندله نیز به‌مراتب بالاتر از نیاز کشور برآورد می‌شود. این توسعه ناهمگون فعالیت در کل این زنجیره را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. برای رفع مشکلات حاکم بر این بخش باید از یک‌سو زمینه صادرات کالاهای مازاد فراهم شود. مابه‌ازای این صادرات، کمبودهای این زنجیره نیز مرتفع شود. فروش مازاد تولید یک محصول در بازار بین‌المللی تنها راه تداوم تولید و توسعه در یک زنجیره است. در همین حال، باتوجه به ارزآوری صادرات، امکانی برای تامین نیازهای ارزی صنعت مهیا خواهد شد. البته این درخواست با برنامه‌ریزی اصولی ممکن می‌شود.

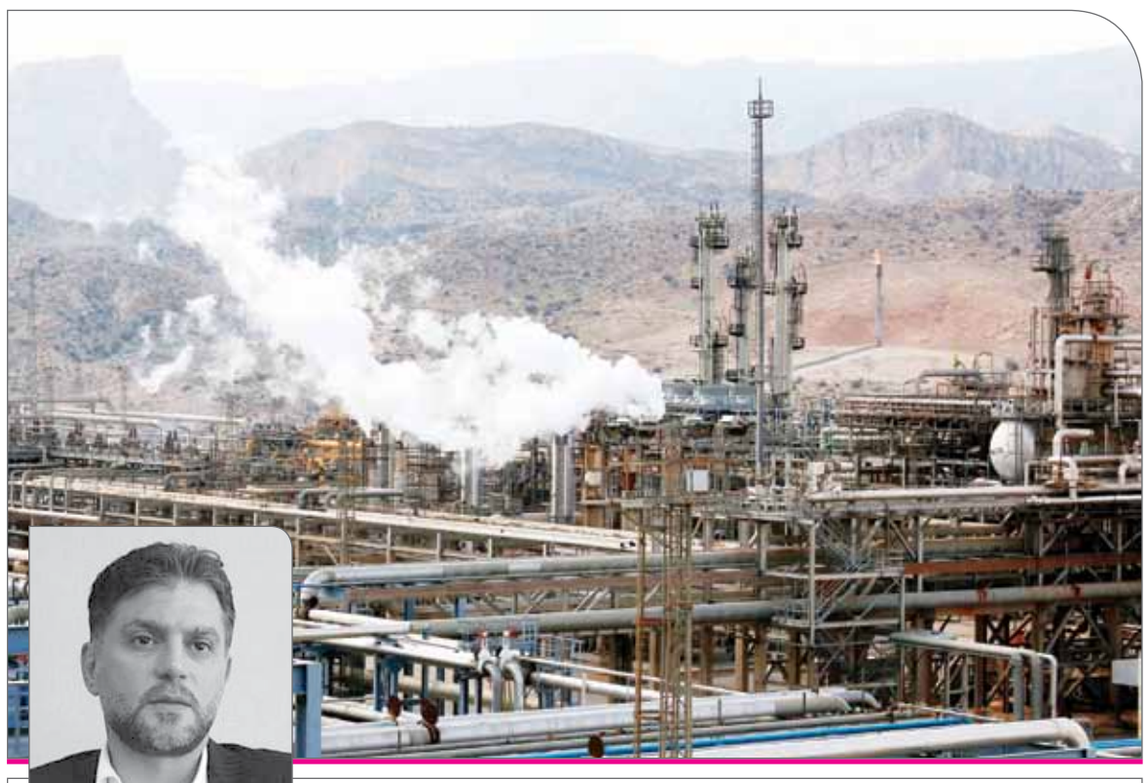
در پایان، باید تاکید کرد که سیاست‌گذاری پشت درهای بسته و بی‌توجه به نظرات تولیدکنندگان به‌ویژه فعالان بخش خصوصی، در سال‌های گذشته لطمات جدی را به تولید تحمیل کرده است. این دست سیاست‌گذاری‌های غلط که بیشتر در قالب صدور بخشنامه مشاهده می‌شوند، به سبب ناکارآمدی برای مدت زمان طولانی دوام نمی‌آورند، اما در همان زمان نیز لطمات غیرقابل‌جبرانی را به تولید تحمیل می‌کنند. برای گذر از این دست اشتباهات، انتظار می‌رود که در مسیر تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری از نظرات تولیدکنندگان و فعالان بخش خصوصی بهره گرفته شود.

تصمیم‌گیری پشت درهای بسته مشکل‌ساز بوده و رفع آن ضروری به‌نظر می‌رسد. علاوه بر این، چنانچه مدیران موظف شوند قبل از صدور بخشنامه، دلایل خود را به‌طوردقیق از اخذ تصمیمات اعلام کنند، بدون تردید از میزان بخشنامه‌های بی‌اساس کاسته و آسیب وارده به صنایع محدود خواهد شد.

کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت:

دستکاری نرخ خوراک پتروشیمی‌ها بورس را متلاطم می‌کند

امیرعباس آذرموند: یک کارشناس بازار سرمایه در انتقاد از تصمیم دولت مبنی بر تغییر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها به صمت گفت: «من فکر می‌کنم تصمیم اخیر دولت تلاشی دوباره و انحرافی برای تامین کسری بودجه است. نرخ خوراک پتروشیمی‌ها می‌تواند سالانه ۷۰ تا ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بر افزایش درآمدهای دولت اثرگذار باشد و با توجه به پیش‌بینی کسری بودجه ۵۰۰ هزار میلیارد تومانی، اجرای این سیاست‌ها هم نمی‌تواند مشکل دولت را مرتفع کند و باز هم دستگاه اجرایی باید راه‌های درآمدزایی بیشتر بیابد که برخی از این راه‌ها زیان‌آور و خسارت‌بار خواهد بود.
حمید میرمعینی، درباره عملکرد دولت‌های مختلف در سیاست‌گذاری‌ها گفت: «دوره اصلاحات بهترین دوره بود. هرچند نباید از ضعف‌های ساختاری در کل دوره ۴۴ سال اخیر چشم پوشید، اما دوره خاتمی وضعیت بهتری حاکم بود و حتی افق متفاوتی جلوه‌گر بود. به باور من حتی در زمان روحانی هم وضعیت تصمیم‌گیری‌ها بهتر از امروز بود. در دوران این دو رئیس جمهوری، دولت برای جبران کسری بودجه کمتر سراغ سفره و جیب مردم رفت اما در دولت‌های دیگر تقریبا همین وضعیت فعلی حاکم بوده است.»
متن کامل این گفت‌وگو را می‌توانید در ادامه بخوانید.

عکس: صمت

از هدر رفتن منابع و سرمایه‌های کشور که بگذریم، مسئله مهم این است که تصمیمات مقطعی می‌توانند به پیامدهایی بلندمدت منجر شوند که در نهایت به جای رفع مشکل، ایجاد بحران می‌کنند

◉ در آخرین اخبار وزیر اقتصاد در بازنگری و احتمال اصلاح قیمت‌گذاری نرخ خوراک پتروشیمی‌ها خبر داد. با توجه به تلاطم‌هایی که در گذشته تغییر این نرخ داشته، چه چشم‌اندازی از این تغییرات را در اقتصاد کشور می‌توانید مشاهده کنید؟

واقعیت این است که صادقانه نگریستن به مسائل امروز چندان راحت نیست چون در خود نکات تلخ و گاه تکان‌دهنده بسیاری دارد. امروز بخش مهمی از اقداماتی که به‌دست دولت سامان می‌یابند، از قیمت‌گذاری تا قانون‌گذاری، مورد توجه جدی فعالان اقتصادی و بازار قرار می‌گیرد. در این فعالیت‌ها مانند تعیین نرخ خوراک پتروشیمی‌ها یا نرخ بنزین، دولت تعیین‌کننده نهایی است و می‌تواند تصمیم بگیرد چه اقداماتی در دستور کار باشد.

اینجا بحث من این نیست که قیمت‌ها بالا بروند یا ثابت بمانند، زیرا این مسئله باید در فرآیند اتخاذ تصمیم و سیاست مناسب محاسبه و سنجیده شود. مسئله اصلی این است که برای چنین سیاست‌گذاری‌ها و تغییرات در نرخ کالاهای استراتژیک باید نگاهی همه جانبه وجود داشته باشد و با این رویکرد بسته نهایی وارد مرحله سیاست‌گذاری و اجرا شود. این مهم‌ترین نکته‌ای است که گاهی مورد غفلت دولت‌ها قرار می‌گیرد.

به طور واقعی اگر بخواهم به سیاست‌هایی که در این مدت اتخاذ شده، نگاهی داشته باشم، با صراحت می‌گویم که تصمیمات گرفته شده، یکسره تک بعدی و کوتاه مدت هستند و به همین دلیل در دو سال گذشته توفیقی نصیب دولت سیزدهم نشده است. سیاستی می‌تواند به توسعه یا رشد پایدار منجر شود که خود نگاهی جامع، بلندمدت و همه جانبه داشته باشد. نگاه‌های یک‌سویه نه تنها اهداف بزرگی را محقق نخواهند کرد بلکه منجر به کسب نتایجی در تضاد با اهداف اولیه می‌شوند. به نظر می‌رسد باید به این تصمیمات مقطعی به عنوان یکی از عوامل مشکل‌ساز در اقتصاد کشور، به طور جدی نگریسته شود. همچنین باید تلاش‌ها را بر این اساس بگذاریم که چنین تصمیماتی به‌تدریج از نظام تصمیم‌گیری کشور حذف شود.

◉ تبعات تصمیمات مقطعی و کوتاه مدت را چه می‌دانید؟

از هدر رفتن منابع و سرمایه‌های کشور که بگذریم، مسئله مهم این است که تصمیمات مقطعی می‌توانند به پیامدهایی بلندمدت منجر شوند که در نهایت به جای رفع مشکل، ایجاد بحران می‌کنند. این را هم در کشور تجربه کردیم و تاوان آن را هم چند بار پرداختیم. بارها به دوره دولت نهم و دهم به عنوان دوره‌ای که نگاه مقطعی حاکمیت بر نظام تصمیم‌گیری حاکم بود، اشاره شده است. در اواخر دوره تصدی این دولت، ماجراهای فراوانی بر سر تعیین نرخ خوراک پتروشیمی‌ها ایجاد شد و همان زمان هم تصمیماتی مشابه با آنچه امروز می‌گویند، گرفتند و در نهایت شرکت‌های پتروشیمی قدرت خود را از دست دادند و با توجه به اینکه در آن مقطع زمانی، فراورده‌های پتروشیمی با کاهش نرخ در بازارهای جهانی مواجه شدند، شرکت‌های ایرانی قدرت رقابت با رقبای جهانی را از دست دادند.

در این میان بد نیست یکبار دیگر از ظرفیت‌های اقتصادی ایران حرف بزنیم. ایران جزو ۵ کشور اول جهان در ذخایر معدنی است، به همراه روسیه دو کشور اصلی دارنده گاز و نفت است و جمعیتی جوان و اغلب تحصیل‌کرده دارد که می‌توانند به سرعت چرخ‌های تولید را به حرکت درآورند. این موارد نشان‌دهنده ظرفیت‌ها و مزیت‌های اقتصاد ایران است که با داشتن ۱۵ همسایه و جمعیت ۸۵ میلیونی، می‌توانست بهره بالاتری از اقتصاد جهان ببرد. وضعیت فعلی ناشی از توطئه دست‌های خارجی و پشت پرده به معنای تئوری توطئه نیست و گاهی این وضعیت ناشی از اقداماتی مشابه، اعمال سیاست‌های تک بعدی و مقطعی است که سرمایه‌های ایران را به حراج گذاشت و اقتصاد را تضعیف کرد.

نباید این طور وانمود کنیم که زیان‌ده تصمیمات غلط پایان دولت دهم، تنها شرکت‌های پتروشیمی فعال در بازار سرمایه بودند؛ کلیه فعالیت‌های درگیر با این بخش، دچار مشکل شد و کار به جایی رسید که حتی برخی بنگاه‌های بزرگ با کاهش ارزآوری و به کاهش اشتغال‌زایی رسیدند. در اصل یک تصمیم مقطعی، پیامدهای بلندمدتی در پی داشت که هنوز با وجود گذشت یک دهه، برخی از آثار آن قابل مشاهده است. هر چند نباید فراموش کنیم امروز شرایط دیگری حاکم است. به طور مشخص روند رشد نرخ دلار امروز چندین برابر گذشته است و همچنین توان جامعه و اقتصاد در مقابل فشار و محدودیت نسبت به ابتدای دهه ۹۰ به شکل چشمگیری کاهش یافته و همین نیز ضرورت وسواس بیشتر در سیاست‌گذاری‌ها را خاطرنشان می‌کند.

تجربه نشان داده این دست از سیاست‌گذاری‌ها موجب کاهش شدید رشد اقتصادی، رشد تعداد بیکاران، افزایش کسری بودجه و در نهایت رشد چشمگیر تورم می‌شود. این عوامل دست به‌دست یکدیگر دادند و در نهایت اقتصاد ایران را از گردونه بازار جهانی دورتر کردند.

◉ این تصمیمات ولو مقطعی، اهدافی به شکل عیان یا نهان دارند. فکر می‌کنید چه اهدافی پشت این دست از تصمیمات قرار دارد؟

به نظر من هدف دولت مشخص است اما برای توضیح این موضوع می‌خواهم کمی بحث را باز کنم. هر تصمیمی به هر حال برندگان و بازندگانی خواهد داشت و نگاه به صف این افراد می‌تواند نشان دهد یک تصمیم تا چه حد درست و تا چه حد در جهت تامین منافع مردم بوده است. نگاه به اینکه عواید یک تصمیم به چه اقشار و افرادی می‌رسد و زیان آن را چه اقشار و افرادی می‌بینند، یکی از شاخص‌های مهم بررسی سیاست‌ها است.

من فکر می‌کنم تصمیم اخیر دولت درباره نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، تلاشی دوباره و انحرافی برای تامین کسری بودجه فزاینده دولت است. نرخ خوراک پتروشیمی‌ها می‌تواند سالانه ۷۰ تا ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بر افزایش درآمدهای دولت اثرگذار باشد. از سوی دیگر با توجه به اینکه کسری بودجه پیش‌بینی شده بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان ارزیابی شده، اجرای این سیاست‌ها هم نمی‌تواند مشکل دولت را مرتفع کند و باز هم دستگاه اجرایی باید راه‌های درآمدزایی بیشتری بیابد که برخی از این راه‌ها زیان‌آور و خسارت‌بار خواهند بود.

◉ تحلیل‌ها نشان می‌دهند تامین کسری بودجه از طریق دستکاری قیمت‌ها در نهایت زیان‌های بیشتری برای تامین مالی دولت به همراه دارد تا به طور مثال ریاضت اقتصادی. فکر می‌کنید ممکن است این اقدامات به رفع مشکلات بخش مالی و بودجه‌ای منجر شود؟

من نه تنها فکر نمی‌کنم چنین شود بلکه مطمئن هستم نتایج یکسره معکوسی به‌دست خواهد آمد. در نهایت امکان بروز افزایش کسری بودجه، افزایش نرخ تورم، تضعیف قدرت ریال، شدت گرفتن فاصله طبقاتی و.... نیز دور از ذهن نیست.

افت‌های چند ماهه اخیر در بازار سرمایه موجب شده شرکت‌ها با افت سهام ۱۵۰۰ هزار میلیارد تومانی مواجه شوند. این مهم تنها گریبان شرکت‌های بزرگ را نگرفته و از سهام‌داران عدالت تا فعالان بازار و حتی شرکت‌های خارج از بورس که مرتبط با شرکت‌های بزرگ هستند، این زیان را تجربه کردند. این امر خود به خود رکود را بیشتر می‌کند و با تعطیل کردن بخشی از خط تولید، مشکلاتی را برای دولت به وجود می‌آورد.

این در حالی است که می‌دانیم رویکرد دستکاری قیمتی برای تامین کسری بودجه و در واقع تامین کسری از سفره و جیب مردم، دولت‌ها را بدهکارتر و ضعیف‌تر می‌کند. این اقدامات مستقیم بر نرخ تورم اثرگذار بوده و زمینه‌های جهش قیمتی را فراهم می‌کنند.

این میان نباید فراموش کنیم که دولت بزرگ‌ترین مصرف‌کننده اقتصاد ایران است و هر چند امروز و به شکل مقطعی درآمدی از نتایج یک سیاست کسب می‌کند، ولی خیلی زود باید این درآمدها را به‌علاوه نرخ تورم بپردازد.

◉ سازمان برنامه و بودجه در گزارشی که در دهه ۷۰ منتشر کرد، اعلام می‌کند هر یک واحد درصدی که از محل دستکاری نرخ کالاهایی چون حامل‌های انرژی به‌دست دولت می‌رسد، چند برابر بیشتر بر هزینه‌های دولت افزوده می‌شود. چرا پس از سه دهه به گزارش‌های رسمی توجه نمی‌شود؟

چون گاهی منافعی وجود دارد که تامین آن مهم‌تر از توجه به گزارشاتی است که بدنه کارشناسی همین نظام تهیه کرده است. این گزارش به طور صریح آمده دولت بزرگ‌ترین مصرف‌کننده کشور است و تغییرات قیمتی به سرعت در هزینه‌ها نمایان است. بنابراین دولت برای حفظ همین ثبات نسبی یا وضعیت فعلی، نباید قیمت‌های تعیین‌کننده را خودسرانه و بدون برنامه‌ریزی کافی تغییر دهد.

تاکید می‌کنم در اقتصادهای سالم، سفره مردم و دولت جدا از هم نیست و به طور عمومی اگر اقتصاد حرکت رو به رشدی داشته باشد دولت و مردم از مواهبش بهره‌مند می‌شوند و اگر شرایط بحرانی باشد هم هر دو بخش آن را حس می‌کنند. با این همه دولت در این مورد حتی نگاه بخشی خود را هم به درستی حاکم نمی‌کند و در حالی که انتظار می‌رود کسری بودجه را معقولانه کاهش دهد، به اقدامات پرهزینه دست می‌زنند.

باید به این نکته توجه کنیم که در اقتصادهای امروز جهان، دستکاری قیمتی برای تامین هزینه‌های دولت، اقدامی است که به سرعت به فرار سرمایه‌گذار منجر خواهد شد و به همین دلیل توصیه می‌شود هیچ دولتی با این رویکرد سراغ حل مسئله تامین مالی نرود.

◉ به موضوع جذب سرمایه‌گذاری اشاره کردید. فکر می‌کنید با روند فعلی امکان حرکت رو به جلو وجود دارد؟

واقعیت این است که وقتی به آمارهای مربوط به سرمایه‌گذاری نگاه می‌کنیم، تاسف زیادی به همراه دارد. ما از سال ۹۰ تا به امروز، ظرف ۱۲ سال گذشته، با کاهش مداوم و مستمر تشکیل سرمایه در کشور مواجه بودیم و این روند به جایی رسیده که در ۵ سال گذشته نرخ استهلاک صنایع بیش از نرخ سرمایه ثابت تشکیل شده بوده است. این امر نشان می‌دهد صنایع ایران که عمری دراز دارند و اکنون فرسوده و کم راندمان شده‌اند، هر روز فرسایش بیشتری را تحمل می‌کنند و این امکان وجود دارد که با ادامه این روند و تشدید استهلاک وضعیت تولید بغرنج‌تر هم شود.

من فکر می‌کنم چنانچه رویه دولت سیزدهم ادامه‌دار باشد و در سال‌های بعدی نیز در بر همین پاشنه بچرخد، ممکن است بخش مهمی از صنایع ایران با مشکلات جدی مواجه شوند. در این صورت، با توجه به شدت فرسودگی تجهیزات و ماشین‌الات خط تولید، ممکن است زودتر از آنچه که تصور می‌شود به یک مصرف‌کننده و واردکننده محصولات نهایی در جهان تبدیل شویم. امروز اگر انتقادی به صنایع کشور وجود دارد، بیشتر از این منظر است که کیفیت تولید هنوز در بخش‌هایی مطلوب نیست و از سوی دیگر هم ما واردکننده کالاهای واسطه‌ای، مواد اولیه و حتی خوراک برای تولید هستیم. در آن زمان دیگر چنین نخواهد بود و ممکن است به بازار مصرف ۹۰ میلیونی برای تولیدکنندگان جهان تبدیل شویم. بنابراین باید سیاست‌های یاد شده با بازنگری و اصلاح جدی همراه شوند.

◉ میان دولت‌های مختلف تفاوت در تصمیم‌گیری‌ها چقدر فرق دارند؟

برای بررسی این تفاوت‌ها به نظر می‌رسد، دوره اصلاحات بهترین دوره بود. هرچند نباید از ضعف‌های ساختاری در کل دوره ۴۴ سال اخیر چشم پوشید ولی در سال‌های دولت هفتم و هشتم وضعیت بهتری حاکم و حتی افق متفاوتی جلوه‌گر بود. به باور من حتی در زمان روحانی هم وضعیت تصمیم‌گیری‌ها بهتر از امروز بود. در دوران این دو رئیس جمهوری، دولت برای جبران کسری بودجه کمتر سراغ سفره و جیب مردم رفت ولی در دولت‌های دیگر تقریبا همین وضعیت فعلی حاکم بوده است.

◉ تغییر در نرخ خوراک پتروشیمی را در این شرایط خطا می‌دانید؟

در شرایط فعلی و با توجه به مجریان امروز، این سیاست جز زیان به جامعه و کشور، هیچ دستاورد دیگری نخواهد داشت.

◉ یعنی امروز فکر می‌کنید حفظ وضع موجود نفع بیشتری دارد؟

بله، من فکر می‌کنم بهتر است این شرایط حفظ شود.

◉ در این صورت از توزیع رانت دفاع نمی‌کنید؟

بخش خصوصی دریافت‌کننده رانت نیست و مسئله رانت به این بخش چندان مربوط نیست. موضوع حتی تامین خوراک ارزان‌تر از نرخ جهانی هم نیست....

آقای میرمعینی، سال گذشته برای مقابله با آنچه رانت می‌نامیدند، ارز ۴۲۰۰ تومانی کالاهای اساسی را حذف کردند تا ۶ میلیارد دلار ارز برای کنترل تورم خوراکی‌ها هزینه نشود. چطور رقم ۷۰ تا ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی که باز هم چند برابر کمتر از نرخ جهانی خوراک پتروشیمی است را باعث ایجاد رانت نمی‌دانید؟

حالا ممکن است در شرایطی رانت هم ایجاد شود، مثلا با ایجاد تفاوت میان نرخ ثابت و نرخ جهانی پتروشیمی که به دلیل تورم، تغییرات نرخ ارز و یا رشد بازارهای دیگر شکل می‌گیرد، مشاهده شود و برخی هم از آن بهره‌مند شوند. ولی در هر حال برای حذف رانت چاره‌ای نیست جز اینکه قیمت‌گذاری در ایران هم جهانی شود. بخش خصوصی واقعا مایل است که چه در ماجرای نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، چه در موضوع انرژی، بهره مالکانه و.. وضعیتی مشابه دیگر کشورها داشته باشد.

◉ یعنی بخش خصوصی مایل است مالیاتی که می‌پردازد هم مانند دیگر کشورهای پیشرفته باشد؟

حتی در زمینه مالیات هم بخش خصوصی معتقد است که باید مانند جهان پیشرفته عمل کرد. هر چند نکته شما را هم نباید نادیده گرفت. مالیات بحثی متفاوت از مولفه‌های دیگر هم دارد که نیازمند شفافیت و پاسخگویی است. کسی حاضر نیست به دولت پول بدهد که هر کاری می‌خواهد با آن بکند. دولت اگر بناست از بخش خصوصی مالیات بگیرد، چنانکه در کشورهای پیشرفته باب است، باید پاسخگویی و شفافیت را هم حاکم کند. مالیاتی که یک نفر می‌دهد باید مشخص باشد برای کدام بخش از منافع عمومی هزینه شده و دلیل آن چه بوده است. نمی‌توان از افراد مالیات گرفت و بعد آن را در ردیف‌های محرمانه و در ساختار بودجه پنهان کرد. این مسئله نیازمند تغییراتی در ساختار سیاسی کشور است که بدون آن، اصلاح ساختار مالیات براساس الگوی کشورهای پیشرفته زمینه‌های شکل‌گیری نخواهد داشت.

◉ شما در نهایت راه‌حل مشکل اقتصاد ایران را بازاری کردن و واگذاری آن به بخش خصوصی می‌دانید؟

به باور من باید حرکت ما به سمت اقتصاد جهانی و ادغام شدن در آن باشد. تجربه نشان می‌دهد پیاده‌سازی اقتصاد آزاد بهترین پاسخ است ولی همانطوری که اشاره شد نمی‌توانیم از مردمی که درآمدشان به اندازه فقیرترین کشورهاست، هزینه‌هایی طلب کرد که در مرفه‌ترین کشورها تعیین شده است. این روند باید ادامه داشته باشد تا به‌تدریج به یک وضعیت مشابه با کشورهای دیگر برسیم. چه در زمینه تعیین نرخ خوراک پتروشیمی و چه در هر زمینه دیگری باید به سمت جهانی شدن برویم.

با ورود به اقتصاد جهانی است که مافیا از اقتصاد کشور خواهد رفت. فکر نکنید که بالا نبردن دستمزد کارگران یا حقوق کارمندان دولت تنها یک جهت‌گیری تئوریک است. گاهی پشت تمام این اقدامات دست‌های منفعت‌طلبانی مشاهده می‌شود که منافع خود را به حداکثر رساندند. حتی در مورد واردات کالاهای اساسی و اختصاص و حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی هم این موضوع صدق می‌کرد. شواهد بازار حاکی از آن است که حذف ارز ترجیحی به موج تورمی به‌ویژه در بخش خوراکی‌ها منجر شد که مشهود هستند.

◉ درباره دستمزد نیروی کار هم بخش خصوصی قائل به قیمت‌گذاری مشابه اروپای غربی یا حتی کشورهایی چون کویت، عربستان و قطر است؟

تمایل به این موضوع نیز وجود دارد؛ ولی به دلیل مشکلات موجود، شاید امکان تحقق آن وجود نداشته باشد. به نظر من بهتر است اقتصاد ایران همگام با جهان قدم بردارد و پله پله شرایط خود را با وضعیت جهان منطبق کند. آیا عادلانه است که ایرانی‌ها دستمزدی کمتر از بنگلادش دریافت کنند و هزینه‌های بنزین، غذا، خوراک و مسکن مشابه فرانسه یا آلمان باشد. این امر غیرمنصفانه است و تنها فاصله میان ایران و دیگر کشورها را افزایش می‌دهد.

همان‌طوری که پیش‌تر اشاره کردید، معتقدید دولت برای جبران کسری بودجه خود سراغ دستکاری نرخ خوراک پتروشیمی‌ها رفته است. به شکل کلان چه راه‌حلی برای جبران کسری بودجه وجود دارد که سود اکثریت مردم ایران را تامین کند؟

کسری بودجه را باید به شکلی جامع بررسی کرد. واقعیت این است که یک طرف مسئله رفع کسری، افزایش درآمدهای دولت است و طرف دیگر آن کاهش هزینه‌ها. اگر اراده لازم برای کنترل کسری بودجه وجود داشته باشد، باید ریاضت اقتصادی به بخش‌های مهمی از دستگاه‌ها و به ویژه نهادهایی که ارزش اضافه‌ای تولید نمی‌کنند، تحمیل شود. می‌گویند به دنبال کنترل کسری بودجه هستیم اما توضیح نمی‌دهند که هزینه‌های کدام بخش دقیقا کاهش یافته است.

خطر بازگشت ایران به واردات محصولات لبنی

غلامعلی سلیمانی، مدیرعامل شرکت کاله در دهه ۱۳۶۰ سالانه حدود ۱۸۰هزار تن پنیر و ۲۴۰هزار تن شیر خشک وارد کشور می‌شد. در آن مقطع زمانی که مصادف با ریاست‌جمهوری مرحوم هاشمی‌رفسنجانی بود، ما به‌عنوان بخش خصوصی در حوزه تولید محصولات لبنی وارد عمل شدیم و تعهد مالی و جانی به دولت و وزارت جهاد کشاورزی دادیم. پس از سال‌ها تلاش، امروز به نقطه‌ای رسیده‌ایم که به جای واردات این حجم عظیم از پنیر و شیر خشک، بیش از ۷۰۰ میلیون دلار صادرات از ایران به کشورهای دیگر داریم، اما با توجه به چالش‌هایی که وجود دارد؛ خطر بازگشت ایران به دوره واردات محصولات لبنی، کشور ما را تهدید می‌کند.

حال سوال این است که چرا در سال ۲۰۲۶ ما باید دوباره به واردکننده محصولات لبنی تبدیل شویم؟ چرا دولتمردان ما باید راه و روشی را در پیش بگیرند و تصمیمات غلطی را اتخاذ کنند که در نتیجه این تصمیمات غلط ما از یک کشور صادرکننده لبنیات دوباره به یک کشور واردکننده لبنیات تبدیل شویم؟

سوال ما این است که چرا باید ارز ۷هزار تومانی در کشور ما به بیش از ۵۰هزار تومان برسد؟ پاسخ روشن است و آن اینکه ما در کشور تولید و استراتژی تولید نداریم. دلیل دیگر آن است که تمام این تصمیمات در اتاق‌های دربسته و توسط عده‌ای از افراد اتخاذ می‌شود که اصلا آشنایی با صنعت و اطلاعاتی از اقتصاد ندارند. متاسفانه چنین افرادی برای ما تصمیم می‌گیرند که نتیجه این تصمیمات اشتباه را امروز در فرار مغزها و خروج جوانان از کشور، افزایش نرخ دلار و وضعیت نامناسب اقتصادی و معیشتی خانواده‌های ایرانی می‌توانیم مشاهده کنیم.

امروز در شرایطی به فعالیت خود در عرصه تولید ادامه می‌دهیم که با گذشت ۵۲ سال از فعالیت صادقانه در عرصه تولید هنوز با مشکل پرداخت حقوق و دستمزد نیروهای انسانی مواجه هستیم. یکی از مشکلات اصلی ما تامین منابع مالی است که ناشی از افزایش چند برابری نرخ ارز در طول هر سال است.

این جهش نرخ ارز در حالی انجام می‌شود که سود صنعت لبنیات قابلیت همپا شدن با آن را ندارد که فعالان و تولیدکنندگان این صنعت

بتوانند برای تامین مواد اولیه و هزینه‌های خود، گردش نقدینگی چند برابری ایجاد کنند.

افزایش ایمنی سفرهای هوایی با توان دانش‌بنیان

استفاده از انواع مختلف رنگ‌ها در قطعات کاربردی هواپیما؛ این رنگ‌ها را به یکی از محصولات راهبردی در این صنعت بدل کرده است و بهبود کیفیت آنها در ارتقای امنیت و ایمنی سفرها تاثیر مستقیمی دارد.

به‌گزارش مرکز ارتباطات و اطلاع‌رسانی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، یکی از کاربردهای مهم انواع رنگ و رزین در پوشش‌دهی بدنه تاسیسات و کابین هواپیماها است؛ محصولی که باید خواصی چون مقاومت شیمیایی مناسب، عدم شره شدن، استحکام کافی و مقاومت در برابر شوک‌های حرارتی و اشعه فرابنفش را داشته باشد. یک شرکت دانش‌بنیان فعال در زمینه فناوری‌های هوایی با حمایت ستاد توسعه فناوری‌های نانو و میکرو معاونت علمی توانسته رنگ‌های رویه ضداسکایدرول بهبودیافته توسط مواد نانویی را به ۳ صورت براق، مات و نیمه‌مات در شیدهای مختلف تولید کند. از جمله خواص این رنگ‌ها، رئولوژی خوب (پخش‌شدگی در سطح) است که مطابق با استانداردهای نظامی و مسافربری قابل‌استفاده است. همچنین، این رنگ‌ها مقاومت بالایی در برابر مواد شیمیایی مختلف، روغن‌های اسکایدرول هواپیما و پنوماتیک هلیکوپتر، سوخت‌های حمل‌ونقل هوایی و محیط‌هایی که باعث ایجاد خوردگی می‌شوند، دارند. از دیگر خواص این رنگ‌ها مقاومت به تنش دمایی است. امروزه، استفاده از نانوذرات به‌منظور بهبود ویسکوزیته و عدم شره شدن رنگ اعمالی روی بدنه، راهکاری مهم در افزایش کیفیت پوشش‌دهی هواپیما است که این محصول تولیدشده همه این خصوصیات را دارد و در حال حاضر بخش اعظمی از صنایع هوایی کشور از این محصول استفاده می‌کنند، به‌گونه‌ای که سهم این شرکت از این بازار از ۱۰ درصد به ۲۵ درصد رسیده است. رنگ ضداسکایدرول بدنه هواپیمای این مجموعه دانش‌بنیان؛ چسبندگی زیاد به زیرلایه، انعطاف‌پذیری و خواص مکانیکی مناسب، مقاومت شیمیایی زیاد در برابر موادی مانند روغن اسکایدرول و همچنین مقاومت در برابر شره شدن (Sagging) را فراهم کرده است.

داستان شکست استارت‌آپ‌ها از زبان خودشان

واقع‌بینی، برگ برنده رشد یک کسب‌وکار

در ابتدای مسیر، استارت‌آپ‌ها باتوجه به شور و شوقی که دارند، می‌توانند هر چیزی را تغییر دهند و حتی امکان دارد کسب‌وکارهای نوپا حضوری پررنگ و تعیین‌کننده در رقابت داشته باشند، اما هیچ‌گاه مسیر پیش‌روی استارت‌آپ‌ها هموار نبوده و کمتر استارت‌آپی از دره مرگ به سلامت عبور می‌کند؛ فعالان استارت‌آپی برای ماندگاری در اکوسیستم نوآوری باید تلاش کنند تا خود را از موانع نجات دهند؛ بسیاری از کارشناسان معتقدند که کمبود منابع مالی، رقابت شدید، عدم‌نیاز بازار، برنامه‌ریزی ضعیف و نداشتن اعضای تیم هماهنگ؛ از دلایل فروپاشی استارت‌آپ‌ها به‌شمار می‌آیند. در فضای استارت‌آپی، عادت بر این است که از موفقیت‌ها گفته شود تا امید برای رشد کارآفرینی افزایش یابد؛ اما اشتباه بزرگی است که شکست گذشتگان را به فراموشی بسپاریم و از تجارب آنها بهره‌مند نشویم. بر همین مبنا، صمت در این گزارش به داستان شکست استارت‌آپ‌ها پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

> بهتر است فعالان استارت‌آپی در هر مرحله، زمانی را برای آزمایش و تست فعالیت‌شان بگذارند و بعد وارد میدان رقابت شوند، چراکه معمولا در مرحله آزمایش یک ایده یا محصول، نیازسنجی از بازار اتفاق می‌افتد

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

در بدو تولد با دولتی‌ها کار نکنید

محمد رحیقی‌یزدی که چند سالی در زمینه پلتفرم رقابتی در مسابقات ورزشی فعالیت می‌کرد، خبر از تعطیلی استارت‌آپ خود داد. وی در گفت‌وگو با صمت گفت: بعد از کرونا شرایط برای ادامه فعالیت به‌قدری سخت شد که کمابیش در آستانه تعطیلی قرار گرفتیم و متاسفانه نتوانستیم فعالیت‌مان را ادامه دهیم و در نهایت، مجبور شدیم با ۸ هزار نفر کاربر فعال، پلتفرم را غیرفعال کنیم.

وی درباره دلایل اصلی عدم‌رشد و توسعه کسب‌وکارهای نوپا گفت: همکاری با دولتی‌ها برای استارت‌آپ‌ها یک انتخاب اشتباه است، چراکه بیشتر سازمان‌های دولتی، نگرش کارآمدی در حوزه استارت‌آپ‌ها ندارند و در بیشتر موارد می‌خواهند با فرمت اداری ثابت، کار خود را پیش ببرند. از آنجایی که برگزاری یک مسابقه دارای روندی صفر تا ۱۰۰ است؛ اما در ایران همه‌چیز روی کاغذ اتفاق می‌افتد و سنتی است و اکثر هماهنگی‌ها این‌گونه انجام می‌شود؛ گروه استارت‌آپی راه‌اندازی کردیم تا در قالب یک پلتفرم تمامی این مراحل از زمان‌بندی و چارت‌بندی به‌صورت الکترونیکی انجام شود. همچنین، طرفداران تیم‌ها می‌توانستند با عضویت در این پلتفرم در مسابقات شرکت کنند؛ اما نتایج خارج از تصورات ما بود.

به‌گفته رحیقی‌یزدی؛ نبود زبان مشترک میان دولتی‌ها با اکوسیستم استارت‌آپی موجب می‌شود که برآیند منفی از همکاری میان این دو به‌وجود بیاید. متاسفانه به سودآوری نرسیدیم و در نهایت، مجبور به تغییر مسیر برای ادامه فعالیت شدیم.

بلندپرواز نباشید

در ادامه، این فعال استارت‌آپی ضمن توصیه به دیگر فعالان در این عرصه برای عبور از دره مرگ گفت: گام‌های بلند برداشتن یک اشتباه رایج در دنیای استارت‌آپی است؛ بنابراین، بهتر است فعالان استارت‌آپی در ابتدای فعالیت‌شان واقع‌بین باشند و با گام‌های کوتاه به مسیر خود ادامه دهند. در حقیقت، نگرش‌های بلندپروازانه موجب عدم‌رشد یک استارت‌آپ در مسیر کاری می‌شود، بنابراین توصیه مهم برای توسعه یک استارت‌آپ، فکر و قدم‌های کوتاه است.

به‌گفته وی، بهتر است فعالان استارت‌آپی در هر مرحله، زمانی را برای آزمایش و تست فعالیت‌شان بگذارند و بعد وارد میدان رقابت شوند، چراکه معمولا در زمان‌های آزمایش یک ایده یا محصول، نیازسنجی از بازار اتفاق می‌افتد.

> نگرش‌های بلندپروازانه مانع رشد یک استارت‌آپ می‌شود

نبود قانون کپی‌رایت ما را زمین زد

سیدبهرام نصری، یکی از صاحبان شرکتی خلاق در زمینه حمل‌ونقل باربری بر بستر آنلاین در گفت‌وگو با صمت گفت: نبود قانون کپی‌رایت در کشور به‌ویژه در زمینه ایده‌پردازی باعث شد، ایده‌ای که در شرکت ما متولد شده بود، برای یک شرکت استارت‌آپی دیگر که توانسته بود سرمایه‌گذار جذب کند، ثمربخش شد، اما خودمان نتوانستیم سرمایه جذب کنیم و از این ایده بهره‌مند شویم. در واقع، نبود قانون کپی‌رایت در دنیای ایده‌ها، شرکت‌های خلاق زیادی را در کشور به زمین زده است.

حرف‌های تکراری زیاد است

نصری بااشاره به جای خالی حمایت‌های نهادهای دولتی از شرکت‌های خلاق و استارت‌آپ‌ها گفت: نهادهایی نظیر معاونت علمی و صندوق نوآوری و شکوفایی و دیگر نهادهای دولتی، نگرش واقع‌بینانه برای توسعه یک شرکت خلاق و استارت‌آپی ندارند، البته به این هم معتقد نیستم که هر طرحی باید از سوی این نهادها پذیرفته شود، اما بی‌شک باید طرحی که از فیلترهای زیادی عبور کرده است، موردپذیرش قرار بگیرد. به‌اعتقاد من، نهادهایی که خود متولی حمایت از خلاقیت هستند، هیچ‌گونه خلاقیتی در فعالیت‌های خود به‌خرج نمی‌دهند و نگاه خلاقانه ندارند. در طول مدتی که دنبال جذب سرمایه بودم، حرف‌های تکراری زیادی شنیدم.

نصری، داشتن رابطه برای دریافت حمایت‌های داخلی را معضل اصلی در این زمینه دانست. وی در این‌باره گفت: رابطه یکی دیگر از مولفه‌هایی است که هر صاحب استارت‌آپ و شرکت خلاقی باید آن را داشته باشد تا موفق به کسب حمایت‌ها شود. در کل، پول حرف اول را می‌زند و اگر نباشد، استارت‌آپ‌ها محکوم به شکست می‌شوند.

جولان انحصارگرایی پلتفرم‌ها

همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، دزدیده شدن ایده‌ها، معضل اصلی در دنیای استارت‌آپ‌ها است، اما انحصارگرایی، دیگر مولفه‌ای است که می‌توان آن را همچون سد راه رشد و توسعه استارت‌آپ‌ها در نظر گرفت. این فرآیند نه‌تنها مانع رشد استارت‌آپ‌های دیگر است، بلکه به فراخور هدایت سلیقه‌ای که در مخاطب به‌وجود می‌آورد، قدرت انتخاب زیادی به آنها نمی‌دهد. نصری در این‌باره گفت: انحصارگرایی در پلتفرم‌های امروزی، اجازه رشد و پیشرفت به کارآفرینان نوپا را نمی‌دهد، بنابراین در کنار رعایت نکردن قانون کپی‌رایت و انحصارگرایی، ارائه خدمات از سوی غول‌های پلتفرمی در ایران، باعث شده است که توان کارآفرینان نوپا برای رشد و توسعه، روزبه‌روز کمتر شود. وقتی یک استارت‌آپ فعالیت خود را آغاز می‌کند، در ابتدای امر، انرژی و ظرفیت‌های زیادی دارد که منتظر است، بالفعل شود، اما باوجود موانع بسیار، به‌نظر می‌رسد که تمامی حمایت‌هایی که از آنها سخن به‌میان می‌آید، یک ویترین است و بیشتر حمایت‌ها به افرادی اختصاص دارد که رابطه دارند. به‌اعتقاد من، شایسته‌سالاری واقعی در کشور وجود ندارد و مدیران دید روشن و تعهد کافی نسبت به مسئولیت‌شان ندارند.

> نداشتن قانون کپی‌رایت در دنیای ایده‌ها، شرکت‌های خلاق زیادی را در کشور به زمین زد

ایده‌پرداز و نوآور باشید

در ادامه، سیدسجاد مروجی در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت بروزرسانی در رشد و توسعه یک استارت‌آپ برای تجاری‌سازی گفت: مهم‌ترین مولفه برای ماندگاری یک استارت‌آپ، نوآوری و بروزرسانی آن است. این امر در فناوری‌های سلامت‌پایه بیش از هر چیز خود را نشان می‌دهد. به‌اعتقاد من، رهبران استارت‌آپ‌ها باید توجه داشته باشند که آنچه با خود به بازار می‌آورند، هم جدید و هم به‌روز باشد. همچنین، اگر استارت‌آپی می‌خواهد در حوزه سلامت به فعالیت بپردازد و در نهایت، فرآیند تجاری‌سازی موفقی را تجربه کند، باید سرعت عمل بالایی داشته باشد.

وی گفت: سرعت نوآوری هم دیگر موضوعی است که برای توسعه استارت‌آپ‌ها اهمیت زیادی دارد. از آنجایی که مباحث مربوط به موضوعاتی نظیر سلامتی روزبه‌روز در جهان اهمیت زیادی پیدا می‌کند، شرکت‌های دانش‌بنیان یا استارت‌آپ‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، علاوه بر اینکه باید نوآور باشند، لازم است با سرعت بالایی به تولید محصولات جدید بپردازند، اگر استارت‌آپی نتواند خود را با بازار به‌روزآوری کند، مسیر فروپاشی را طی خواهد کرد. سرعت بالای تحقیق و توسعه می‌تواند به دستیابی محصولات نو و جدید در یک بازه زمانی کوتاه‌مدت بینجامد، بنابراین افراد باید بدانند که پژوهش، نخستین گام مهم در تولید محصولات سلامت‌پایه است.

داده‌کاوی و تحول در پزشکی

مروجی با بیان اینکه، نخستین مولفه در ارتباط با دریافت اطلاعات افراد در تغییر سبک زندگی، داده‌کاوی است، گفت: شاید پرحجم‌ترین داده‌های پزشکی که داده‌کاوی درباره آن صحبت می‌کند، تصاویر پزشکی است که در حجم مگابایت اطلاعات ارائه می‌شود.

عضو شورای سیاست‌گذاری مرکز شتاب‌دهی سلامت اضافه کرد: البته ژنتیک مسئله داده‌کاوی را به‌طورکلی متحول کرد، به‌شکلی‌که اطلاعاتی که در این حوزه پزشکی ارائه می‌شود، در حجم گیگابایت است و به‌همین‌دلیل، داده‌کاوی در این حوزه نقش خود را تغییر می‌دهد. در ایران و بسیاری از کشورها، داده‌های پزشکی در قالب فایل‌های داده‌ای به‌روز بانک اطلاعاتی ذخیره نمی‌شوند و در قالب «آنتولوژی بیس» هستند.

وی اضافه کرد: بخش عمده‌ای از داده‌کاوی‌هایی که اتفاق می‌افتد و بسترهایی که در این زمینه آماده می‌شود، در معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت و دانشگاه علوم‌پزشکی انجام می‌شود، بنابراین برای داده‌کاوی صحیح، باید تلفیقی بین مجموعه‌های وزارت علوم و بهداشت شکل بگیرد، یعنی مجموعه‌های مهندسی و پزشکی باید در کنار هم قرار بگیرند.

> معاونت علمی و صندوق نوآوری و شکوفایی و دیگر نهادهای دولتی، نگرش واقع‌بینانه‌ای برای توسعه یک شرکت خلاق و استارت‌آپی ندارند

سخن پایانی

ایجاد اشتغال از کانال اکوسیستم استارت‌آپی به گفتمان‌های میان صنعت و دنیای کارآفرینی بستگی دارد. در واقع، ارتباط صنعت با دانشگاه، اصلی‌ترین مانع یک کسب‌وکار نوپا به‌ویژه در بخش فناوری است. تقریبا کم پیش می‌آید که مشکلات صنعت کشور در دانشگاه‌ها بررسی شود. حال اگر این ارتباط برقرار شود، فرآیند نیازسنجی به‌راحتی انجام می‌شود و در این شرایط، افراد خبره توانمند و باثبات، به‌راحتی می‌توانند حتی باوجود تحریم‌ها مشکلات کشور را حل کنند. گفتنی است، ارتباط صنعت با دانشگاه، نیازسنجی و تیم خوب می‌تواند مسیر استارت‌آپ‌های یک کشور را به شکوفایی برساند و آنها را از خطر فروپاشی برهاند. استارت‌آپ‌ها؛ هم به‌صورت مستقیم و هم به‌صورت غیرمستقیم در اشتغال تاثیرگذار هستند.

یادداشت

تفاوت کارآفرینی با اشتغالزایی

محمد علوی‌نیا
کارآفرین

کارآفرینی فرآیندی است که در آن افراد به فرصت‌های اقتصادی متفاوت واکنش نشان می‌دهند و با استفاده از نوآوری‌های اقتصادی، تاثیرات مثبتی بر اقتصاد کلی کشور می‌گذارند. کارآفرینی با اشتغالزایی متفاوت است، چراکه اشتغالزایی تنها بخشی از کارآفرینی تلقی می‌شود و نه تمام آن. اصلی‌ترین تفاوت کارآفرینی و اشتغالزایی در این است که کارآفرینی، ایجاد یک شغل جدید در جامعه است، اما اشتغالزایی با هدف پاسخ به تقاضای بازار در راستای جذب نیرو تعریف می‌شود. آگاهی از تفاوت کارآفرینی و اشتغالزایی به افراد کمک می‌کند درباره شغل خود و اهدافی که به‌دنبال آن هستند، دیدگاه شفاف‌تر و روشن‌تری داشته باشند. جالب است، بدانید که موضوع کارآفرینی در این دوره رواج بسیاری یافته است، به‌طوری که مردم کارآفرینی را با اشتغالزایی اشتباه می‌گیرند. واژه کارآفرینی طی قرن‌ها پیش، در زبان فرانسوی رایج شد. کلمه فرانسوی کارآفرینی (Enterprendre) به‌معنای متعهد شدن است که در سال ۱۸۴۸ به کارآفرینی در زبان انگلیسی ترجمه شد. در کارآفرینی، فرآیند توسعه کسب‌وکار به‌نحوی است که ایده‌ای جدید از صفر وارد مرحله عمل می‌شود و تا جایی پیش می‌رود که به مرحله اجرا برسد و کار سودده شود. این فرآیند همواره با قبول ریسک‌هایی همراه است که در نهایت منجر به تولید و معرفی یک محصول یا خدمتی جدید به جامعه می‌شود. شاید تعریف این واژه ساده باشد،اما پیاده‌سازی فرآیند کارآفرینی، ممکن است مشکل باشد. با این‌همه کارآفرینی برای توسعه هر نوع اقتصادی ضروری است. کشورهای توسعه‌یافته، رشد خود را به رشد کارآفرینی نسبت داده‌اند. بنابراین، دولت‌ها و مردم سراسر جهان تمایل بسیاری به رشد کارآفرینی دارند. کار و اشتغال مرتبط با رشته تحصیلی به‌ویژه در هنگام تحصیل بسان رفتن چند پله با یک گام است و درصد کارآفرین شدن افراد را بالا می‌برد. در واقع، کسب تجربه آن هم در هنگام تحصیل می‌تواند تکمیل‌کننده خوبی برای آموزه‌های آکادمیک باشد.

به‌اعتقاد من، اصلی‌ترین تفاوت میان دانش‌آموختگان دانشگاه‌های فنی ـ حرفه‌ای با دیگر رشته‌های آکادمیک در موسسات آموزش عالی؛ در توانایی حل مسئله است. در واقع، این افراد در رشته‌ها و دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای برای حل مسئله آموزش می‌بینند و حضور بیشتر در کارگاه‌های آموزشی، مزیت شغلی مهمی برای آنها به حساب می‌آید و بنابراین توانمندی بیشتری دارند. این افراد اگر هم در رشته تخصصی خود مشغول به فعالیت نشوند، به‌طورمعمول باز هم در فضاهای کاری و اشتغال، موفق عمل می‌کنند. حتی دیپلمه‌های فنی ـ حرفه‌ای سریع‌تر از دیگر افراد وارد بازار کار می‌شوند که این امر حاکی از بالا بودن توانایی حل‌مسئله این افراد است. اصولا روند تحلیل و ارزیابی برای دانش‌آموختگان فنی ـ حرفه‌ای از انتها به ابتدا است؛ بیشتر دانشجویان یا فن‌آموزان در دوره‌های فنی ـ حرفه‌ای، در میدان تجربه آموزش می‌بینند؛ برای مثال، در این دوره‌ها برای کارآموزان موتور خراب خودرو یا دستگاهی را که دچار ایراد اساسی شده است، می‌آورند تا معایب کار توسط آنان آشکار شود. با این روند، فرد از همان ابتدا با چالش‌های فضای کاری آشنا می‌شود، به‌همین‌دلیل هم توانایی بیشتری برای حل مسئله کسب خواهد کرد. طبق آمار اداره کار، کمترین تعداد فارغ‌التحصیل بیکار مربوط به رشته‌های فنی ـ مهندسی و افرادی است که دانش‌آموخته دوره‌ها و دانشکده‌های فنی ـ حرفه‌ای بودند و در کل، جمعیت زیادی از شاغلان را این افراد تشکیل می‌دهند. این آمارها نشان‌دهنده توانمند بودن این افراد در زمینه کاری‌شان نسبت به دیگر تحصیلکردگان است.

بزرگ‌ترین معضل و مشکلی که در این زمینه وجود دارد، نیروی کار ضعیف است. متاسفانه عمده افرادی که با آنها مواجه می‌شویم یا فقط دارای تحصیلات آکادمیک هستند و تجربه فعالیت در محیط کار را ندارند یا اینکه تحصیلات آکادمیک ندارند و بیشتر وقت‌شان صرف کار و اشتغال شده است. گفتنی است، فضای کار نیازمند هردو این مولفه‌ها است. یعنی اینکه فرد هم دانش آکادمیکی و دانشگاهی داشته باشد و هم تجربه کافی برای کار؛ در حالی که امروزه باتوجه به مدرک‌گرایی و رشد زیاد دانشگاه‌ها به‌سختی فردی با مهارت بالای فنی و شغلی یافت می‌شود که بتواند به‌راحتی در بازار کار به اشتغال بپردازد. افرادی که هنگام تحصیل به اشتغال هم پرداخته‌اند، عموما توانمندتر و کارآفرین‌تر از افرادی هستند که یکی از این ویژگی‌ها را ندارند. به‌طورمعمول، این افراد موفق‌تر عمل می‌کنند. در واقع، جریان داشتن در فضای کار همزمان با تحصیل، برگ برنده افرادی است که اکنون یا کارآفرین یا بسیار کارآمد هستند. ناگفته نماند که عوامل سیاسی نقش مهمی در توسعه کارآفرینی یک منطقه جغرافیایی خاص بازی می‌کنند. این امر به این دلیل است که سیاستمداران، نوع بازار موجود را تعیین می‌کنند. بازار می‌تواند سرمایه‌داری، کمونیستی و اقتصاد ترکیبی اتخاذشده توسط برخی کشورها باشد. هر کدام از این ۳ بازار، راهکارهای متفاوتی را برای کارآفرینان به‌کار می‌گیرند. سرمایه‌داری، نیازمند نوآوری است، در حالی که کمونیستی به کارآفرینانی نیاز دارد که با طبقه سیاسی به‌خوبی ارتباط برقرار کنند. در تحقیقات مشاهده شده است که کارآفرینی بیشتری در منطقه سرمایه‌داری رشد می‌کند. از سوی دیگر، قدرت و عدالت نظام حقوقی یک کشور به‌صورت موثر بر کیفیت کارآفرینی تاثیر می‌گذارد. این امر به این دلیل است که کارآفرینان برای عملکرد خود، نیازمند حمایت طیف وسیعی از خدمات قانونی هستند. به‌عنوان مثال، کارآفرینان از دادگاه می‌خواهند که قراردادهایی را که بین طرفین منعقد شده است، اجرا کند. در بسیاری از کشورها، چنین قراردادهایی اجباری نیستند و بنابراین، ریسک نهایی از توسعه کارآفرینی جلوگیری می‌کند. از این‌رو کارآفرینان برای حمایت از حقوق مالکیت خود به دادگاه‌ها وابسته هستند. بنابراین برای موفقیت در عرصه کارآفرینی راهی جز رعایت قواعد بازی نداریم و البته نمی‌توان از تاثیر حمایت دولت در این مسیر نیز چشم‌پوشی کرد.

یادداشت

آب یکی از ملزومات توسعه

کاوه مدنی
کارشناس انرژی

آب یکی از ملزومات توسعه اقتصادی در هر کشوری است و کمبود آن می‌تواند به مسیر توسعه آسیب جدی وارد کند. البته میزان موجودی ذخایر آب لزوما ارتباط مستقیمی با میزان موفقیت در توسعه اقتصادی ندارد. اینچنین است که برنامه‌ریزی مناسب همچنان مهم‌ترین نقش را در توسعه اقتصادی ایفا می‌کند. با برنامه‌ریزی مناسب می‌توان با کمبود آب تطبیق یافت و همچنان به توسعه ادامه داد.

در برنامه‌ریزی به‌جای موجودی آب بر میزان دسترسی به آن تکیه می‌شود. کمبود اقتصادی آب شاخصی است که نمایان‌گر میزان دسترسی به آب است. کشوری که زیرساخت‌های مناسب برای برداشت از آب را داشته باشد دچار کمبود اقتصادی آب نمی‌شود، به‌شرط اینکه به‌اندازه لازم آب داشته باشد و منابع آبی خود را نابود نکند.

همان‌طور که در زمینه تولید انرژی پیشرفت وجود داشته می‌توان به افزایش بهره‌وری آب در بخش‌های کشاورزی و شرب و صنعت امید داشت و حتی به منابع جدید آبی از طریق تکنولوژی‌های گوناگون نظیر شیرین‌سازی آب‌شور دسترسی پیدا کرد، اما صرف قدرت تامین آب و غذا و انرژی نمی‌تواند امنیت انسانی را در یک کشور تامین کند. فراوانی آب رابطه مستقیمی با سلامتی محیط‌زیست دارد.

کشوری مانند ایران وقتی منابع طبیعی خود را از بین می‌برد و محیط‌زیست خود را نابود می‌کند، درنهایت با مشکلات جدیدی روبه‌رو می‌شود که برای حل آنها باید هزینه بسیار زیادی صرف کند.

گردوغبار در خوزستان مثال خوبی از این شرایط است. وقتی بر اثر برداشت بی‌رویه آب و خشک‌شدن تالاب‌ها گردوغبار در مناطق شهری ایجاد می‌شود، فعالیت‌های اقتصادی در آن مناطق به‌شدت ضربه می‌خورد و درنهایت دولت مجبور به پرداخت هزینه زیاد برای مقابله با بحران ایجادشده و پیدا کردن راه‌حل‌های گوناگون برای کم کردن خسارات ناشی از این پدیده خواهد بود بدون آنکه بتواند مشکل ایجادشده را به طرز ریشه‌ای درمان کند.

اگرچه نگاه اقتصادی و توسعه هنوز برای آب به‌اندازه انرژی ارزش قائل نیست، منابع آبی به جهت ارتباط مستقیم با سلامت زیست‌محیطی از اهمیت بسزایی برخوردارند، هرچند با روش‌های متداول اقتصادی نمی‌توان ارزش ریالی یا دلاری آنها را به‌راحتی تخمین زد.

از بین بردن آب برابر است با از بین بردن محیط‌زیست و اکوسیستم و چیزی است شبیه یک خودکشی تدریجی اقتصادی-اجتماعی.

سرعت تغییرات فنی، اجتماعی و سیاسی در مقابله و در جهت تطبیق با کمبود منابع بسیار لاک‌پشتی و کند است؛ بنابراین در ابتدای امر تعارضات و مناقشات محتمل‌تر و پررنگ‌تر از مشارکت‌ها و همکاری‌ها برای مقابله با کمبود منابع خواهند بود.

همان‌طور که آب هیچ‌وقت تنها عامل جنگ نبوده، تنها عامل صلح و دوستی و رفاقت بین کشورها هم نبوده است. آب به انرژی، غذا، اقتصاد، هویت، باورهای اعتقادی، غرور ملی و بسیاری از متغیرهای دیگر وابسته است؛ بنابراین چه در صلح و چه در مناقشه بر سر آب ارتباط تنگاتنگ آب با این متغیرها غیرقابل‌اغماض است.

آب همواره به‌عنوان یک دستاویز برای ارعاب و تهدید و تشدیدکننده اختلاف بین کشورها و حتی در مواردی عامل اصلی بروز جنگ‌ها بوده است. این مایه حیات در بسیاری از جنگ‌های بین‌المللی جزو بهانه‌ها و انگیزه‌های آغاز آتش جنگ بوده هرچند تا امروز جنگیدن صرف بر سر آب عایدات خاصی به همراه نداشته است.

فقط در صورت پیروزی و فتح کامل بر نقاط پرآب کشور موردحمله می‌توان به منابع آب آن دسترسی پیدا کرد و این امر در دنیای امروز کاملا غیرقابل‌تصور است؛ بنابراین در جوامع علمی فرضیه «جنگ سوم جهانی بر سر آب» بر اثر افزایش تقاضا برای آب رد شده است.

افزایش تعارضات بر سر آب به دلیل کاهش منابع آب و افزایش تقاضا کاملا طبیعی و منطقی است. در حالی‌که این تعارضات در سطوح بالاتر، مثلا بین دو کشور، دو ایالت یا دو استان به‌صورت سرد یعنی در حد مجادلات و تهدیدهای لفظی، قانونی و سیاسی باقی می‌ماند، در سطوح پایین‌تر به‌عنوان‌مثال بین کشاورزان، گروه‌های قومی یا دو روستا می‌تواند به نزاع گرم تبدیل شود و کشته و زخمی هم بر جا بگذارد... با توجه به ارتباط نزدیک آب با وضعیت معیشتی مصرف‌کنندگانی نظیر کشاورزان این‌گونه رفتارها که درگذشته حتی در ایران نیز شاهد آن بوده‌ایم ازلحاظ علمی توجیه‌پذیر اما بسیار تلخ و ناخوشایند است.

کلام آخر اینکه به نظر می‌رسد جنگ آینده بر سر آب است و ما باید نفت بدهیم و آب بگیریم، این اتفاق زودتر از آنچه باید در حال تحقق است. هیچ توسعه‌ای بدون منابع آب امکان‌پذیر نیست.

دنیا به سمت کم‌آبی می‌رود و خاورمیانه در صدر این کم‌آبی قرار دارد. تغییر اقلیم نیز سال‌هاست هشدارهای لازم را به تمام کشورهای این کره خاکی و کشورهای موجود در مناطق خشک داده است. هشدارها را پیش از آنکه دیر شود، جدی بگیریم.

رکود اقتصادی مانع افزایش مصرف جهانی برق

آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) پیش‌بینی کرد بحران انرژی و رکود اقتصادی، رشد تقاضای جهانی برای برق در سال ۲۰۲۳ را آهسته می‌کند، اما تقاضا در سال ۲۰۲۴ احتمالا بهبود پیدا خواهد کرد که به معنای ضرورت توسعه بیشتر ظرفیت نیروی تجدیدپذیر است. به گزارش ایسنا، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی کرد نرخ رشد جهانی مصرف انرژی در سال ۲۰۲۳ به کمتر از ۲ درصد در مقایسه با ۲.۳ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش پیدا می‌کند که پایین‌تر از میانگین ۲.۴ درصدی پنج ساله پیش از دوران پاندمی کووید ۱۹ است، اما در سال ۲۰۲۴ با بهبود دورنمای اقتصادی، به ۳.۳ درصد افزایش پیدا می‌کند.

این آژانس پیش‌بینی کرد که نیروی تجدیدپذیر، رشد پیش‌بینی‌شده تقاضا برای برق در سال جاری و سال آینده را پوشش می‌دهد و برق تولید منابع تجدیدپذیر، سال میلادی آینده، برای نخستین‌بار بیش از یک‌سوم از کل عرضه برق جهانی خواهد بود. با این حال، نیروی برق‌آبی کاهش پیدا کرده و در فاصله سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲، حدود ۲ درصد در مقایسه با آمار سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۶، کاهش یافته که معادل حدود ۲۴۰ تراوات ساعت برق یا مصرف سالانه اسپانیاست.

قیمت عمده‌فروشی برق به میزان قابل‌توجهی نسبت به سال میلادی گذشته، کاهش پیدا کرده، اما میانگین نرخ برق در اروپا، همچنان بیش از دو برابر نرخ سال ۲۰۱۹ است. نرخ برق در هند، ۸۰ درصد و در ژاپن، بیش از ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است. با این حال، قیمت‌ها در امریکا کاهش پیدا کرده و تقریبا به سطح سال ۲۰۱۹ رسیده است. انتظار می‌رود تقاضای امریکا برای برق، امسال به‌دلیل کندی رشد اقتصادی، به میزان ۱.۷ درصد کاهش پیدا کند اما در سال ۲۰۲۴، به ۲ درصد بهبود پیدا خواهد کرد. با این حال، همچنان کمتر از ۲.۶ درصد در سال ۲۰۲۲ خواهد بود.

در بررسی صمت از چالش‌های پیش‌روی تولید و مصرف گاز ایران نمایان شد

جان بی‌رمق صادرات گاز

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

یکی از چالش‌های اصلی وزارت نفت در سال‌های گذشته به تراز کردن تولید گاز طبیعی به مصرف آن در کشور مربوط می‌شود. در این بین اتفاقات زمستان سال گذشته شامل قطعی گاز و برق در برخی مناطق کشور که تحت‌تاثیر افزایش مصرف گاز در بخش خانگی و نرسیدن گاز به نیروگاه‌ها رقم خورد، زنگ خطری جدی درباره امکان منفی شدن تراز گاز کشور را به صدا درآورد. باوجود تلاش‌های انجام‌شده برای تولید حداکثری و تامین کامل گاز در کشور، روند تراز منفی گاز و اعمال محدودیت در گاز مصرفی برخی بخش‌های مصرف‌کننده از سال‌های اخیر شروع شده و با ادامه روند کنونی مصرف گاز به‌ویژه در ماه‌های سرد سال، قطعا در چند سال آینده این روند تشدید شده و در صورت نبود تدابیر مناسب ممکن است کشور برای تامین نیازهای داخلی با مشکل مواجه شود.

صمت در این گزارش چالش‌های پیشروی ایران در زمینه بهینه‌سازی و صادرات گاز طبیعی را بررسی کرده است.

ایران جایگزین مناسب برای صادرات گاز به اروپا

مطابق تعهدات شرکت ملی گاز ایران در افق ۱۴۱۰، میزان تقاضای گاز طبیعی به بیش از ۱۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز خواهد رسید و این در حالی است که مقدار گاز قابل تحویل در حال حاضر روزانه حدود ۹۵۰ میلیون مترمکعب است.

به بیان دیگر اختلافی افزون بر ۴۰۰ میلیون مترمکعب در تراز تولید و مصرف گاز طبیعی وجود خواهد داشت و کشور با چالش جدی تامین گاز مشترکان و مصرف‌کنندگان بخش‌های خانگی، تجاری، صنایع، پتروشیمی‌ها، سیمان، پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها و صادرات مواجه خواهد شد.

از سوی دیگر، توان صادراتی کشور برای صادرات گاز مایع سالانه ۱۰ میلیون تن اعلام شده است. صادرات گاز طبیعی، سال گذشته ۱۷ میلیارد مترمکعب بود که به‌طور میانگین روزانه ۲۰ میلیون مترمکعب آن به عراق صادر شده است و اکنون نیز روزانه حدود ۳۵ میلیون مترمکعب گاز صادر می‌شود.

مقدار صادرات گاز به ترکیه در سال ۱۴۰۰ حدود ۹ میلیارد مترمکعب در روز اعلام شد.

طبق اعلام وزارت نفت، ایران با در اختیار داشتن ۱۸ درصد ذخایر گازی جهان، دومین کشور دارنده این منبع انرژی ارزشمند و دوستدار محیط‌زیست به‌شمار می‌آید.

ذخایر گازی ایران، حدود ۳۲ هزار میلیارد مترمکعب برآورد شده که فاصله‌ای ۵ هزار میلیارد مترمکعبی با روسیه به‌عنوان اولین کشور دارنده ذخایر گاز جهان دارد. به لحاظ تولید، ایران بعد از امریکا با ۹۱۴ میلیارد مترمکعب در سال (۲۰۲۰) و روسیه با ۶۳۸ میلیارد مترمکعب، سومین کشور تولیدکننده گاز جهان با ۲۵۰ میلیارد مترمکعب به‌شمار می‌آید که فاصله معناداری با دو کشور اول و دوم دارد.

با این حال تامین گاز هم برای تامین نیاز داخلی و هم صادراتی نیازمند مصرف بهینه گاز است. در کنار آن توسعه مخازن نیز باید با جدیت دنبال شود. علاوه بر این، حفظ و پایداری شرایط موجود و توسعه سرمایه‌گذاری نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که اگر محقق شود، آینده خوبی را می‌توان برای صنعت گاز کشور ترسیم کرد. در صورت دستیابی به گاز مازاد راهیابی به بازارهای صادراتی اروپا میسر خواهد شد.

بازاریابی و افزایش صادرات گاز

جواد سلیمان‌پور کارشناس حوزه انرژی با اشاره به نقش بازاریابی و صادرات گاز در افزایش تولید به صمت گفت: فرض کنید دولت باید با یک دیپلماسی فعال با کشوری‌های همسایه برای توسعه میدان گازی خود وارد تعامل شود. شیوه تعامل بدین‌صورت است که این کشورها برای توسعه میدان گازی ایران اقدام کنند و بعد از انجام پروژه بخشی از گاز تولیدشده را به مدت چند سال برای خود بردارند، به‌گونه‌ای که اصل و سود پول خود را به دست آورند. بعد ازاین مدت، ادامه صادرات گاز به این کشور با دریافت پول از آنها همراه خواهد بود.

وی اظهار کرد: برای مثال یک قرارداد ۲۰ ساله منعقد می‌کنیم که بر مبنای آن، کشور طرف قرارداد یکی از میادین گازی ما را توسعه دهد که بابت انجام این پروژه، روزانه ۱۰۰ میلیون مترمکعب افزایش تولید خواهیم داشت که از این رقم گاز، کشور هدف به مدت ۱۰ سال، ۶۰ میلیون مترمکعب را به ازای اصل و سود سرمایه‌گذاری به‌صورت رایگان دریافت می‌کند و برای ۱۰ سال بعدی باید بابت آن پول به ایران پرداخت کند.

در این شیوه همچنین روزانه ۴۰ میلیون مترمکعب گاز برای مصرف در داخل کشور فراهم و بدین ترتیب نیاز داخلی نیز تامین می‌شود.

■ چالش‌های توسعه میادین گازی

سلیمان‌پور گفت: در مجموع به نظر می‌رسد توجه به بازاریابی و افزایش صادرات گاز می‌تواند گره بسیاری از مشکلات در مسیر اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی و توسعه میادین گازی را باز کند. به‌گونه‌ای که نیازی به واردات گاز از کشورهای همسایه نباشد، اما شورای‌عالی انرژی و وزارت نفت و سایر مجموعه‌های متولی در حالی چشم‌اندازهای مثبتی برای بهینه کردن مصرف و افزایش تولید مطرح می‌کنند که از محرک اصلی آنها غافل هستند.

این کارشناس با بیان اینکه یکی از چالش‌های جدی برای اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف گاز به تامین مالی آنها برمی‌گردد، به صمت توضیح داد: برای انجام یک پروژه بهینه‌سازی، ابتدا بخش خصوصی یا دولت هزینه خواهد کرد، سپس با اجرای پروژه مقداری گاز صرفه‌جویی می‌شود.

■ راهکاری برای احیای پروژه‌های بهینه‌سازی

سلیمان‌پور اذعان کرد: اگر گاز مازاد در داخل کشور به فروش برسد به‌دلیل نرخ پایین حامل‌های انرژی در داخل کشور، دوره بازگشت سرمایه بسیار طولانی خواهد بود. در این حالت بخش خصوصی یا دولت هزینه زیادی برای انجام بهینه‌سازی کرده است، ولی پول حاصل از فروش داخلی گاز به‌صورت قطره‌چکانی بازخواهد گشت؛ درنتیجه اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی از صرفه خواهد افتاد.

وی در پایان گفت: یکی از راهکارهای احیای اقتصاد پروژه‌های بهینه‌سازی، ایجاد ظرفیت صادرات گاز ایران به کشورهای منطقه است. بدین‌صورت می‌توان با صادرات بخشی از گاز صرفه‌جویی شده، نرخ بازگشت سرمایه طرح‌های بهینه‌سازی را بهبود داد و بخش خصوصی و دولت را به انجام این پروژه‌ها تشویق کرد.

لزوم صرفه‌جویی در مصرف گاز

حسن مرادی، کارشناس انرژی درباره بحران گاز در کشور به صمت گفت: دولت تلاش کرد در سال‌های گذشته توزیع منابع گازی را به نحوی مدیریت کند که کمبود گاز به مصرف خانگی منتقل نشود. به‌طورقطع در سال جاری نیز دولت اجازه نمی‌دهد کمبود گاز مردم را آزار دهد.

وی افزود: البته باید توجه داشت تعادل مصرف و تولید در کشور ما برقرار نیست و اگر منابع جدیدی اضافه نشود، امسال نبود تعادل، چالش‌برانگیز خواهد شد. ایران چندین برابر کشورهایی که جمعیت مشابه با آن دارد، گاز مصرف می‌کند به‌نحوی‌که گفته می‌شود مصرف گاز ایران به‌اندازه کل مصرف کشورهای اروپایی است و شاهد مصرف بی‌رویه گاز در ایران هستیم.

■ دلایل افزایش مصرف انرژی در ایران

مرادی خاطرنشان کرد: یکی از دلایل افزایش مصرف گاز در ایران نامناسب بودن وسایل گرمایشی است. بیش از ۲۵ میلیون بخاری دودکش‌دار در کشور ما وجود دارد که علاوه بر آلودگی هوا، حجم بالایی از گاز مصرف می‌کند. در دهه گذشته دولت تصمیم به تعویض این بخاری‌ها داشت، اما این کار انجام نشد.

وی در ادامه افزود: ایران کشوری غنی از انرژی است، به‌طوری‌که ازلحاظ وجود ذخایر گازی در رتبه دوم و رتبه پنجم را هم ازنظر تولید دارد. بااین‌حال در تأمین گاز برای فصول سرد سال با مشکل مواجه است. اگر میان مصرف گاز ایران با دیگر کشورها مقایسه‌ای انجام شود، بدون تردید مصرف گاز ایران از بسیاری کشورها بالاتر است اما نکته آن است که نمی‌توان بدون در نظرگیری شاخص‌ها و متغیرها این قیاس را انجام داد، زیرا اول آنکه دمای مناطق گوناگون با یکدیگر متفاوت است.

فقدان بهینه‌سازی‌های لازم گاز در همه موارد از صنایع تا مصرف‌کنندگان خانگی موجب مصرف شدید برق تابستانی و گاز زمستانی می‌شود، ازاین‌رو با اعمال تدابیری چون اصلاح قیمت‌ها، نوآوری و... باید روند مصرف را اصلاح کرد. ممکن است با ادامه این شرایط به‌زودی کمبود گاز در همه فصول، خود را نشان دهد.

این کارشناس خاطرنشان کرد: ممکن است مصرف گاز در شهرها و روستاهای کوچک به‌دلیل سرما و نبود امکانات گرمایشی مناسب بسیار بیشتر باشد، در حالی‌که در همین مناطق دهک‌های کم‌درآمدتر ساکن هستند. برای ممانعت از این تلفات بالا، ضرورت بهینه‌سازی در مصرف و تولید وجود دارد.

وی ادامه داد: این موضوع که گفته شود قشر مرفه مصرف بالاتر و مابقی دهک‌ها مصرف پایین‌تری دارند چندان کارشناسانه نیست. گفتنی است که بالاترین دهک، ۳۰ درصد مصرف بیشتر دارند و پایین‌ترین دهک هم ۴۰ درصد مصرف کمتری داشته‌اند. بر این اساس حجم تفاوت خیلی بالا نیست، مگر خانه‌های بزرگی که طبیعتا بنا بر مساحتی که دارند، گاز بیشتری را هم مصرف می‌کنند ولی نه آن‌قدر بیشتر که تفاوت فاحشی وجود داشته باشد.

■ چالش‌های جدیدر مسیر افزایش تولید

مرادی گفت: تحریم، نبود امکانات و تکنولوژی، موجب شد افزایش تولید محقق نشود، از سوی دیگر نیز مصرف گاز در بخش صنعت، نیروگاه و خانگی نیز افزایش یافت، همچنین اکنون ایران تقریبا جز چند کشور برتر دنیا در توسعه گازرسانی است که خود این موضوع افزایش مصرف را به‌دنبال دارد.

مرادی در پایان گفت: حل مشکل کمبود گاز در کشور موضوعی نیست که بتوان در کوتاه‌مدت برای آن راهکار ارائه کرد، چراکه این موضوع نیازمند راهکارهای بلندمدت است، اظهار کرد: برای این مسئله باید متناسب با ذخایر افزایش تولید صورت می‌گرفت و باید مصرف کنترل می‌شد، اما متاسفانه به‌دلیل مشکلاتی که وجود داشت این موضوع محقق نشد.

توجه به بازاریابی و افزایش صادرات گاز می‌تواند گره بسیاری از مشکلات در مسیر اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی و توسعه میادین گازی را حل کند

تعادل مصرف و تولید در کشور ما برقرار نیست و اگر منابع جدیدی اضافه نشود، امسال نبود تعادل، چالش‌برانگیز خواهد شد

سخن پایانی

با وجود آنکه ایران رتبه سوم بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی در جهان را دارد، اما با توجه به شروع افت فشار مخازن گازی میدان پارس جنوبی و ادامه روند افزایشی مصرف، چالش جدی برای تامین گاز طبیعی در آینده بسیار نزدیک وجود خواهد داشت. این موضوع در سال‌های اخیر به‌ویژه در فصول سرد سال با افزایش تقاضای بخش خانگی برای گرمایش تشدید شده؛ به‌نحوی‌که تنها در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۲ میلیارد لیتر گازوئیل و نفت کوره باارزش بیش از ۵ میلیارد دلار برای جبران کمبود گاز توسط نیروگاه‌ها سوزانده شده است.

ظرفیت‌های افزایش تولید انرژی در کشور وجود دارد، اما امکان صادرات با مشکلات همراه است و انتقال پول انرژی صادرشده به داخل کشور بسیار سخت شده است. برای افزایش تولید گاز از میادین جدید به سرمایه‌ای معادل ۵۰ میلیارد دلار نیاز است که در صورت جذب این سرمایه اهداف تولیدی محقق خواهد شد، وگرنه پس از سال ۱۴۱۰ نیز بروز پدیده کمبود گاز محتمل خواهد بود. از سویی امکان تامین چنین مبلغی از منابع داخلی وجود ندارد و به فرض اگر هم بتوانیم چنین مبلغی را تامین کنیم، به فناوری، تجهیزات و دانش فنی نیاز است که حداقل امکان تامین آن از داخل و حتی در منطقه وجود ندارد.

امسال نیز با وجود کاهش و گاهی قطع گاز بخش‌های گوناگون صنعت و در مواقعی کاهش صادرات و مصرف مقادیر بیشتر نفت کوره در مقایسه با گذشته، اعمال خاموشی در صنایع و بخش‌های خانگی و تجاری محتمل است. این آمار نشان می‌دهد در صورت بی‌توجهی و عدم‌برنامه‌ریزی و اقدام سریع، کشور با بحران جدی برای امنیت انرژی روبه‌رو خواهد شد؛ به‌نحوی‌که واردات این حامل انرژی یا بازگشت به دهه ماقبل ۷۰ شمسی و خرید و توزیع وسایل گرمایشی نفتی و زغالی بین مردم اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

در جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی یزد با هیات تجاری سوریه بررسی شد

تامین نیازهای هیات تجاری سوری در یزد

زینب زارع
editor@smtnews.ir

چندی پیش جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی یزد با هیات تجاری سوریه که به دعوت اتاق بازرگانی یزد به استان دعوت شده اند، برگزار شد. بی‌شک برگزاری جلسات و نشست‌های اقتصادی میان کشورهای خاورمیانه می‌تواند یکی از اقدامات مهم توسعه اقتصادی کشورها باشد؛ به‌گونه‌ای که مهران فاطمی، استاندار یزد در نشست گفته‌شده با تاکید بر اینکه سیاست تحریم و محاصره اقتصادی نخ نما شده است گفت: در برابر دولت ایران و سوریه کارساز نیست البته همکاری ۲کشور دوست و برادر را می‌طلبد. وی دستیابی به مدلی برای اجرایی شدن قراردادهای ایران و سوریه را وظیفه فعالان اقتصادی ۲ کشور دانست و عنوان کرد: سفر رئیس‌جمهوری در اردیبهشت امسال به سوریه و انعقاد ۱۵ قرارداد نقطه عطف در همکاری ۲ کشور است.

عکس: صمت

۱۸۰۰ واحد نساجی فعال

نایب‌رئیس دوم اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد در این نشست استان یزد را یک استان صنعتی دانست و گفت: تولید مصالح ساختمانی و تمام اجزای یک ساختمان در یزد تولید می‌شود و بعد از صنعت ساختمان، صنعت نساجی در یزد حائز اهمیت است به طوری که هزار و ۸۰۰ واحد کوچک و بزرگ نساجی در یزد فعال هستند.

به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد؛ علی اصغر بیگی‌یزدی با اشاره به تولید هیدروکربن و تولید منحصر به فرد رنگ در یزد گفت: صد در صد نیاز هیات تجاری سوری از نظر مواد اولیه صنعتی و محصولات در یزد قابل تامین است.

بیگی با اشاره به توافق استانداریزد در برگزاری نمایشگاه محصولات سوریه در یزد، اظهارکرد: متقابلا درخواست داریم نمایشگاه دائمی محصولات یزد در سوریه برگزار شود.

نایب‌رئیس دوم اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد تسهیل در استانداردهای مشترک، انتقال پول و کالا را از خواسته‌های اتاق بازرگانی یزد مطرح کرد و افزود: ایجاد خط هوایی مستقیم با حداقل یک خط پروازی در هفته بین یزد و دمشق، تسهیل در اعزام و پذیرش تجار بین دشمق و یزد و تسهیل در سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران یزدی در سوریه از موارد مورد انتظار استان یزد از هیات سوری است.

ایجاد شرکت‌ها و صنایع اقتصادی مشترک

محمد ابوالهدی اللحام رئیس اتحادیه‌های اتاق‌های بازرگانی سوریه هدف از این سفر به یزد را تقویت ارتباط اقتصادی و ایجاد شرکت‌ها و صنایع اقتصادی مشترک عنوان کرد و گفت: روابط ایران و سوریه در حوزه‌های مختلف در سطح عالی است به‌طوری که شاهد فعالیت شرکت‌های مختلف ایرانی در سوریه هستیم.

وی با اعلام آمادگی همکاری مشترک هیات تجاری سوریه برای روابط اقتصادی مقاوم و غلبه بر مشکلات بخش خصوصی سوریه، تصریح کرد: با توجه به فرهنگ عمیق سوریه و ایران، ما به دنبال آن هستیم که محصولات سوریه را در ایران و یزد به فروش برسانیم این در حالی‌است که درحال‌حاضر محصولات کمی از سوریه در ایران به فروش می‌رسد.

توسعه روابط استراتژیک و اقتصادی

در ادامه فهد درویش رئیس اتاق بازرگانی مشترک سوریه و ایران ضمن تشکر از اتاق بازرگانی یزد برای دعوت از هیات بازرگانی سوری، اظهارکرد: جمهوری اسلامی ایران و سوریه روابط دیرینه دارند و ما ایستادگی ایرانی‌ها در کنار مردم در جنگ سوریه را فراموش نمی‌کنیم.

درویش با تاکید بر اینکه روابط استراتژیک دو کشور باید با روابط اقتصادی همراه باشد، از مرکز تجارت ایران در سوریه خبر داد و گفت: ما شاهد دوران جدیدی در سوریه هستیم، سرمایه گذاران ایرانی در سوریه با موفقیت فعال هستند و مرکز تجارت ایران به تبعیت اتاق بازرگانی ایران در منطقه آزاد سوریه تاسیس شده است.

وی به واردات کاشی و سرامیک از ایران به سوریه اشاره کرد و افزود: بیشترین حجم واردات کاشی و سرامیک سوریه متعلق به ایران و استان یزد است.

رئیس اتاق بازرگانی مشترک سوریه و ایران با بیان اینکه کشور سوریه تمایل دارد صنعت مشترک بین ایران و سوریه تشکیل شود، افزود: تجار بخش خصوصی سوریه برای همکاری اعلام آمادگی می‌کنند چراکه در سوریه کارخانجات زیادی وجود دارند که نیازمند خط تولید و مواد اولیه و انتقال تکنولوژی از یزد هستند.

درویش در ادامه پیرامون روابط مشترک گفت: شرکت بیمه مشترک بین ایران و سوریه در حال ایجاد است همچنین در حوزه کاشی و سرامیک، سنگ و صنایع‌دستی آمادگی داریم در جلسات b2b تبادل نظر داشته باشیم.

این مقام اتاق مشترک سوریه و ایران با بیان اینکه نیازمند برگزاری نمایشگاه فروش محصولات و صنایع‌دستی سوریه در همه شهرهای ایران هستیم، بیان کرد: این تعامل می‌تواند دو سویه باشد.

وی در ادامه از رفع مشکل تعرفه گمرکی و تطابق استانداردهای ایران و سوریه در کالاهای تجاری خبر داد.

> شرکت بیمه مشترک بین ایران و سوریه در حال ایجاد است و ۲کشور آمادگی لازم را برای برگزاری جلسات تجاری b2b برای تبادل نظر در حوزه کاشی و سرامیک، سنگ و صنایع دستی دارند

همکاری کارگاه‌های صنایع دستی سوریه با یزد

محمد زیاد صبحی الشایب، فعال صنایع دستی سوریه ضمن تشکر از اتاق مشترک ایران و سوریه و اتاق بازرگانی یزد برای تشکیل این جلسه، گفت: نیاز داریم سطح روابط اقتصادی را به سطح روابط سیاسی برسانیم و باید از شهدای ایرانی بحران سوریه به ویژه شهید قاسم سلیمانی قدردانی کنیم. وی با بیان اینکه این جلسه حاصل نتایج جلسات قبلی با وزرای ایرانی و سفر رئیس‌جمهوری ایران به سوریه است، تصریح کرد: ۸۰۰ هزار کارگاه صنایع‌دستی و هزار و ۵۰۰ صنعت صنایع اعم از طلا تا سنگ، سیمان و محصولات پلاستیکی در سوریه فعال است همچنین اتحادیه صنایع‌دستی سوریه سازمان‌های کوچک تری برای پیشبرد کار ایجاد کرده که کار آنها صادرات، آموزش و حمایت کارگاه‌های صنایع دستی است بر همین اساس سوریه آمادگی دارد استادان صنایع دستی سوری را بین کشور ایران تبادل کند.

صبحی الشایب در باره تعاملات ایران و سوریه در حوزه صنایع‌دستی پیشنهاد کرد: جایگاه‌هایی در سوریه در اختیار فعالان صنایع دستی ایران قرار می‌دهد و متقابلا یزد نیز این جایگاه را برای صنایع‌دستی سوریه در نظر بگیرد.

محمود عشقان، ملک عضو اتاق بازرگانی یزد با اشاره به تحریم‌های ایران و سوریه آمادگی همکاری بیشتر تجاری با سوریه را خواستار شد و گفت: برخی صنایع منحصر به فرد در شهر یزد فعالیت می‌کنند که می‌توان به ساخت هیدروکربن با ۱۲ پالایشگاه در یزد و با ظرفیت ۱۵۰۰ بشکه در روز، اشاره کرد که می‌توانیم به سوریه نیز صادرات داشته باشیم.

وی در ادامه به فعالیت شرکت یزدی منحصر به فرد در خاورمیانه در تولید ماده شیمیایی انیدرید مالئیک اشاره کرد و افزود: کاربرد این ماده در پایه تمام رزین‌ها، چسب، کامپوزیت و.. است.

یزد بزرگ‌ترین تولیدکننده کاشی در خاورمیانه

علی فرشادپور، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی یزد، یزد را بزرگ‌ترین تولیدکننده کاشی و سرامیک در خاورمیانه با بیش از ۱۸۰ واحد تولیدی فعال و متنوع در این زمینه دانست و تصریح کرد: ارتباطات شهر یزد با سوریه قدیمی است. ولی در حوزه‌های اقتصادی با سوریه دچار چالش هایی مانند انتقال پول، حمل‌ونقل کالا، تعرفه گمرکی و تطابق نشان ملی استاندارد محصولات ایرانی هستیم.

سخن پایانی

یزد بزرگ‌ترین شهر خشت خام و دومین شهر تاریخی دنیا و تنها شهر ثبت جهانی در یونسکو است و جاذبه‌های گردشگری بی‌نظیری دارد همچنین ظرفیت‌های پزشکی یزد به لحاظ خدمات و ارزان نرخ بودن بی‌نظیر است که زمینه‌های خوبی در حوزه گردشگری سلامت می‌تواند ایجاد کند. گفتنی است بازدید از برخی کارخانجات یزد و برگزاری جلسات b2b در ۵ حوزه کاشی و سرامیک، مواد شیمیایی، صنایع‌دستی، صادرات و واردات، محصولات ساختمانی از برنامه‌های سفر این هیات تجاری سوری به استان یزد بود.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد خبر داد

رشد ۳۷ درصدی اعتبارات عمرانی یزد

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد از رشد ۳۷ درصدی اعتبارات عمرانی این استان خبر داد و افزود: یکی از استان‌هایی هستیم که اعتبارات عمرانی مناسبی را در ۲ سال اخیر دریافت کرده‌ایم.

به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد، مجید دهقانی‌زاده در تشریح وضعیت اعتبارات عمرانی استان و توزیع شهرستانی آن، با اشاره به اینکه در سال گذشته بودجه عمرانی استان موضوع جدول ج-۱۰ قانون بودجه، ۹۱۹ میلیارد تومان بوده است، اظهارکرد: این اعتبار در امسال رشدی ۳۷ درصدی داشته است.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد با بیان اینکه هزار و ۲۵۲ میلیارد تومان اعتبار عمرانی توزیع شده است، افزود: ۲۸۸ میلیارد تومان نیز بودجه متوازن ملی است که از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور به استان یزد ابلاغ شده است و به طور کلی مبلغ هزار و ۵۴۰ میلیارد تومان به غیر از ردیف‌های متفرقه، بودجه عمرانی استانی در امسال در اختیار داریم.

به گزارش روابط عمومی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد، دهقانی‌زاده در خصوص سهم هزینه‌های فنی و اعتباری استان یزد نیز بیان کرد: افزایش سهم پژوهش و حوزه فناوری و دانش‌بنیان استان و حمایت از بخش تولید در این ردیف دیده شده است.

وی در خصوص تعهدات سفر رئیس‌جمهوری به این استان، گفت: برخی از پروژه‌های سفر دور اول ریاست‌جمهوری به استان یزد در دستور کار تیم مدیریتی استان قرار گرفته و باید تا پایان سال ۱۴۰۲ اجرایی شود.

دهقانی‌زاده به بخش‌های اعتباری امسال استان اشاره کرد و گفت: ۷۰ میلیارد تومان برای تکمیل، تعمیر و تجهیز ساختمان‌های دولتی، ۱۵ میلیارد جهت پروژه‌های مرمتی و زیرساختی میراث فرهنگی، یک‌میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان جهت تکمیل مصلی‌های نیمه تمام، ۳.۹ میلیارد تومان برای اردوگاه‌های دانش‌آموزی، ۳.۸ میلیارد تومان برای اداره کل اوقاف استان جهت کمک به تکمیل مساجد نیمه تمام و ۶.۱ میلیارد تومان نیز برای تکمیل حوزه علمیه برادران در نظر گرفته شده است. دبیر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان با بیان اینکه بیمارستان‌های نیمه تمام تا پایان سال تکمیل می‌شوند، بیان کرد: ۲۸۸ میلیارد تومان اعتبار برای تکمیل بیمارستان‌های نیمه تمام استان در نظر گرفته و به سازمان برنامه و بودجه کشور پیشنهاد شده است.

دهقانی‌زاده با تاکید بر جذب به موقع اعتبارات توسط دستگاه‌های اجرایی استان، افزود: علاوه بر اینکه مدیران باید برای جذب اعتبارات همت کنند، تخصیص بودجه جدید نیز باید منجر به تکمیل و بهره‌برداری پروژه‌های مورد نیاز مردم شود.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد در خصوص اعتبارات هزینه‌ای استان در سال ۱۴۰۲ نیز گفت: در امسال احکام ادارات به موقع صادر شد و در پرداخت حقوق کارکنان دولت در استان مشکلی نداریم.

دهقانی‌زاده خاطرنشان کرد: مجوز فوق‌العاده ویژه حقوق بدون ایجاد بار مالی جدید و در سقف اعتبارات مصوب باید انجام شود. وی با بیان اینکه یکی از راه‌های مهار تورم، انضباط مالی دولت است، افزود: دولت سیزدهم در سال پیش‌رو، با محوریت سازمان برنامه و بودجه کشور انضباط بودجه و رفع ناترازی بودجه را در دستور کار خود قرار داده و به هیچ وجه افزایش اعتبارات بدون وجود منابع درآمدی قابل حصول در دستور کار قرار ندارد به همین دلیل بودجه بیشتر استان‌های کشور کمتر از نرخ تورم رشد داشته است.

وی تصریح کرد: تنها استان‌های کمتر برخوردار به دلیل استفاده بیشتر از منابع بودجه «متوازن» و «نفت و گاز» رشد بیشتری داشته‌اندکه این خود در راستای محرومیت‌زدایی بوده است.

به گفته وی، اعتباراتی که از طریق سازمان برنامه و بودجه کشور در اختیار استان قرار می‌گیرد صرفا اعتبارات تملک استانی نیست و بالغ بر دوهزار و ۸۰۰ میلیارد تومان از محل اعتبارات سفر رئیس‌جمهوری طی سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ برای اجرای مصوبات دور اول سفر اختصاص یافته که این خود بیش از دو برابر اعتبارات استانی است.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد اضافه کرد: از محل برگشت درآمد معادن نیز اعتبارات خوبی در سال گذشته جذب شده و امسال هم این مهم در دستور کار استان قرار دارد که می‌تواند کمک شایانی به اعتبارات استانی داشته باشد.

روی خط خبر

تقویت همکاری بین مازندران و ولگاگراد

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری گفت: گردشگری و صنعت توریسم بین مازندران و روسیه، آستراخان و ولگاگراد تقویت می‌شود.

صادق برزگر در گفت‌وگو با مهر درباره سفر هیات تجاری و اقتصادی استان مازندران به روسیه با ارائه توضیحاتی درباره این نشست مهم که با حضور و مشارکت فعال بخش‌های دولتی و خصوصی هر دو استان برگزار شد، اظهار کرد: هدف از برگزاری این نشست، بررسی ظرفیت‌ها و ظرفیت‌های مازندران و ولگاگراد در ۳ حوزه کشاورزی، صنعت و گردشگری بوده و دو طرف در این حوزه‌ها به رایزنی و تبادل نظر پرداختند. وی تصریح کرد: در حوزه گردشگری، تلاش ما بر این بوده که به بهترین نحو ممکن، فرصت‌ها و جاذبه‌های کم‌نظیر مازندران را به بخش‌های دولتی و خصوصی ولگاگراد معرفی کنیم و به یاری خدا نتایج آن مثبت بود و اطلاعات خوبی رد و بدل شد.

برزگر ادامه داد: طبق هماهنگی‌های صورت گرفته و تبادل نظرات دو جانبه، مقرر شد داده‌های تاسیسات اقامتی و هتل‌های ولگاگراد، با توجه به درجه بندی، امتیازات و ظرفیت‌هایی که دارند در اختیار ما قرار داده شود.

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مازندران با اشاره به رایزنی‌های صورت گرفته پیرامون رونق گردشگری و صنعت توریسم بین ۲ استان، بیان کرد: در این نشست، ظرفیت‌ها و جاذبه‌های تاریخی و طبیعی مازندران، همچنین ظرفیت‌های مربوط به تاسیسات اقامتی استان معرفی شد و خوشبختانه، هم جاذبه‌های طبیعی ما و هم تاسیسات اقامتی ما به ویژه هتل‌های ۵ ستاره و هتل میزبان، مورد توجه و استقبال آنها قرار گرفت.

وی از علاقه‌مندی و اشتیاق روس‌ها برای استفاده از ظرفیت‌های بوم‌گردی مازندران که ارائه دهنده سبک زندگی بومی و سنتی است، سخن گفت و افزود: مقرر شد پس از بازدید حضوری آنها از اقامتگاه‌های بوم‌گردی و جاذبه‌های طبیعی مازندران، برنامه‌ریزی‌های لازم برای تعاملات فی مابین صورت گیرد.

برزگر با اشاره به رشد آژانس‌های مسافرتی ولگاگراد طی سال‌های اخیر، تصریح کرد: تاکید ما بر تبادل دوجانبه آژانس‌های مسافرتی بوده چرا که آژانس‌های مسافرتی ولگاگراد با ارائه خدمات تخصصی در حوزه گردشگری، به‌ویژه گردشگری سلامت، می‌توانند یاریگر ما در این حوزه باشند.

نظارت بر عملکرد داروخانه‌ها با هوشمندسازی

زنجان مدیر راهبری و پایش امور استان‌های سازمان غذا و دارو گفت: استفاده از سامانه‌های هوشمند و ایجاد داشبورد در بازرسی داروخانه‌ها به جای بازرسی فیزیکی با نیروهای کمتری می‌تواند به کنترل و اولویت‌بندی نظارت بر داروخانه کمک کند. به گزارش روابط‌عمومی دانشگاه علوم پزشکی استان زنجان، عباس مهدی‌زاده در نشست معاونان و مدیران غذا و داروی کلان منطقه ۶ آمایش کشوری که در سالن اجلاس مرکز همایش‌های بین‌المللی روزبه دانشگاه علوم پزشکی زنجان در حال برگزاری است، اظهار کرد: برگزاری چنین جلساتی در راستای پیشبرد اهداف کلان منطقه مفید واقع شود.

وی به شعار سال و رونق تولید اشاره کرد و تعهدات سازمان و غذا و دارو در تسهیل ارائه مجوزها را یادآوری کرد و گفت: این امر باید جدی گرفته شود و همه توان خود را به کار ببریم تا در کمترین زمان ممکن با ارائه تسهیلات لازم شرایط و زمینه را برای فعالیت سرمایه‌گذار فراهم کنیم.

مهدیزاده محصولات کشاورزی متنوع تولید شده هر منطقه را از توانمندی‌های بومی آن مناطق برشمرد و گفت: برای استفاده مناسب از چنین ظرفیت‌هایی باید بر توانمندسازی آزمایشگاه‌ها اهتمام بورزیم.

وی خاطرنشان کرد: امیدواریم جلسات قطب بتواند چندین موضوع را به عنوان تجربه مهم کشوری در منطقه پیاده کند یا بتواند چندین کالا را به عنوان محصولات اصلی و بومی این مناطق، ساماندهی کند.

۴۰ درصد آب قنات‌های گناباد هدر می‌رود

فرماندار گناباد گفت: ۴۰ درصد از آب قنات‌های این شهرستان هدر می‌رود و در مسیر واقعی خود به مصرف نمی‌رسد. به گزارش ایرنا، رضا نصیری در جلسه شورای فرهنگ عمومی گناباد از قنات‌ها به عنوان ظرفیت مهمی برای تامین آب شرب این شهرستان یاد کرد و گفت: اسراف در آب قنات‌ها در حالی صورت می‌گیرد که با بحران کمبود آب مواجه هستیم.

وی تصریح کرد: باید با فرهنگ‌سازی و بهره‌برداری اصولی از منابع آب و از جمله قنات‌ها، برای کاهش مشکلات در شرایط بحران کمبود آب اقدام کرد.

فرماندار گناباد اجرای طرح‌های آبیاری تحت فشار را ضرورت‌های بخش کشاورزی ذکر کرد و گفت: با اجرای این طرح‌ها تا ۹۰ درصد در مصرف آب بخش کشاورزی این شهرستان صرفه‌جویی می‌شود.

وی بیان کرد: صرفه‌جویی و استفاده بهینه از منابع آبی راهکاری مهمی برای کاهش تبعات بحران کمبود آب به شمار می‌رود. نصیری اظهار کرد: تاکیدات رهبر معظم انقلاب در زمینه رعایت الگوی مصرف باید مورد توجه آحاد مختلف جامعه و بخش‌های عمومی و مسئولان و ادارات و سازمان‌ها قرار گیرد و با فرهنگ‌سازی، مصرف بهینه در همه بخش‌ها و از جمله مصرف آب در شرایط کمبود منابع آبی به یک فرهنگ حاکم در جامعه تبدیل شود و برای محدود کردن مصرف برق در ادارات، ساعت‌های کار این بخش‌ها تغییر یافت.

یکشنبه
اول مرداد ۱۴۰۲- ۵ محرم۱۴۴۵ - ۲۳ ژوئیه ۲۰۲۳- شماره ۲۳۶۷-پیاپی۳۶۸۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

بحران آب ایران جدی است

عکس: صمت

محمد درویش - فعال محیط‌زیست: بحران‌های آبی هر روز بیشتر به ما نزدیک می‌شود. بحرانی که اصفهان، فارس، خراسان و مناطق مرکزی را تسخیر کرده و شاهد فرونشست‌های عظیمی در این مناطق هستیم.

ادامه این روند باعث خروج سرمایه از این مناطق به‌خصوص در حوزه مسکن خواهد شد. مقصد مرکزنشینان برای فرار از بی‌آبی نیز که عمدتا شمال کشور انتخاب شده در معرض خطراتی جدی قرار دارد و نیازمند نگاه کارشناسی و کلان از سوی دولت است.

وقتی که میزان آب در دسترس از هزار مترمکعب کاهش پیدا کند، وارد جدی‌ترین مرحله تنش آبی می‌شویم. بخش‌های بزرگی از ایران کمتر از هزار مترمکعب در سال، آب در دسترس دارند و وارد جدی‌ترین تنش شده‌اند. نزدیک ۳۵ میلیون نفر از ایرانیان در جایی زندگی می‌کنند که کمتر از هزار مترمکعب در سال آب در اختیار دارند. این منطقه بالاترین احتمال مهاجرت‌های اقلیمی را دارد. با توجه به اینکه دیگر مناطق ایران هم با مرز هزار مترمکعب فاصله زیادی ندارند، اگر این مهاجرین وارد مناطق برخوردارتر در شمال کشور شوند، انتظار می‌رود که روند فروپاشی در شمال کشور تشدید پیدا کند و آنجا نیز در معرض بحران‌های جدی‌تری قرار بگیرد.

ما باید به مدت ۱۰ سال طبیعت ایران را از هر نوع بارگذاری جدید محافظت کنیم، منابع آب زیرزمینی و سطحی ما نیز دیگر امکان تحمل بارگذاری جدید را ندارد. ما باید به سرعت هر نوع توسعه‌ای که منجر به استفاده بیشتر از آب در حوزه صنعتی و کشاورزی می‌شود را متوقف کنیم. تنها اولویت باید تامین آب شرب و سپس تامین حقابه محیط زیستی باشد.

دولت باید طرح تعادل بخشی سفره‌های آب زیرزمینی را مدنظر قرار دهد.

در برنامه ششم نیز به آن تاکید شده بود اما مسئول این طرح در پایان برنامه ششم اعلام کرد که این طرح شکست‌خورده و استعفا داد. این مسئول تاکید کرد که ما قرار بود در پایان برنامه ششم سطح تراز سفره‌های آب زیرزمینی را به صفر برسانیم اما این اتفاق رخ نداد و الان میزان تراز منفی آبخوان‌ها به بیش از ۱۴۰ میلیارد مترمکعب رسیده است.

اگر قرار است ما جلو این بحران را بگیریم، باید حتما اجرا طرح تعادل بخشی سفره‌های زیرزمینی مدنظر قرار بگیرد و چاه‌های غیرمجاز پلمب شوند. باید تلاش کنیم تمام فاضلاب‌های شهری و صنعتی بعد از تصفیه وارد سفره‌های آب زیرزمینی شوند تا به طرح تعادل بخشی سفره‌های زیرزمینی کمک کنند. باید کسب‌وکارهایی در کشور تعریف شوند که نیاز به مصرف آب نداشته باشند و از آنها به‌عنوان کسب‌وکار سبز یاد می‌شود.

طبق آخرین آماری که شرکت مدیریت منابع آب ایران و سازمان زمین‌شناسی منتشر کرده است، بدترین اوضاع را در اصفهان داریم. اصفهان گسترده‌ترین فرونشست‌ها را تجربه می‌کند و فرونشست وارد شهر شده و شبکه فاضلاب را نیز شکسته است. چند دکل برق در دشت مهیار اطراف اصفهان به دلیل احتمال سقوط جابه‌جا شده‌اند.

میزان تراز منفی اصفهان ۱۳ میلیارد مترمکعب است که چیزی حدود ۲۰ رودخانه به اندازه زاینده‌رود است. استان‌های دیگری نیز هستند که تراز منفی آنها بیشتر از اصفهان است.

استان فارس که ۱۵ میلیارد مترمکعب تراز منفی دارد و بزرگ‌ترین فروچاله جهان را با ۵۴ سانتی‌متر در سال در استان فارس ثبت کرده‌ایم. استان فارس ظرفیت زیادی دارد که به یکباره فروبپاشد! اگر وضعیتی مثل اصفهان پیدا نکرده این است که عمق آبخوان‌های آن بیشتر از اصفهان بوده است.

استان فارس می‌تواند به سرعت، سرنوشتی شبیه اصفهان پیدا کند. از استان فارس وضعیت نگران‌کننده‌تر و ترسناک‌تر استان خراسان رضوی است که تراز منفی آن ۳۱ میلیارد مترمکعب است و شکاف بسیار طولانی را در دشت نیشابور به طول ۳۲ کیلومتر داریم. آنجا نخستین دشت‌های ممنوعه ایران را در دهه ۴۰ دارد که در دشت توس ثبت شد اما کسی توجهی نکرد.

استانی که عمیق‌ترین آبخوان‌های ایران را داشت الان به سرنوشتی بسیار نگران‌کننده‌تر از دیگر استان‌های کشور دچار می‌شود. ما گسترده‌ترین سازمان متمرکز کشاورزی را در آنجا داریم و در حقیقت بخش قابل توجهی از منابع آب زیرزمینی در حوزه کشاورزی سال‌های سال است که مصرف می‌شود و هزاران حلقه چاه غیرمجاز در آنجا وجود دارد.

یادداشت

قدر اکسیر زندگی را بدانیم

قربانعلی تنگ شیر- مدرس دانشگاه: تمامی اشکال زندگی در سیاره زمین به آب نیاز دارند. بشر و موجودات زنده روی کره زمین تنها قادر به استفاده از یک درصد ذخایر آبی این کره خاکی هستند. با توجه به رشد جمعیت و نیاز بیشتر به تولید مواد غذایی، مصرف آب نیز بالا رفت و در نهایت آب مصرفی در دوره هزاره دوم میلادی دو برابر افزایش پیدا کرد. آب در دسترس بین انسان‌ها و اکوسیستم‌های طبیعی مشترک بوده و بنابراین نحوه استفاده بهینه از منابع آبی از الزاماتی است که باید مورد توجه بشر امروز قرار گیرد. برای توسعه زیرساخت‌های آبی نیز عوامل متعددی دخیل هستند که برجسته‌ترین آنها جمعیت‌شناسی سیاسی و تامین اقتصادی است.

کشاورزی یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های مصرف‌کننده آب شیرین است و حدود ۷۰ درصد از آب مصرفی در دنیا و ۹۰ درصد از آب شرب ایران را شامل می‌شود.

از سوی دیگر یکی از الزامات حفظ آب، جلوگیری از آلودگی این منبع مهم حیاتی است. عوامل مختلفی در آلودگی آب نقش دارند که از جمله آنها می‌توان به آلودگی ناشی از سموم کشاورزی اشاره کرد که معمولا حاوی مقادیر زیادی فسفر و نیتروژن هستند که حیات جانداران دریایی را با خطر مواجه می‌سازد.

آلودگی‌های ناشی از نشست مواد نفتی، فاضلاب‌ها و رسوبات مواد شیمیایی را نیز باید در این فهرست قرار داد. از طرف دیگر، آلودگی آب‌های زیرزمینی ناشی از نشت شیرابه‌های جایگاه‌های دفن زباله نیز باعث افزایش مشکلات زیست‌محیطی شده و در نهایت اینکه در اغلب کشورهای در حال توسعه مانند ایران جداسازی مواد سمی صنعتی بیماری‌زایی مراکز بهداشتی درمانی از پسماندهای شهری انجام نمی‌شود. در این فرآیند مراکز دفع زباله پذیرای هرگونه زوایدی هستند. به این ترتیب برخی از کارشناسان معتقدند در کشورهای جهان سوم ۸۰ درصد بیماری‌ها مربوط به مصرف آب آلوده است که ۳۳ درصد کل مرگ‌ومیر در این کشورها را باعث می‌شود. براساس آمار هر سال ۳ میلیون کودک زیر ۱۰ سال به دلیل کمبود آب سالم و نبود امکانات بهداشتی از بین می‌روند. همچنین با توجه به کاهش میانگین بارش‌ها در ۲-۳ دهه گذشته و کاهش بیشتر رواناب‌ها نسبت به بارش‌ها برآورد منابع آب تجدیدپذیر ایران رو به کاهش است.

با توجه به مدیریت آب سهم ایران از سطح خشکی‌های جهان(۱.۲ درصد) از جمعیت جهان(یک درصد)آب تجدیدپذیر(۰.۳ درصد) است. با این شرایط بحران آب در ایران جدی است که ممکن است حتی در آینده به جنگ آب تبدیل شود.

بهره‌برداری از آب به‌عنوان پشتیبان زندگی انسان، تولید غذا و تولید انرژی و ترابری و... مانند جریان خون در بدن حیاتی است. پس بیایید تا دیر نشده قدر اکسیر آب را بدانیم.

بین‌الملل

تجربه موفق آلمان در تامین مسکن

بعد از جنگ جهانی دوم حدود ۶ تا ۷ میلیون آلمانی کشته و اواخر جنگ بمب‌های سنگین بلای جان خانه‌های آلمانی‌ها شد. بسیاری از واحدهای مسکونی کاملا ویران شدند و بیش از ۲ میلیون خانه آسیب دیدند.

منابع مالی برای بازسازی کشور به صفر رسیده بود و تنها هوش و ذکاوت مدیران آلمانی بود که می‌توانست همه نداشته‌ها و محدودیت‌ها را جبران کند. هنر بزرگ در بخش ساختمان، ساختن همه‌چیز از هیچ بود.

پس از تاسیس آلمان غربی در سال ۱۹۴۹ با مشوق‌های مالی و مالیاتی که دولت در نظر گرفت، مسکن رونق گرفت و در کمتر از ۷ سال کمبودها به نصف رسید.اما اتفاق مهم یک مصوبه تاریخی در ژوئن ۱۹۹۱ اتفاق افتاد. ۸ ماه پس از اتحاد آلمان غربی و شرقی دوباره دولت نقش بزرگ خود را ایفا کرد. «هرکس در آلمان شرقی در بخش مسکن و به‌خصوص در برلین سرمایه‌گذاری کند، تا ۱۰ سال از پرداخت عوارض و مالیات معاف است».

همین یک مصوبه برای بیش از ۳۰ سال کافی بود تا عرضه مسکن بسیار بیشتر از نیاز این کشور شود و با وجود نوسان زیاد مسکن در کشورهای بزرگ اقتصادی، آلمان یک ثبات دائمی همراه با فزونی عرضه نسبت به تقاضا داشته باشد. امروز میانگین هزینه مسکن در سبد معیشت آلمانی‌ها تنها۲۰ درصد است. در آلمان ۵۰ درصد آلمانی‌ها خانه اجاره‌ای دارند که در دنیا بالاترین نرخ محسوب می‌شود.

مونیخ بالاترین نرخ مسکن را دارد. ۴۸ درصد آلمانی‌ها مستاجر هستند و این کشور بهشت مستاجران است. بیشتر قراردادهای اجاره در آلمان از فرم استاندارد موسوم به Mietvertrag پیروی می‌کند.

در صورت افزایش بیش از حد اجاره انجمن مستاجران موسوم به Mietsehutzbund به موضوع ورود کرده و از مستاجر با تعیین منطقه‌ای اجاره حمایت می‌کند. جذب سرمایه خارجی در بخش مسکن آلمان به خاطر سیاست‌های اصولی رونق شگفت‌انگیز داشت و تنها در ۳ قرارداد شرکت فورترس امریکا ۸۲ هزار دستگاه آپارتمان به ارزش ۵.۳ میلیارد یورو در آلمان خرید و وارد بازار مسکن این کشور شد.

شرکت مورگان استنلی و شرکتی انگلیسی هر کدام به ترتیب ۴۸ هزار و ۱۵۰ هزار واحد مسکونی به ارزش ۱.۲ میلیارد یورو و ۷ میلیارد یورو به اقتصاد مسکن آلمان تزریق کردند.

در سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ که اقتصاد آلمان دچار رکود شد بخش مسکن ثبات خود را حفظ کرد و لنگرگاه مستحکم اقتصاد شد.

دولت آلمان با وجود اقتصاد آزاد اما هیچ‌گاه بخش مسکن را رها نکرده است. در اجاره قراردادها در آلمان ۶ویژگی دارد. قراردادها یا کوتاه‌مدت با پایان مشخص هستند یا بلندمدت و نامحدود.

قراردادهای کوتاه‌مدت مناسب برای کارمندان، دانشجویان و مهاجران است که در قرارداد پایان آن قید می‌شود و با رضایت طرفین قابل تمدید است. اما قراردادهای نامحدود پایان مشخصی ندارند. مستاجر می‌تواند ۳ ماه قبل اعلام کند که می‌خواهد قرارداد را فسخ کند، اما موجر این حق را ندارد و فقط با حکم دادگاه و با مستندات محکم می‌تواند عذر مستاجر خود را بخواهد و هر چه مدت اقامت مستاجر بیشتر باشد، جابه‌جا کردن هم طولانی‌تر می‌شود.

در قراردادهای اجاره نامحدود افزایش سالانه در قرارداد قید و توافق می‌شود. مستاجر می‌تواند بدون اجازه مالک اقدام به تعمیرات، بازسازی یا نقاشی ساختمان کند. ودیعه در قراردادهای اجاره حداکثر به اندازه ۳ ماه اجاره است که باید در پایان قرارداد با سود متعلقه به مستاجر برگردانده شود. در صورتی موجر می‌تواند ودیعه مستاجر را ضبط کند که در دادگاه ثابت کند مستاجر از پرداخت اجاره امتناع کرده یا خسارتی به ملک او وارد کرده است. منازل شخصی در آلمان معاف از مالیات بر عایدی سرمایه هستند و برای بهره‌مندی از این معافیت لازم است حداقل تا ۱۰ سال منازل شخصی حفظ شوند و به فروش رسانده نشوند. به راستی آلمان چگونه توانست قوی‌ترین مدیریت مسکن جهان را با وجود محدودیت‌های فراوان داشته باشد.

از فضای مجازی

مقایسه فرودگاه‌های بین‌المللی در منطقه

در دنیای مدرن، فرودگاه‌ها دروازه شهرها و پیشخوان کشورها محسوب می‌شوند. اگر زمانی بود که دروازه قرآن محل ورود کاروان‌ها از سمت اصفهان به شهر شیراز بود، اما امروز این فرودگاه‌ها هستند که پیشانی تمدن یک منطقه محسوب می‌شوند. نگاهی مقایسه‌ای به وضعیت فرودگاه‌های منطقه، بیانگر یک هشدار جدی درباره جایگاه فرودگاه امام در ایران است. هشداری که هوش از سر می‌رباید:

برای درک عمق این هشدار و تاکید بر توجه بیشتر ایران به صنعت فرودگاهی نگاهی به توسعه فرودگاهی کشورهای منطقه پیرامون ایران خالی از لطف نیست.

۱-فرودگاه دوبی

امارات متحده عربی با ۴۷ میلیون مسافر پرواز هوایی در سال ۲۰۱۰ رتبه نخست جذب مسافر را در حوزه خلیج‌فارس به خود اختصاص داد و رتبه دوازدهم دنیا را کسب کرد.

این روند در امارات متحده عربی ادامه پیدا کرد، به نحوی که در سال ۲۰۱۸ جابه‌جایی مسافر در فرودگاه دوبی به رقم شگفت‌انگیز ۸۹ میلیون و صدهزار مسافر رسید.

باوجود کرونا، فقط در سال ۲۰۲۱ درآمد و آثار اقتصادی فرودگاه دوبی نزدیک به ۲۷ میلیارد دلار بوده که از میزان درآمد حاصل از صادرات غیرنفتی ایران در همان سال بیشتر بوده است.

در سال ۲۰۲۲ و مقارن با پایان مسائل کرونا، ۶۶ میلیون مسافر از این فرودگاه استفاده کردند. پایانه شماره ۳ این فرودگاه (به لحاظ زیربنا)، دومین ساختمان بزرگ روی کره زمین محسوب می‌شود. (مقام اول متعلق است به ساختمان کارخانه بوئینگ در سیاتل)

۲- فرودگاه دوحه

قطر دیگر کشور پیشرو در این حوزه بوده است؛ در رتبه‌بندی سالانه «موسسه تحقیقات هوایی اسکای تراکس» ۱۰ فرودگاه برتر جهان از نظر کیفیت و خدمات برای سال ۲۰۲۲ رتبه‌بندی شدند که فرودگاه بین‌المللی حمَد قطر جایگاه بهترین فرودگاه جهان را کسب کرد. جالب اینجاست که رتبه ۲ متعلق است به فرودگاه هانِدا توکیو در ژاپن!

یعنی قطر توانسته در امر کیفیت، با کشوری که اساسا کیفی کار است یعنی ژاپن، رقابت کند. فرودگاه دوحه با اینکه به لحاظ «کیفیت» برتر از فرودگاه دوبی است اما به لحاظ کمیت فاصله چشمگیری با دوبی دارد. در سال گذشته بیش از ۳۵ میلیون مسافر از این فرودگاه جابه‌جا شدند.

۳- فرودگاه استانبول

ساخت فرودگاه بین‌المللی استانبول در ژوئن ۲۰۱۴ به‌عنوان بزرگ‌ترین فرودگاه جهان در دستور کار قرار گرفت. ساخت این فرودگاه یکی از چشم‌اندازهای استراتژیک ترکیه برای سال ۲۰۲۳ بود که مرحله اول آن در اواخر اکتبر سال ۲۰۱۸ افتتاح شد. فرودگاه جدید استانبول تا سال ۲۰۲۸ به بزرگ‌ترین فرودگاه جهان تبدیل خواهد شد. سهم فرودگاه جدید استانبول از تولید ناخالص داخلی ترکیه تا سال ۲۰۲۵ به ۴.۹ درصد می‌رسد که ۷۹ میلیارد دلار به تولید ناخالص داخلی ترکیه کمک کرده و بیش از ۲۲۵هزار شغل ایجاد خواهد کرد. این فرودگاه جدید، ترکیه را در مسیر تبدیل شدن به مهم‌ترین مرکز حمل‌ونقل بین شمال، جنوب، شرق و غرب قرار خواهد داد.

۴- فرودگاه ناریتا ژاپن

توکیو قلب اقتصاد ژاپن است و هزاران شرکت بین‌المللی در این شهر در حوزه فناوری مشغول به کار هستند. ژاپن سرزمینی جزیره‌ای است و هیچ اتصال خاکی به کشورهای پیرامون ندارد. بنابراین نقش و اهمیت جایگاه ناریتا در اقتصاد ژاپن مشخص می‌شود. در سال گذشته این فرودگاه در جابه‌جایی بیش از ۱۵ میلیون مسافر و ترانزیت ۲.۵ میلیون تن کالا نقش داشته است.

۵- فرودگاه آتلانتا امریکا

نگاهی به آمار بین‌المللی «شلوغ‌ترین فرودگاه‌های دنیا» نشان می‌دهد

که فرودگاه آتلانتا در امریکا با رقم شگفت‌آور جابه‌جایی بیش از ۹۰ میلیون مسافر در سال ۲۰۲۲ عملکرد مهمی در اقتصاد امریکا داشته است. یعنی جمعیتی بیش از کل جمعیت کشور ایران از این نقطه آتلانتا تردد کرده‌اند. از میان ۱۰ فرودگاه شلوغ دنیا در سال گذشته، ۵ فرودگاه متعلق به ایالات متحده بوده است. (ارتباط تنگاتنگ اقتصاد و فرودگاه)

با وجود موقعیت جغرافیایی ایران در منطقه، درحال‌حاضر فرودگاه امام حتی در جابه‌جایی ۱۰میلیون نفر هم نقش ندارد (آمارها ارقامی در حدود ۷ میلیون را بیان می‌کنند). این یعنی «کمتر از» یک پنجم قطر، یک هشتم دوبی/استانبول و یک دهم آتلانتا. مقدار باری که از این فرودگاه ترانزیت می‌شود حتی به نیم میلیون تن هم نمی‌رسد (آمارها رقمی در حدود ۱۶۰ هزارتن را بیان می‌کنند).

توسعه پایدار با این میزان غفلت از ترانزیت مسافر و کالا چگونه ممکن است؟

واقعیت‌گرایی و دوری از شعارزدگی یک ضرورت است.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی